

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

Sedat MADEN

ÜLKER KÖKSAL'IN ÇOCUK OYUNLARININ EĞİTİM BOYUTU
ÜZERİNE BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

Yrd.Doç. Dr. Abdulkerim DİNÇ

ERZURUM - 2007

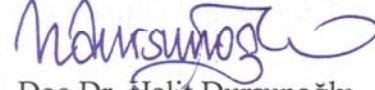
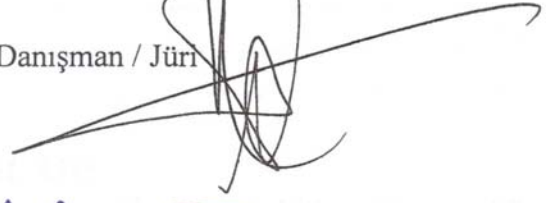
TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

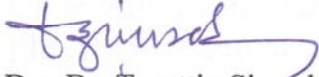
Bu çalışma, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak Kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Abdülkerim Dinç

Danışman / Jüri

Yrd. Doç. Dr. Halit Dursunoğlu

Yrd. Doç. Dr. Tacettin Şimşek

Jüri

Jüri

Yukarıdaki imzalar, adı geçen öğretim üyelerine aittir. 13 /06 / 2007

Prof. Dr. Vahdettin Başçı

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT.....	IV
ÖN SÖZ	V

GİRİŞ

Çocuk Tiyatrosu Kavramı.....	1
Türkiye’de Çocuk Tiyatrosu.....	10

BİRİNCİ BÖLÜM**1. ÜLKER KÖKSAL’IN HAYATI VE SANATÇI KİŞİLİĞİ**

1. 1. Hayatı.....	21
1. 2. Sanatçı Kişiliği.....	27
1.3. Ülker Köksal’ın Oyun Yazarlığı.....	29
1.4. Ülker Köksal’ın Çocuk Oyunları.....	33

İKİNCİ BÖLÜM**2. ÜLKER KÖKSAL’IN ÇOCUK OYUNLARI**

2. 1. Ülker Köksal’ın Çocuk Oyunlarının Yaş Gruplarına Göre Tasnifi.....	53
2. 2. Ele Aldığı Konular.....	55
2. 3. Ele Aldığı Temalar.....	70
2. 4. Ele Aldığı Mesajlar.....	83
2. 5. Oyun Kişileri.....	100
2. 5. 1. Gerçek kişiler.....	100
2. 5. 2. Kurmaca kişiler.....	117
2. 5. 3. Masal, destan, efsane kişileri.....	119
2. 5. 4. Hayvan, bitki, nesnelere.....	122
2. 6. Mekânlar.....	126
2. 6. 1. Gerçek mekânlar.....	126
2. 6. 2. Kurmaca mekânlar.....	133
2. 6. 3. Masal, destan, efsane mekânları.....	134
2. 7. Oyunlarda Zaman.....	134
2. 7. 1. Aktüel(Gerçek) zaman.....	134
2. 7. 2. Kurmaca zaman.....	138
2. 7. 3. Masal,efsane zamanları.....	141
2. 8. Oyunların Dil ve Üslup Özellikleri.....	141

SONUÇ.....	153
-------------------	------------

KAYNAKÇA.....	158
----------------------	------------

ÖZGEÇMİŞ.....	159
----------------------	------------

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜLKER KÖKSAL'IN ÇOCUK OYUNLARININ EĞİTİM BOYUTU
ÜZERİNE BİR İNCELEME

SEDAT MADEN

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Abdulkerim DİNÇ

2007 – SAYFA: 168

Jüri : Yrd. Doç. Dr. Abdulkerim DİNÇ

Yrd.Doç.Dr. Tacettin ŞİMŞEK

Yrd.Doç.Dr. Halit DURSUNOĞLU

Eğitimde tiyatro, eğitim ve öğretim ortamlarında kullanılan, geliştirilmeye, kendi içinde disipline edilmeye çalışılan; toplumumuz için çok yeni ve etkin bir kavramdır. Bu kavramın eğitimde kullanımı öğrenmede hayatilik ve tam öğrenmeyi beraberinde getirmiştir. Bilimin eğitimde teknoloji açılımıyla uygulanması tiyatro faaliyetlerine önem kazandırmıştır. Eğitimde Tiyatro, kullanım amacına göre eğitim ortamlarında şekillenmiştir. Yaratıcı Drama, okul piyesleri ve profesyonel tiyatrolar gibi. Bu etkinliklerin ana materyali olan çocuk tiyatroları üzerine dikkat çekmek için, örnek çocuk oyunları belirledik. Bu oyunları, gerek dramatik yapısı gerekse eğitici yönü açısından çalışmamızda değerlendirdik. Çocuk Tiyatrosu, en çocuksu tanımıyla, *çocuğun dünyasına, kendine özgü, çocuğun gelişimini dikkate alan, bir üslupla hitap eden tiyatro* olarak tanımlanabilir.

Yaptığımız çalışmaya materyal olarak, Çocuk Tiyatrosu alanında ülkemizde son dönemlerin en verimli tiyatro yazarlarından olan Ülker Köksal'ın oyunlarını seçtik. Ülker Köksal, çocuk tiyatrosu için değerlendirildiğinde oyun sayısı bakımından ilk sıralarda yer alan verimli bir tiyatro yazarıdır. İncelememizde yazarın altmış çocuk oyunu dikkate alındı. Bu oyunların elli sekizi yayımlanmış, ikisi henüz yayımlanmamıştır. Ülker Köksal, çocuk oyunlarında sade, anlaşılır, günlük yaşamda hepimizin kullanabileceği bir dille; hepimizin yaşayabileceği olağan olayları konu edinmiştir. Oyunlarında çocukların sağlıklı karakter gelişimi için örnek tema ve mesajlar belirlemeye dikkat etmiştir. Yazar çocuk oyunlarında, ergenliğe ulaşıncaya kadar çocukların hangi yaşam kesitlerinde nasıl davranabileceklerini yansılamıştır.

Çalışmamızdaki amaç, genel itibarıyla, Çocuk Tiyatrosu'nun çocuk gelişimi ve eğitimi için çok önemli bir etkinlik olduğunu yetkin örneklerle kavratmaktır. Ülkemizde eğitimde kullanımının yanında başlı başına bir sanat olarak kültürel gelişimimizde yerini gerektiği şekilde alamamış Çocuk Tiyatrosu çalışmaları nitelikten uzak yapılmaktadır. Belirlediğimiz faydaları, sağladığı kolaylıkları ile Çocuk Tiyatrosu, hak ettiği değere yakın zamanda ulaşacaktır. Çocuk Tiyatrosu, ciddi sahneleme çalışmalarıyla çocuk için vazgeçilmez bir eğitim ve gelişim aracı olacaktır. Yaptığımız değerlendirme sonucunda çocuk tiyatrosunun çocuğun fizikî ve sosyal gelişimine, toplumsal rol edinimine ve hayata hazırlanmasına yardımcı olan, örnek yaşantılar sunan bir sanat etkinliği olduğunu bir kez daha gözler önüne sermeye çalıştık.

ABSTRACT**MASTER THESIS****A STUDY ON EDUCATION DIMENSION OF****ÜLKER KÖKSAL's CHILD PLAYS****SEDAT MADEN****The Advisor : Assist Prof. Dr. Abdulkerim DİNÇ****2007– Page: 168****Jury : Assist Prof. Dr. Abdulkerim DİNÇ****Assist Prof. Dr. Tacettin ŞİMŞEK****Assist Prof. Dr. Halit DURSUNOĞLU**

Drama in education, which is used in education and instruction, is a fresh and dynamic concept for our society which is tried to be disciplined within itself. Use of this concept in education is vital in full grasp of learning process itself. Practice of science in education with the help of technology adds more importance to drama activities. Drama in education is shaped in educational atmosferes with regard to its use. Like creative drama, school plays and professional dramas. Just to attract attention to child dramas which are basic materials of these activities, we have chosen exemplary child dramas. We have evaluated those plays with regard to their dramatic structure and instructive aspect as well.

Child drama, in a most childish description, can be defined as a drama which is directed into child's own world with a childish style.

As a material for our study in child drama we have chosen Ülker Köksal's plays, who is one of the most fruitful authors of our country. Ülker Köksal, when we just look at his studies over child drama, outnumbers other authors in this field. In our study, his 60 child plays have been examined. 58 of those have been published. Ülker Köksal, in child plays, studied daily life with a plain and comprehensible language. In his plays, he has paid most attention to choose the themes that let childs acquire sound and healthier characters. Author tries to reflect childrens' possible life adventures in their road to adolescence.

The main objective of our study is to make people understand that child drama has great importance over child's educational and mental development. In our country, beside used in education, child drama is not performed as a professional branch. However, with its benefits and easiness it will soon get the position it deserves.

Child Drama will be indispensable means of instruction and development for child through significant staging works. To finalize our words, in our humble study we have just once again shown that child drama is such an activity that contributes to child's social and physical improvement.

ÖN SÖZ

İnsan, yaşadıklarını hatırlamayı ve yaşadıklarının tekrarını ya da yaşadıklarının telafisini yansılamaktan kendini alamaz. Bu imkânı da insana tiyatro sanatı vermektedir. Yaşanılan dünya bir sahneyse, tiyatro yaşamın kendisidir. Öğrenmek ve öğrendiklerini davranış haline getirmek için insan toplumlara göre değişen kurallarla yaşar. Toplumsal hayatı düzenleyen bu kuralları kazanma açısından, tiyatro sağladığı kolaylıklarla önem kazanır.

Çocuğun yaşı ve gelişim potansiyeli düşünüldüğünde eğitim hedefleri için öğrenmesine ve öğrendiklerini davranışa dönüştürmesine, en uygun yöntemin oyunla öğretim olduğu ortaya çıkacaktır. Eğitim biliminin verileri de yaşayarak öğrenmenin öğrenmeyi ve davranış kazandırmayı kolaylaştırdığına işaret etmektedir. Bu bağlamda, Çocuk Tiyatrosu eğitimin bir vazgeçilmezi olmaktadır. Çağımızın eğitim açısından en yeni ve etkin metodu, etkinliklerini kendine has tekniklerle uygulayan oyunla eğitimidir (Belirli farklılıklarla Yaratıcı Drama, Dramatizasyon). Tiyatronun eğitimde kullanımını özendirme, gerekli imkânları sağlamak, eğitimi ve kültürlü geleceğe adım atmak demektir.

Çalışmamız Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarının dramatik incelemesini içermektedir. Çalışmamızın veri toplama aşamasında öncelikle yazarın çocuk oyunlarını belirledik. Yayımlanmış elli sekiz oyuna ve yayımlanmamış iki oyununa ulaştık. İncelememizde ana materyali Ülker Köksal'ın çocuk oyunları oluşturmaktadır. Çocuk tiyatrosunun tez arşivini araştırdık. Ülker Köksal'ın oyunları üzerine kapsamlı bir akademik çalışma yapılmadığını gördük. Yazarın çocuk oyunları ile örnek bir çalışma yapılmadığı için incelememizde daha özenli davrandık.

“Ülker Köksal'ın Çocuk Oyunlarının Eğitim Boyutu Üzerine Bir İnceleme” çalışmamızda biz de tiyatronun eğitimin vazgeçilmez parçası olması bilinciyle hareket edeceğiz.

Çalışmamızın Giriş bölümünde, Çocuk Tiyatrosu kavramını ve Türkiye’de Çocuk Tiyatrosu’nun tarihî gelişimini, bugün ne durumda olduğunu ve eğitimde kullanımının ne durumda olduğunu tanıtmaya çalışacağız.

Ülker KÖKSAL başlığında ise, yazarımızın hayatı ve sanatçı kişiliğini oyunlarından, yazdığı yazılardan hareketle tanıtacağız. Bu bölümde yazarın oyun yazarlığını oyunlarından hareket ederek, değerlendirecektir. Oyunları yaş gruplarına

göre tasnif edeceğiz. Oyun tanıtıcı künyeleri sunacağız. Bu bölümden itibaren oyun dramatik yapısını konu, tema, mesaj, kişiler, mekân, zaman, dil ve üslup şeklinde sınıflandırarak inceleyeceğiz.

Sonuç bölümünde ise, Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarının dramatik kurgusunu ve çocuk gelişimindeki etkilerini, çocuğa görelilik açısından irdelenecektir. Oyunların eğitici yönleri dramatik unsurların özellikleriyle sunulacaktır.

Çalışmamızın, Çocuk Tiyatrosu'nun başlı başına bir sanat dalı olduğunu benimseteceğine, çocuk eğitiminde kullanımının ülkemizde de yaygınlaşmasını teşvik edeceğine inanıyoruz.

“Ülker Köksal'ın Çocuk Oyunlarının Eğitim Boyutu Üzerine Bir İnceleme” çalışmamızda yazarımız Ülker Köksal, incelememizin her aşamasında; oyunların temini, kütüphanesinden faydalanma, tiyatro ile ilgili görüşlerini sunma gibi birçok kolaylığı bize sunduğu için kendisine şahsım ve tiyatro adına minnettarlığımı belirtmek isterim.

Çalışmamızın başından bu yana yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Abdulkerim DİNÇ'e; ayrıca telkin ve tavsiyelerini esirgemeyen diğer hocalarıma sonsuz şükran ve teşekkürlerimi sunmayı borç bilirim.

GİRİŞ

ÇOCUK TİYATROSU KAVRAMI

İnsan doğası gereği, sosyal bir ortamda yaşayan, çevresinde olup bitene kayıtsız kalamayan bir canlıdır. Anne babanın genetik bir parçası olan çocuk da bu döngüye uyum sağlar. İnsan çocukluk döneminde hızlı bir gelişim evresi geçirir. Gördüğü, duyduğu ve izlediği şeylere yoğun bir dikkat gösterir. “Çocuk, yaşamının ilk yıllarından başlayarak öğrendiği hemen her şeyi görerek ve yaşayarak öğrenir.”¹ İnsan doğduktan sonra duyularının algılamasıyla yaşamı boyunca etrafını gözlemler, izler ardından gördüklerini, duyduklarını yansılar. Çocuk gelişiminde taklidin önemi büyüktür.

Çocuk yetişkinleri, arkadaşlarını ve gördükleri diğer varlıkları yansıtılarak algı alanını genişletir. Bu işlemi oyunla sağlar. Oyun çocuğa gördüklerini, duyduklarını ve izlediklerini yansılama imkânı verirken aynı zamanda istediği yaşamı şeklini de kazandırır. “Ben’in Biz içinde var olması ve Biz’in Ben’e bağlı olmasına olanak sağlayan Oyun, Ritüel, Drama ve Tiyatro Sanatı, tetiklediği yaratma cesaretiyle insanın bir eylem, bir etkinlik, bir süreç ya da bir yaşantı ortaya koymasını sağlar. Dolayısıyla bu etkinlikler insanı geliştirir, uygarlaştırır, kendisiyle yüzleşmesine, kendinin ve karşısındakinin derinliğini kavramasına katkıda bulunur.”²

Çocuk oyun aracılığıyla istediği, kendisi için benimsediği hem eğlenceli hem de öğretici dünyaya ulaşır. Bu bağlamda Schiller’in oyun ve insan ilişkisini çok uygun bir şekilde özetlediği sözünü hatırlamamız gerekmektedir. “İnsan yalnızca oynadığı zaman tam bir insan varlığıdır.”³ Oyun, insan doğasının vazgeçilmez bir parçasıdır. Tarih öncesi dönemlerden bu yana; hatta medeniyetlerden de eski bir tarihi serüvene sahip olduğu tespit edilmiştir. İnsan, antropolojik sınıflandırmada ilk olarak, *homo ludens*’tir, yani oynayan insandır. İlkel insan çevresini oyunla taklit ederek tanımış ve yaşamı için ihtiyaçlarını karşılamıştır. Bu sebeple de *homo ludens* yerini medeniyet geliştikçe *homo sapiens*’e yani düşünen insana bırakmıştır.⁴

¹ Nihal Kuyumcu, Çocuk Tiyatrosu s. 35 Mitos-Boyut yay. İstanbul 2000

² Nurhan Tekerek, “Oyun Kavramından Drama’ya Drama’dan Dramatik Eğitime” Tiyatro Araştırmaları Dergisi Sayı:22 s.60 Ankara 2006

³ Friedrich Schiller, İnsanın Estetik Eğitimi Üzerine Bir Dizi Mektup Çev. :Melahat Özgü İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1990,s. 23

⁴ Özdemir Nutku, “Oyun, Çocuk, Tiyatro”, s.14, Özgür yay. İstanbul 2006

Düşünen insan yansılama aracılığıyla canlandırarak anlatıma sahip olur. Örneğin; sınıfta ya da bir toplantıda yansılama ile olayı canlandırma, somut ifadeleri ses, hareketler ve jestlerle ifade etme anlatımı daha etkili hale getirecektir. Çocuklar için bu kural daha geçerlidir. Çünkü somut düşünen çocuk soyut ifadeleri kolay anlayamaz. Hem çocuklar hem de yetişkinlerde, duyuları uyarıcı unsurlar arttıkça anlamak ve hissetmek kolaylaşır.

Çocuk, tiyatro aracılığıyla karşısına kurulan yeni bir dünya ile çevresini ve yaşam alanını genişletir. *"Tiyatro onların kendilerini bulmalarına yataklık eder."*⁵ Bunu, tiyatrodan kazandığı yeni kelimelerle, cümle yapılarıyla ifadesi oluşturarak, yeni kişilerden örnek davranışlar edinerek yapar. Kısacası kendini hayata hazırlar ya da adapte eder.

Çocuk Tiyatrosu'nun tarihi gelişimine bakıldığında, bugün de olduğu gibi doğu ve batı uygarlığında farklı bir ivme kazandığı görülür. Bazı incelemelerde Avrupa ve Rusya ile sınırlandırılan Çocuk Tiyatrosu tarihini, bu sınırlar içinde incelemek yeterli olmayacaktır. Çocuk Tiyatrosu'nun tarihi gelişimini Doğu ve Batı için ayrı ayrı incelememizin sebebi çocuğa bakışın farklılık göstermesidir. Batı'da çocuk, aydınlanma çağına kadar, yetişkinin küçültülmüş şekli olarak görülürdü ve çocuk yetişkin gibi giyinir onun gibi yemek yer ve konuşmaya çalışırdı. Çocuğun kendine has bir gelişiminin olduğu, oyun oynaması gerektiği gibi önemli noktalar aydınlanma çağına kadar göz ardı edilmiştir. Doğu uygarlığında ise çocuğa bakış, özellikle İslam medeniyetinde dini vecibelere bağlıydı. Ayet ve hadislerle çocuğun toplumdaki yeri belirleniyordu. Furkan Sûresinde *" O kimseler ki; Ey Rabbimiz, bize eşlerimizden ve çocuklarımızdan gözlerimizin sevincini başıyla derler."*⁶ ayetiyle İslam dininde çocuğun ve annesinin değerine dikkat çekilir. Çocuğa karşı Müslüman toplumlarda büyük bir hoşgörü olduğu İslâmiyet'in doğuşundan bugüne kadar bazı olaylarda da örneklenmiştir. Örneğin, Hz. Muhammed'in hayatından, kendisi namaz kılarken torunlarının sırtına çıkması ve türlü muzipliklerde bulunması, lakin Hz. Muhammed'in örnek hoşgörüyle yaklaşması örnek gösterilebilir. Osmanlı döneminde de bu bakış hâkimdi. Türk toplumunda *"Yedisinde ne ise yetmişinde de odur."* atasözü çocuğun küçüklüğünde de yetişkinliğinde de kendine has bir dünyası olan birey olarak görüldüğünü işaret

⁵ İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, "Tiyatro Nedir"; s.44 Mitos Boyut Yay. İstanbul 2006

⁶ Kuran-ı Kerim, Furkan Suresi 74. Ayet Boğaziçi Matbaası İstanbul 2006

etmektedir. Ayrıca Osmanlı toplumunda çocuğa hoşgörülle yaklaşmış onun kendine has bir dünyası ve ihtiyaçları olduğu kabullenilmiştir. Bunu çocukların oyun oynamaları için oyuncak imal eden marangozların (Eyüp Marangozları) olmasından ve o dönemden kalma bazı oyunculardan (*Tahtadan yapılmış çember, firdöndü, kayık, bazı gölge oyunu kuklaları vb.*) çıkarıyoruz. Bunlara ek olarak Osmanlı döneminde çocuklara yönelik bayram ve panayır yerlerinin (*Bu bayram yerlerinin çoğu İstanbul'daydı; En ünlüleri; Fatih, Vefa, Cinci Meydanı, kadirga, Doğancılar, Haydarpaşa, Beşiktaş, Ihlamur Köşkü Civarı, Beyoğlu civarındakiler vb.*)⁷ kurulmasını da çocuğa yönelik faaliyetlere örnek gösterebiliriz. Uzakdoğu'da ise çocuğa yönelik ilk seyirlik oyunların oluşması (Çin ve Hindistan) çocuğun kendine has bir gelişiminin kabul edildiğinin göstergesidir.⁸

Bugünkü modern tiyatronun kökenini oluşturan Antik-Yunan'ın, şiir sanatıyla süslediği aşırı sanatlı tiyatrosu sadece yetişkinlere yönelikti. Bu nedenle antik tiyatrodaki çocuklara yönelik bir özellik görülmemektedir.

Çocuklara yönelik ilk seyirlik oyunların kökeni, yukarıda da belirtildiği gibi, Uzakdoğu'dur. Bu oyunlar efsane, destan ve mitolojik olaylar içerdiğinden çocuk seviyesine uygundur.⁹

Avrupa'ya bakıldığında Çocuk Tiyatrosu'nun kökenleri Ortaçağa kadar gitmektedir. Ortaçağın toplumsal ve kültürel hareketliliğini yönlendiren kilise tiyatroyu da etkilemiştir. Çocuk Tiyatrosu için değerlendirilecek en önemli örnekler dini oyunlardır. Ancak İngiltere'de çocuk oyunları sergileyen ilk grup St. Paul Okulu'nun öğrencilerinden kurulmuş olması okullarda bu dönemde tiyatronun yer aldığına kanıttır.¹⁰ Rönesans ile tiyatronun okullara girmesi sağlanmış ama eğitimle tamamen birleşmesi Aydınlanma çağında gerçekleşmiştir. Aydınlanmayla birlikte Çocuk Tiyatrosu'nun çehresi değişmiş, artık çocuklara yönelik tiyatro oyunları yazılmaya başlanmış ve tiyatro toplulukları kurulmuştur.

XVIII. yüzyılda ilk çocuk tiyatrosu örnekleri Fransa'da görülmektedir. Bu dönemde Fransa'da çok sayıda profesyonel topluluk kurulmuştur. İlk kez Fransa'da çocuk haklarını korumak için 1874'te bazı ilkeler konulmuştur. Bugün ise, yaklaşık 190'dan fazla profesyonel topluluk, 6 Ulusal Drama Merkezi ve 150 farklı statüye sahip

⁷ Özdemir Nutku, a.g.e s.61

⁸ Didem Ülger ;Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Ens. Yüksek Lisans Tezi; "Ankara Devlet Tiyatrolarında Oynanmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi", s. 19 Ankara 2002

⁹ Didem Ülger, a.g.e. s. 19

¹⁰ Didem Ülger, a.g.e. s. 20

kurum çatısı altında (ulusal tiyatrolar, ulusal sahneler, kültür merkezleri ve belediye tiyatrolarında) çocuk ve gençler için programlar sunulmaktadır.

İngiltere’de ise XVIII. yüzyılın başlarından bu yana çocuklar için oyunlar sergilenmektedir. 1927 yılına kadar yer yer çocuk oyunları sergilenmekle birlikte ilk kez kalıcı Çocuk Tiyatrosu 1927’de Bertha Waddel’in kurduğu “Scottish Children’s Theatre” dir.¹¹ Daha sonra okul ile çocuk tiyatrosu işbirliğinin öne çıktığı görülür. 1944’te Brian Way’in başlattığı eğitimde tiyatronun kullanılması (TIE), okullarda profesyonel oyuncuların çocuk seyircilerle oluşturdukları oyunlar, çocukların oyunlara katılması daha sonra pek çok Avrupa ülkesinde, Amerika, Kanada ve Avustralya’da ilgiyle karşılanmış ve uygulanmıştır.¹²

Almanya’da çocuk tiyatrosu çalışmalarına baktığımızda, iki yüz yıllık bir Çocuk Tiyatrosu tarihi vardır.¹³ 1960’lara kadar dini oyunlar ve Noel hikâyelerinden ileriye gitmeyen çocuk tiyatrosu 1960’larda Grips tiyatrosu aracılığıyla geçmişteki salt çocukları eğlendiricilik vasfından sıyrılıp hem eğlendirici hem de eğitici bir birleşim yaşamıştır. Grips tiyatrosu sadece çocukları eğlendirerek eğitime işleviyle kalmamış oyunlarının içeriğinde günceli yakalamış ve toplumsal bir çerçeve çizmiştir.

Seyirci ve sahne ayrımını ortadan kaldıran ve ilk olarak Amerika’da ortaya çıkan diğer gelişme *Forum Tiyatro*’dur. Kuzey Amerika’da kullanılan teknik, sahne özelliğini ortadan kaldıran ve oyuna katılım imkânı sağlayan bir tiyatro şeklidir.

Çocuk Tiyatrosu adına önemli bir durak olan Rusya’da diğer ülkelere göre atılan adımlar da kayda değerdir. “Dünyada Çocuk Tiyatrosu alanında bilinçli, bilgili çalışmaların öncülüğünü Rusya yapmıştır.”¹⁴ diyen Nihal Kuyumcu Türkiye’de Çocuk Tiyatrosu’nun kuruluşunda neden Rusya’nın deneyimlerinden yararlandığımızı da açıklamıştır. Dünya tiyatro dağarcığı için önemli bir isim olan Stanislavski’nin Moskova Sanat Tiyatrosunda çocuklara yönelik sahnelediği “Mavi Kuş” oyunu bu alandaki ilk oyundur. Stanislavski’nin Çocuk Tiyatrosu için yaptıkları bununla da kalmamıştır. Rusya’da ilk kalıcı çocuk tiyatrosu Moskova’da 1921 yılında kurulmuştur. Bunun yanında Rusya’nın diğer önemli şehirlerinde de çocuk tiyatroları kurulduğu bilinmektedir. (Leningrad vb.)

¹¹ Nihal Kuyumcu, a.g.e. s.21

¹² Nihal Kuyumcu, a.g.e. s.21

¹³ Bu bilgi için Nihal Kuyumcu’ nun “Çocuk Tiyatrosu” eserinden yararlanıldı.

¹⁴ Nihal Kuyumcu, a.g.e. s. 22

Ülkemizde ise Çocuk Tiyatrosu tarihini ancak Meşrutiyet dönemine kadar götürebilmektedir. Bu dönemde okul temsillerine izin verilmesini başlangıç sayabiliriz. Modern anlamda tiyatro kavramının dışında, geleneksel seyirlik oyunlarımız Karagöz, Ortaoyunu, Kukla çocuklara yöneliktir. Lakin bu geleneksel oyunlar hem yetişkinlere hem de çocuklara aynı yapıyla, dil ve üslupla ve kıyafetlerle hitap ettiği için çocuk tiyatrosu kapsamında incelenmemesi gerekmektedir.

Meşrutiyetle birlikte okullarda çocukların tiyatro ile uğraşması sağlanmıştır. Okullarda gösterilerin yapıldığı günler düzenlenmiştir. Edebiyat çevrelerinden de ilgi gören bu olay sonucunda bazı yazarlar çocuklar için “Mektebi Temsil, Mektebi Temsili, Küçükler İçin Temsil, Mektep Temsilleri” başlıkları altında oyunlar yazmışlardır. Bu oyunlar çocuklar için basılan çeşitli dergilerde yayımlanmıştır.¹⁵ Maarif-i Umumiye Nezareti tarafından 1915 yılında bir yönetmelik çıkartılmış; bu yönetmelikte çocukların tiyatro yapmaları, tiyatro ile ilgilenmeleri konusu dile getirilmiştir. Yönetmelik “Mektep Temsillerinin Usul-i Tedrisi” adıyla uygulamaya konulmuştur. Meşrutiyet döneminde tiyatro ve Çocuk Tiyatrosunun önemi kavranmış; fakat I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı sebebiyle uygulamalar önemi yitirmiştir.¹⁶

Saltanat ve meşrutiyet dönemlerini görmüş, yenilikçi ve atılımcı karakteriyle Cumhuriyet döneminde dil, pedagoji, eğitim ve tiyatro alanlarında fikirlerini belirtmiş ve eserler vermiş İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'nun okullarda tiyatronun kullanımı için yaptığı yenilikler de unutulmamalıdır. 1910'lu yıllarda ülkemizde eğitimde tiyatro kullanımının başlangıcını, ilkelerini hem bir tiyatro adamı hem de bir pedagoğ olarak belirlemiş önemli kişidir. Baltacıoğlu'nun tiyatro anlayışının özünü” *Her kentte, her kasabada, her mahallede tiyatro yapılabilecek bir tiyatro yeri bulunur.*”¹⁷ ilkesi oluşturur.

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde birçok alanda olduğu gibi sanat alanında da yenilikler yapılmış, kurumsal açıdan adımlar atılmıştır. Çocuk Tiyatrosu adına en önemli çalışmaları Şehir Tiyatroları kurucusu **Muhsin Ertuğrul** başlatmıştır. Moskova Çocuk Tiyatrosu'nda yaptığı incelemelerden yararlanarak, Şehir Tiyatroları bünyesinde 1935–36 yıllarında ilk ödenekli çocuk tiyatromuzu faaliyete geçirmiş ve bu çocuk tiyatrosu ilk olarak M. Kemal Küçük'ün yazdığı “Çocuklara İlk Tiyatro Dersi” adlı

¹⁵ Didem Ülger, a.g.e. s. 23

¹⁶ Tekin Özertem, Türkiye’de Çocuk Tiyatrosu, s. 38 Ankara 1992

¹⁷ İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, “Tiyatro Nedir” s. 44 Mitos boyut Yay. İstanbul 2006

oyunu sahnelemiştir. Özendirici teşviklerle 1935'ten sonra çocuk oyunu yazarların sayısı artmıştır. Ferih Egemen, Sabih Gözen, Mümtaz Zeki Taşkın gibi çocuk oyunu yazarlarının yanında tiyatro oyuncularının da çocuk oyunu yazdığı görülmektedir. Ekrem Reşit, Ragıp Tok, Sami Ayanoğlu, Selahhatın Küçük, Nuri Işıl, Azize Tözem, Orhan Asena, Ergun Sav, Celal Balkır, Haldun Marlalı, Ülker Köksal gibi yazarlar çocuk oyunları yazmışlardır.¹⁸ Günümüze kadar bir çok yazar çocuk oyunu yazmaya yönelmiştir. Çocuk tiyatrosu için çalışmaların sebebini de geleceğin tiyatro seyircisini çekirdekten yetiştirmek gerektiğini dile getiren Ertuğrul, şüphesiz Türk Tiyatrosu için çok önemli bir isimdir. O dönemde görülen bir diğer gelişme ise “Çocuk Tiyatrosu” dergisi olmuştur. İstanbul Şehir Tiyatrosu çocuk adına o tarihten bu yana oyun sahneleyen en eski tiyatro kurumudur.¹⁹

İstanbul gibi İzmir Şehir Tiyatrosu da zamanla çocuk oyunlarına sahnede yer vermiştir. Devlet Tiyatrolarında Çocuk Tiyatrosu için ilk uygulamalar “Tatbikat Sahnesi” çalışmalarıyla başlar. Devlet Tiyatrolarında Çocuk Tiyatrosu çalışmaları 1947'den itibaren Muhsin Ertuğrul ve Mümtaz Zeki Taşkın'ın yönetiminde devam etmiştir. 1949 yılında çocuk tiyatrosu çalışmaları Devlet Tiyatrosu bünyesine alınmış ve 1954'te “Çocuk Tiyatrosu Kadro Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir.²⁰ Devlet tiyatrolarında çocuk oyunlarının sahnelenişi 1949–1950 sezonuna dek uzanır. Bu dönemden itibaren Devlet Tiyatroları, her sezon birkaç çocuk oyunu sahnelemiş; fakat 1978–1979 sezonunda devlet tiyatrosu sahnede sahnelenen çocuk oyunu sayısı büyük bir ivme kazanmıştır. Sahnelenen çocuk oyunlarının sayısına bakıldığında, Devlet Tiyatrosu yirmi beş oyunu 2005–2006 sezonunda sahnede çocuk seyircilerle buluşturmuştur.²¹

Eski sosyalist ülkelerde ve Fransa'da çocuğun gelişimini olumsuz etkileyeceği için, çocukların sahneye çıkması yasaklanmıştır. Türkiye'de çocuk tiyatrolarında böyle kısıtlama yoktur.²²

Günümüzde ödenekli tiyatroların yanında, belediyeler, ticari amaçlı topluluklar ve özel bankaların desteklediği tiyatro toplulukları, Çocuk Tiyatrosu faaliyetlerini sürdürmektedir. Ancak bu aşamada dikkat edilmesi gereken nokta salt para

¹⁸ (detaylı bilgi için bkz)Özdemir Nutku, “Oyun, Çocuk, Tiyatro” Özgür Yay. İstanbul 2006 s.132

¹⁹ Nihal Kuyumcu, a.g.e.

²⁰ Tekin Özertem, a.g.e. s.107

²¹ <http://www.devtiyatro.gov.tr/web/cocuk.htm>; resmi web sitesi.

²² Yaşar Zongur, İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Ens. Yüksek Lisans Tezi, 1994 İstanbul; s.15

kaygısıyla yapılan tiyatro faaliyetlerinin çocuklara faydasından ziyade zararı olacağı gerçektir. Günümüzde ticari kaygı güdülen sürdürülen Çocuk Tiyatrosu faaliyetlerinde çocuğun estetik kaygıları, kültürel zenginleşmesi ve diğer teknik unsurlar dikkate alınmalıdır. Gelişimini henüz tamamlamamış birey sahnede yapılan yanlış ile büyüyecek ve onu doğruymuş gibi benimseyecektir. Bu hatayı göz ardı etmek her yaştaki insan için, tüm yaşamı etkileyen sorunları beraberinde getirir.

Gerçekten çocuğun dünyasına yönelik oyunlar sahnelemeye çalışan nitelikli tiyatro grupları da yok değildir. Örnek vermek gerekirse; Ankara Çocuk Tiyatrosu, Çocuk Esirgeme Kurumu Çocuk Tiyatrosu, Binbir Gece Çocuk Tiyatrosu, Afacan Çocuk Tiyatrosu, Dünya Çocuk Oyuncuları gibi topluluklar sayılabilir. 1980’li yılların ikinci yarısından itibaren özel kurumlar, özellikle bankalar bünyelerinde çocuk tiyatrosu grupları kurmuşlardır. Akbank Çocuk Tiyatrosu, İş Bankası Çocuk Tiyatrosu bu tiyatro gruplarının başlıcalarıdır.

Bugün tiyatro ve eğitimin ortak paydada buluşturulması için yapılan çalışmalar ülkemizde de başlamış; ancak Avrupa ve Amerika’da yapılanların çok gerisinde kalmıştır. Ülkemizde Çocuk Tiyatrosu’nun eğitimde kullanımı için özendirici çalışmalar yapılamamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığının 2006 yılında yapmış olduğu müfredat eğişikliği sonucunda Millî Eğitim ders içeriklerinde yaratıcı drama ve tiyatro faaliyetlerinin yer aldığını görmekteyiz. Eğitim programının yapılan bu değişiklik, çocuklara hem eğiticilik açısından hem de tiyatro bilinci kazandırma da önemli bir girişimdir. Ayrıca ülkemizde son yıllarda Çocuk Tiyatrosu konulu bilgi şöleni, paneller yanında “Çocuk” konulu sempozyumlar, süreli-süresiz yayınlar yapılamaktadır. Örneğin Alçatı’da düzenlenen “Çocuk Tiyatrosu Kurultayı” ve ASSİTEJ Türkiye’nin yaptığı seminerler bunlara en güzel örnektir.

“Tiyatronun estetik ve kültürel yapısı ile toplumun yapısı arasında bir koşutluk vardır. Tiyatro seyircisi, kendi tiyatrosunu kendi yaratır.”²³” sözüyle Kuyumcu neden tiyatro alanında eksiklerimizi tam olarak gideremediğimizi açıklamaktadır.

Çocuk Tiyatrosu için, ilköğretim öncesinden ergenlik dönemine değin, çocuklara yönelik tiyatro faaliyetlerini kapsar. Tiyatronun gerekliliğini bizden önce fark

²³ Nihal Kuyumcu, a.g.e. s. 34

etmiş gelişmiş ülkelerde çocuk tiyatroları genellikle dört yaş öbeğinde ele alınır: Bunlar, 5 ile 7; 7 ile 9; 9 ile 11 ve 11 ile 14 yaş öbekleridir.²⁴

Çocuk Tiyatrosunu işlenen konulara göre türlere ayırabileceğimiz gibi, Gerçekçi, Kurmaca, Efsanevi, Masalsı vb., teknik olarak da için dört alt bölüme ayırmamız yerinde olacaktır.²⁵

1) Yaratıcı Drama: Doğaçlama ya da konuya uygun yaşam kesitlerinin yansınmasıyla, herhangi bir davranış, beceri ve bilgi kavratılabilir. Pedagoglar da yaratıcı drama çalışmalarının eğiticiliğini desteklemektedir. Ancak ülkemizde bu tür çalışmalar yeterince önem kazanmamıştır. Avrupa'da okullarda yaratıcı drama faaliyetlerinin yüz yıla uzanan bir geçmişi varken, bizde daha yeni 2006 Millî Eğitim Müfredatı ile eğitime uygulanmaya başlanmıştır. Bir diğer nokta Yaratıcı Drama'yı sadece okul öncesi dönemde sınırlayan yaklaşımların yanlışlığıdır. Dramanın ilköğretim ikinci kademedede metin ağırlıklı tiyatro çalışmalarının hazırlığı olduğu unutulmamalıdır. Eğiticiliği çok açık olan ve her yaşta insan için kavramayı kolaylaştıran bu çalışmalar sadece ana sınıfı öğrencileri için değil, ilk ve orta öğretimde de kullanılması gerekmektedir.

2) Oyuncuları Çocuk Olan Çocuk Tiyatrosu: Alanında yetkin bir yönetmen tarafından sahneye konan, çocukların rol aldığı çocuk tiyatrosu çeşididir. Seyircisi hem çocuklar hem de yetişkinlerden oluşabilir. Sosyal gelişim için davranışları örnekleme genel amacıdır. Bu oyunlarda sanat işlevi ilk hedef değildir.

3) Okul Tiyatrosu: Okul ve amatör tiyatro grupları işbirliğiyle yapılan tiyatro çalışmasıdır. Okullarda belirli günlerde özel bir konuyu içeren ya da çocuklara yönelik oyunları sahneleyen oyun çeşididir. Ders için gezici bir tiyatro topluluğunun gelip oyunu sergilemesi bu tür tiyatronun farklı yanıdır. Profesyonel şekilde, Almanya ve Fransa'da olduğu gibi yapılmasa da okullarımızda Türkçe- Edebiyat öğretmenlerinin yönetiminde oyunlar sahnelenmektedir.

4) Profesyonel Çocuk Tiyatrosu: Kurumlaşmış profesyonel sahne düzeneğiyle oyun sahneleyen, devamlılık gösteren ülkemizde en yaygın olan çocuk

²⁴ Özdemir Nutku, Sahne Bilgisi s. 20-28 Kabalcı Yay. İst. 1989; Tacettin Şimşek; Çocuk Tiyatrosu için yaptığımız yaş sınıflandırmasında; " İlköğretimde Drama", SUNA Yay. İstanbul 2004 adlı eserinden yararlanıldı.

²⁵ Yaşar ZONGUR;İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Ens. Yüksek Lisans Tezi, 1994; s.11

tiyatrosu türüdür. Bu türde oyuncu çocuk da olabilir yetişkin de. Bu konuda farklı yaklaşım ve uygulamalar dünyada ve ülkemizde vardır.

Çocuk Tiyatrosu, en çocuksu tanımıyla, çocuğun dünyasına, çocuğun gelişimini dikkate alan, bir üslupla hitap eden tiyatro olarak tanımlanabilir. Çocuk Tiyatrosu'nu bir süreç olarak düşündüğümüzde gerek oyun yazımında gerek oyunu sahneye koymada gerekse çocuğa göreliği sürdürme de dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Yetişkinlere yönelik oyunlardan daha çok çalışma ve özveri istemesi Çocuk Tiyatrosu'nun önemli bir özelliğidir. Bunun yanında tiyatronun güçlü iletişim vasfıyla daha çok dikkat gerektirmesi, hedef kitlesinin yetişkinlere göre daha yoğun bir öğrenme ve gelişim hızına sahip olması, Çocuk Tiyatrosuna ayrı bir değer kazandırır. Çocuk Tiyatrosunda başarı sağlamak için yapılacakları sıralamak gerekirse;

- Çocuk Tiyatrosunu başlı başına bir sanat olarak kabul etme (Her sanat dalı gibi Çocuk Tiyatrosu'nun da kendine has bir iç devinimi olduğu unutulmamalıdır.)
- Hedef kitleyi belirleme
- Toplumsal koşulları dikkate alma
- Çocuk gözüyle oyuna bakma
- Konu seçimi ve olay örgüsünün sağlamlığı
- Çocuk için çocuksu bir dil çocuksu bir üslup
- Karakter seçiminde örnek olabilme
- Oyun zenginleştirici unsurların seçimi (Müzik, Kostüm, Şarkılar, Şiirler vb.)

Çocuk gelişimde önemi çok büyük olan Çocuk Tiyatrosu faaliyetlerinin başarıya ulaşması için yukarıdaki konulara dikkat edilmelidir. Tiyatroda yapılan canlandırma ya da taklidin hızlı bir gelişime ve öğrenmeye açık olan çocuk açısından hata içermemesi başarısının temel taşıdır. Çünkü çocuğun tiyatrodaki örnek aldığı söz ya da davranış yaşamı boyunca hayatına kötü etki yapabilir. Çocuk Tiyatrosunun daha çok özveri istemesinin asıl sebebi de budur.

*Çocuk Tiyatrosu'nun asıl zenginliği çocuğun yüreğindedir. Biz yetişkinlerin de oraya bakması gerekiyor.”*²⁶ Çocuk Tiyatrosu çocuğa; toplumun bir parçası

²⁶ Özdemir NUTKU; Oyun, Çocuk, Tiyatro. s.79

olduğunu hissettirerek sorumluluk duygusunu kazandırır. Düşünerek yorumlamayı öğretir. Yaşam için beceri kazandırır, yani hayata hazırlayıcı bir özelliğe sahiptir. Daha ileri düzlemde Çocuk Tiyatrosu'nun getirilerine bakarsak; dil kaygısı ve güzel konuşma becerisi, toplum içinde kendini ifade edebilme, rahat hareket edebilme, çeşitli sanat dalları için ilgi ve estetik kaygı kazandırır. En önemli faydası *Özdemir Nutku*'nun da ifade ettiği gibi insanı, tanıttırmasıdır.²⁷

Günümüzde bilişim teknolojisinin gelişmişliğine rağmen, tiyatronun yaparak yaşayarak öğrenme açısından iletişim gücünü aşabilecek bir araç bulunamamıştır. Artık insanoğlu hızlı ve kesin öğrenme biçimleri peşindedir. Bilgi artık çok çabuk değişmekte ve uzay, genetik vb. bilimler bilgi dağarcığımızın sınırlarını çoktan değiştirmiştir. Bu bağlamda çocukluğun insanın bilgi dağarcığının kilidi olması, o dönemde öğrenmenin öneminden ve yaşamın ayrılmaz bir parçası olmasından dolayı Çocuk Tiyatrosu'nun hak ettiği yeri alması vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Çocuğa yaşamın iyi ya da kötü tüm gerçeklerini en kolay ve hızlı öğretebilecek olan araç tiyatrodur.

TÜRKİYE'DE ÇOCUK TİYATROSU

*“Büyüklerle olduğu kadar çocuklara da oynamak gerekir,
yalnız onlara sunulanların daha iyi olması lazımdır.”
Stanislavski”*

Çocuğa yönelik sanat faaliyetler içerisinde genel olarak müzik, resim, edebiyat, tiyatro, dans gibi türler yer almaktadır. Bu türlerden çocuğa en yakın olanı, çocuğun içinde yaşayabildiği tür ise tiyatrodur. Tiyatronun çocuk için önemini belirlememizde çocuk kavramını ve çocuklara yönelik tiyatro faaliyetlerinin tarihi seyrine; ayrıca eğitime katkısına değinmek gerekmektedir.

Çocuk yetişkin bireyin küçük boyutlardaki örneği mi, yoksa 0–11 yaş aralığını yaşayan birey mi? gibi uzun zamandır edebiyat ve eğitim çevrelerini meşgul eden soruların yanıtı aslında çocuğu tanımaya bağlıdır. Küçültülmüş birey olarak görülen çocuk, kendine özgü dünyası, düşünme biçimi ve algılaması olan insandır. Çocuğun her

²⁷ Özdemir NUTKU; a.g.e. s.142

açıdan gelişimi yetişkinlerin dünyasıyla kurduğu iletişim ile sağlanır. Aile içinde bulunduğu kültürel yapıyla yoğrulan çocuk yetişkin bir insan seviyesine yükselir.

Yaşadığı çevreyle var olan çocuk; gerek psikolojik olarak (saygı, beğenilme, kabul edilme, başarı, özgüven gibi) gerek biyolojik olarak (beslenme, barınma, sağlık vb...) çevresine muhtaçtır. Tarih içinde çocuk imgesinin seyrine bakıldığında farklı görüntülere şahit olunur. Bilimde ve sanatta değişime öncü olan Batı toplumlarında ve Doğu medeniyetlerinde çocuğa bakış çok farklı olmuştur. Batıda çocuk, ortaçağda babasının bir malıdır. 16. ve 18. yy. arasında çocuk yine değer kazanamamıştır. Aydınlanma çağında çocuk, asıl değerini kazanmıştır. Çocuğa birey kimliği Batı toplumlarında Dört yüz yıla yakın bir zamanda verilmiştir. Rönesans'la birlikte her alanda olduğu gibi insana ve tabiatıyla çocuğa bakışta değişti. Edebî alanda da “ çocuk için edebiyat anlayışı aydınlatma çağıyla(18.yy) birlikte doğmuştur.

Doğu medeniyetinde çocuğun eğitimi, yetişmesi, değer verilisinde olduğu gibi çocuğa bakışın temel felsefesinin de dayanağı İslâm dinidir. Ayet ve hadisler çocukluğun yetişkinlikten ayrı bir biyolojik evre ve çocuğun yetiştirilmesinin yetişkinlerin sorumluluğunda olduğunu belirtmektedir.

Çocukları içine alan drama çalışmaları, ilk kez İngiltere ve Amerika'da başlamış ve gelişmiştir. *John Locke*, çocuk zihnini ve aklı dıştan gelen her türlü etkiye açık bir boş levhaya benzetmiş, bu düşünce doğrultusunda çocuğa istediğini öğretme anlayışını yerleştirmiş, 19. yüzyılın sonlarından başlayarak bu anlayış değişmiş, yerini çocuk merkezli eğitim kavramına bırakmıştır. Bugün *Heathcote*, *Brain Way*, *Ward* ve *Spolin* ve *Slade* gibi önemli isimler, Batıda dramanın eğitimin temelini yerleşmesini saylayan adımlar atmışlardır. Özellikle *Dorothy Heathcote*'ın dramanın eğitselliğini derslerinde vurgulayıp uygulamalar yapması dikkat çekicidir.²⁸ Dramanın eğitselliğini savunan *Heathcote*, kendinden sonraki eğitimcilere örnek olmuş ve ABD'de dramanın kullanımını yaygınlaştırmıştır denilebilir. Tiyatro adına geldiğimiz seviyede, birçok Batı ülkesinin eğitimde tiyatro-dramayı kullanmasına karşın bizim eğitim programımızda henüz yeteri kadar kullanılmaması, yapılacakları ve yapılması gerekenleri anımsatıyor ister istemez...

Çocuk içinde bulunduğu ortama ve insan kimliğine kültürel faaliyetlerle; bunun sonucunda iletişimle uyum sağlar. Bu bağlamda çocuk edebiyatı önem kazanır.

²⁸ Heathcote, Dorothy, (Eğitsel Drama) Çev: Ceren Arzu OKUR; “Drama and Education”; <http://turkceogretmeni.wordpress.com>

Çocuk kendisi için hazırlanmış çocuk edebiyatı, çocuk tiyatrosu, kukla, sirk, bale, dans, folklor, mimari resim ve çocuk oyunları ile yaşadığı ortamın ilgisi, duyarlılığı, estetik ve sanat anlayışı doğrultusunda kimlik kazanır. Tiyatro yansımadan doğan bir yansımadır. Ülkemizde Türk Tiyatrosu adına söz sahibi olan önemli isimlerden olan, Ö. *Nutku*'nun ifadesiyle tiyatro ile yakınlığını öykünme, yaratma ve sahneye aktarma düzleminde gösterir. *Özdemir Nutku*'nun “*Önce öykülenen, sonra yaratıcılık yoluyla oluşturduğu oyunlarla tiyatroya yönelmekte, tiyatroya yaklaşmaktadır. Tiyatro, çocuğu bireycilikten çıkarıp dünyayı ve yaşamı tanınmasına toplumsallaşmasına yardımcı olur.*”²⁹ sözleri bu sürecin seyrini açıklamaktadır.

Genel olarak Çocuk Tiyatrosu'nda yetişkinler de çocuklar da oyuncu olabilir. Çocuk Tiyatrosu, denince seyircisi çocuk olan tiyatro akla gelmelidir. Bunun dışında çocuk bir diğer yolla da tiyatroyla yakınlaşır. Oyuncusu çocuk olan tiyatroya ise okul tiyatrosu ya da piyes denir. “*Çocuk Tiyatrosu, yaşamın ilk sayfasıdır; doğruyu seçme gücünü kazandıran etkidir. Ve okulla eşdeğerdir.*” diyen **Muhsin Ertuğrul**, tiyatronun çocuk gelişimi için ne kadar gerekli olduğunu fark eden sanatçılar içinde, başlattığı tiyatro atılımlarıyla zincirin ilk halkalarındandır.

Çocuk Tiyatrosu'nun asıl önem arz eden noktası ve bu alandaki tiyatro çalışmalarına öz kazandıran ilke, çocuklara hitap etmesidir. Bu ilkeden hareketle yazar her şeyi çocuğa göre ayarlamalıdır. Konunun tespiti, çocuğu oyuna çeken unsurların en önemlilerinden olacağı için öncelik kazanacaktır. Büyükler ve küçükler için ayrı ayrı konular olmaz. (Barış, sevgi, ayrılık, hoşgörü, saygı, v.b. gibi) Dünyayla, yaşamla ilgili her konu verilen mesajla birlikte çocuğa göredir. Fakat önemli olan, çocuk seviyesine indirgeyebilmektir.

Çocuk Tiyatrosu için ana unsurlardan biri de oyun yazarlığıdır. Çocuklar için oyun yazma özveri gerektirir. Çocuk eseri yazmaya yönelmek, **M. Ertuğrul**'un dediği gibi “*Dört bir yanı çirkef çukuruyla kuşatılmış yalan dolan içindeki dünyamızdan kurtulmak için insanoğlunun temiz yolla attığı ilk adımdır.*”³⁰ Ertuğrul'a göre bu yönelim, istek ve övgüye değerlidir. Bu faaliyete sanatsever ve bilinçli her insanın katılmalıdır. Oyun yazmak için çocukları seçen yazar, eline kalem kâğıdı alınca sorumluluğunu derinden hisseder; hissetmelidir

²⁹ Özdemir Nutku;(Detaylı bilgi için bkz) “Oyun, Çocuk, Tiyatro”; Özgür Yay.İstanbul İkinci Baskı 2006 s.80

³⁰ “I. Çocuk Tiyatrosu Kurultayı Bildirileri”; Alçatı 1998, Tiyatro...Tiyatro...Dergisi

Yazar, ilk olarak, çocukla bir sanatı paylaşmanın yolunu arayacak; böylece büyüklerin dünyasından küçüklerin dünyasına girme arayışı başlayacak; lakin neyi, nasıl ve ne biçimde yazacağını belirlemek yazarın özgün sanatını ortaya koyacaktır. Yazma eylemi, yazarın kaleminin yetkinliği ile çocuğun dünyasına ulaşmaya, çocuk gözünden çevreyi taramaya ve anlamaya, farklı bir anlam kazandırmaya imkan verecektir.

Yazarın yapacağı en büyük hata, çocuğu küçümsemek, onun isteklerini hiçe saymaktır. Bu, yazarın yaptığı faaliyetlerin tüm işlevselliğini ve gagesini bitirir. Çocuğun beğenisi, ilgisi hafife alınmamalıdır. Yazar çocuk izleyiciyi ve çocuğu iyi tahlil etmek zorundadır. Çocuk her dönem farklı özellikler gösterir. Bu sebeple yazar çocuğu iyi tanımalıdır; çocuğun sosyo-ekonomik yapısını ve ortamın özelliğini de hesaba katmalıdır. Ekonomik düzeyi yüksek, kentli çocuklarla, ekonomisi düşük olan kırsal kesim çocuklarına ayrı tiyatro metni oynanmamalıdır. Aksi takdirde oyunlar çocuklarda yanlış özentilere yol açar. Yazar tiyatronun eğlendiricilik işlevini de unutmamalıdır. Tiyatronun eğitsel yönünü unutmamalıdır oyun yazarı. Sanat duyarlılığının, anlatım yeteneğinin, yaratıcı gücün ve eleştirici düşünmenin yolu, tiyatronun eğiticiliğinden ve kimlik oluşturacağı bilincinden geçer. Ayrıca olması gerekeni yansıtmasıyla oyunlar çocuklara daha iyi olanını vererek ya da düşündürerek ruhsal yapıyı da destekler. Yazar estetik öğeleri unutmadan çocuğun dünyasından çocuklara seslenmelidir. Çocuğa hitap etmeyen oyunlar, onlara bir şey katmaya maddi kaygıyla yazılan oyunlar çocuğu tiyatronun dünyasından uzaklaştıracaktır.

Çocuk Tiyatrosu repertuarına baktığımızda, konu çeşidinin azlığı dolayısıyla konu belirlemede sıkıntı yaşandığı gözlenmektedir. Bunun sebebi, çocuğun her şeyi algılayamayacağı yanılığına düşmektir. Bu duruş yanlıştır. Çocuklar her şeyi görebilir. Konularda tabu, kalıp, etik kurallar vb. kısıtlamalar yoktur. Büyüklerin dünyasında yazınındaki her konu küçüklerin dünyasını ve yazınına da ilgilendirir. Ismarlama, yalnız sahneleme kaygısıyla; kalite, seviye, eğiticilik hiçe sayılarak çocuk oyunları yazdırılmaz.

Tiyatro grupları, buldukları bölgenin seviyesine göre oyunlarını kendileri yaratmalıdır. Çocuklar ile drama uygulamaları, ısınma, doğaçlama çalışmalar yapılmalı; bu faaliyetler dramaturgi çalışmaları sonucu tiyatro metnine dönüştürülmelidir. Çocuk Tiyatrosu'nun işlevlerine de bu aşamada değinmemiz yerinde olacaktır.

Düşünsel ve Toplumsal Gelişim Sağlama	→ ←	Çocuğun Yaşamına Yönelme-Hazırlayıcılık	→ ←	Geleceğin(düzeyle)Tiyatro Seyircilerini Oluşturma	→ ←	Eğlence, Zevk Alma	→ ←	Maddi Kaygı- Ticari Mal Olarak Görme
---------------------------------------	--------	---	--------	---	--------	--------------------	--------	--------------------------------------

Yukarıdaki şekilde görüldüğü gibi Çocuk Tiyatrosu'nun ana işlevlerini belirleyebiliriz. Görüldüğü gibi maddi kaygı, Çocuk Tiyatrosu söz konusu olunca en sonda tutulmalıdır.

Ülkemizde tiyatro sanatında buna bağlı olarak, Çocuk Tiyatrosu'nda, yapılaşma noktasında en önemli öge oyunculuktur. Ancak yaşananlar göstermiştir ki, gerek oyunculuk eğitimi alanında gerekse amatör grupların faaliyetlerinde eksik kalan bir bütün olarak görülüp ayrıştırılmayan, üzerinde tam manasıyla durulmayan, bu nedenle çözümler üretilmeyen ve faaliyetleri eğiticilikten uzaklaştıran unsur oyunculuktur.

Konservatuarlarda(Güzel Sanatlar Akademilerinde) ve oyunculuk eğitimi veren diğer sanat kuruluşlarında çocuk tiyatrosu oyunculuğu eğitiminin, dramatik oyunculuk altında ezildiği bilinen bir gerçektir. Çocuk Tiyatrosu alanının artık ayrı bir alan olması gereklidir. Çocuk tiyatrosu sahneleme açısından oyunculuk salt tiyatro oyunculuğunun dışında daha hazırlıklı bir alt yapı ve deneyim gerektirir. Pedagoji, psikoloji, düşünsel ve yaratıcı düşünceyi kapsayan çok yönlü eğitim bilgisi, oyuncunun altyapısını oluşturmalıdır. Bunun yanında çocuk oyunlarını sahnelerken sahne, salon biçimi, görsellik, dekor, kostüm, ışık, efekt, müziğin kullanımı, katılım gibi biçimsel, teknik yönlere de önem verilmelidir.

“Tiyatroda sahnedekilerle, salondaki diğer çocuklarla paylaşılan bir şeyler var. Çocuklarla bire bir ilişkiye giren tiyatrodaki kanlı canlı insanların sıcaklığını hiçbir televizyon ekranı, hiçbir kitap, hiçbir dergi veremez. Salonda hapşırın çocuğa sahnedeki oyuncudan gelen “çok yaşa”

sözcüklerinin sıcaklığını düşünelim ya da kendilerinden yardım isteyen haylaz bir oyuncunun salonda yarattığı coşkuyu ...”³¹

sözleri tiyatro faaliyetinin ve sahnenin çocuklara ayrı bir dünya verdiğini, adeta çocuğun hayal alemini yaşattığını açıklamaktadır.

Bir çocuğun çocuk tiyatrosuna gereksinimi olduğu kadar Türk Tiyatrosu'nun da çocuk seyirciye gereksinimi vardır. Yarının seyircisini, sanatseverini; bu günün çocuk seyircilerini oluşturacaktır. Çocuklarla gerçek anlamda buluşan yetkin oyunlar, çocukları ciddiye alan oyuncular; eğitimde Çocuk Tiyatrosu'nun önemine inanmış sanatseverler ve her okula bir tiyatro salonu amaçlayan yöneticiler faaliyetleri göğüslemeleri bu ilerlemeyi sağlayacaktır.

Çocuk Tiyatrosu'nda yaşanan belli başlı sorunlar: Uzmanlaşma açısından, cumhuriyetin ilk yıllarında Çocuk Tiyatrosu alanında kurulan özel gruplar, dergilerin ve bazı yöneticilerin, bilinçli sanatçıların çalışmaları; hatta basın-medyanın ilgi ve dikkati daha ileri seviyedeysen, bugün bu önemin azaldığı görülür. Uzmanlaşmaya yönelik ilk atılımı yapan **İstanbul Büyük Şehir Tiyatrosu** eğitime verdiği önemi hâlâ sürdürmektedir. Ödenekli tiyatroların (Devlet Tiyatrolarının) uzmanlaşmaya verecekleri önem gelecekte nitelikli oyuncu potansiyelinin yanında, nitelikli seyirci varlığını da artıracaktır. Çocuklara yapılan tiyatroların büyüklere yönelik olandan daha dikkatli ve daha özenli olması gerektiğini ünlü tiyatro adamı **Stanislawski**'de belirtmiştir.

Çocuklar az konuşan, birlikte çalışma alışkanlığı olamayan, fikrini açıklamayan, düşünme yetisi gelişmemiş hatta bencil davranabilen bireyler olarak tiyatroya gelirler. Bu nitelikleri değiştirecek işbirliği yapan, hoşgörülü, fikrini paylaşabilen, düşünen ve eleştiren çocuklar için nitelikli çocuk tiyatroları kurgulanmalıdır. Bu aşamada *Schiller*; ” *İnsan yalnızca oynadığı zaman tam bir insan varlığıdır.*”³² sözleriyle oyunun insanın özüne, var oluşuna ait bir kimlik olduğunu ve ona sahip oldukça insanın özgürce yaşayabileceğini göstermektedir.

Çocuklar için bu kadar önemli olan tiyatro için ülkemizde neler yapıldığını gördüğümüzde ise şaşırtıcı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Cumhuriyetin ilanından sonra Çocuk Tiyatrosu'yla ilgili çalışmalar yapılmış; gerek devlet tiyatrosu gerekse okul

³¹ Nihal Kuyumcu “Çocuk Tiyatrosu” ; Mitos Boyut Yay. İstanbul 1997 s. 89

³² Özdemir Nutku “Oyun, Çocuk, Tiyatro” ; Özgür Yay. İst. Ekim 1998, s.13

piyeslerinde çocuk için yapılan etkinliklere özel bir dikkat sağlanmıştır. Cumhuriyetten sonraki dönemlerde toplumsal koşulların elverişsizliği, yöneticilerin ilgisizliği, sanat çevrelerinin sanatı ideolojik amaçlarına hizmet aracı olarak görmeleri şaşkınlık yaratmaktadır. Bugün, Çocuk Tiyatrosu'nda geldiğimiz durum hiç de cumhuriyet döneminde atılan adımların temposunu tutmamaktadır.

Çağımızda her şeyimizin teminatı da sayabileceğimiz, çocuk imgesi kirlenmeye, özündeki oyun, eğlenme, büyüme gibi kavramları kaybetmeye başlamıştır. Bugün hangimiz çocuk giysilerinden, çocukların renkli dünyalarına özgü giysilerden örnekler gösterebiliriz. Erişkinler ve çocuklar yer değiştirmiştir adeta. Çocuk giysilerini, yetişkinlerinkine benzetme alışkanlığı olağan karşılanmaktadır. İstisnai örnekler muhakkak vardır. Ama ne kadar uçuruma yakın bir durumda olunduğunu görmenizi istedim. Sokakta körebe, birdirbir, uzuneşek, köşe kapmaca, saklambaç oynayan çocuklar, çember ya da topaç çeviren çocuklar görmek, onlara bakıp çocukluğu yad etmek artık çok zor. Çocukluğumuz ve çocuklarımızın çocukluğu yaşamıyor artık.

Çocuklarımızın kendine özgü bir dünyaları yokken nasıl Çocuk Tiyatrosu'na yakınlaşacaklar? Böyle bir ihtimalin olmadığını biliyoruz. Bunun için Çocuk Tiyatrosu'nun bilinçlendirmesine, eğitimin ve çocuklara yönelik tüm sanat ve kültür faaliyetlerinin irdelenmesine ihtiyaç duymalıyız. Yaşamımızı ve dünyayı daha ileriye götürmek adına çocuklara yapılan sanatın sınırlarını mutlaka doğru çizmek gereklidir. Çocuk Tiyatrosu'nun nasıl olacağı irdelenmeden önce çocuğa özbenliğini ve dünyasını kazandırmalıyız. Kendi kimliğini kazanmış bir çocuk sınıfa hitap eden sanat ürünleri muhakkak başarılı olacaktır. Zorlukların belirlenip aşama aşama çözmek daha akılcıdır.

Taşıdığı tüm özelliklerle, bir birey olan çocuk gibi çocuk sınıfını ya da çocukluklarını yaşayabilen çocuk nüfusunu oluşturmalıyız öncelikle.

Söylenilebilir ki tiyatro önce gerçek çocuğu oluşturacak, sonra gelişmesini sağlayacak gençlik döneminde ve yetişkinliklerinde bilinçli bir izleyici olmalarını sağlayacaktır.

Türkiye'de yapılan çocuk tiyatrosunun eksiklikleri yalnız oyunların kalitesinden, dramaturgi yetersizliğinden, çocuğa görelige uzaklıktan, oynanış biçiminden veyahut oyunun içeriğinden kaynaklanmamakta; bunların yanında yetişkinlerin çocuğa yönelik yapılan çalışma ilgi gösterip örnek olmamasında bunun da ötesinde çocuklar için yapılan tiyatrosunun oyunun yeterince tanıtılmamasıdır. Aileler de çocuk tiyatrosuna ilgili olmalı ve çocuklarını tiyatroya yöneltmelidir.

Çocuk Tiyatrosu, ticari kaygı güdülen bir pazar haline gelmiş, kalite arayışı hafızalardan silinmiş gibidir. Tiyatro topluluklarının çoğunda ekonomik kaygıyla oyunlar sergilenmektedir. Tiyatro özellikleri dikkate alınmadan oynanan boş güldürüler tiyatro zevkini yok etmektedir. Çocuk gelişiminde davranış kazanımı salt tiyatroya ait değildir. Çünkü çocukların diğer kültürel etkinliklerde ve aile içinde kazanacakları birçok değer ve davranış vardır.

Günümüzde üzerinde durulması gereken, göz ardı edilemeyecek bir diğer konu, TV programlarının çocuk tiyatrosunun yerini almasıdır. Çocuklar için yapılan TV programlarının kimi faydalı davranışları verse de birçoğu çocukların seviyesini ve isteklerini önemsemeyen ticari amaçla yapılmaktadır. Bunun için televizyondan vazgeçirmek yerine tiyatroyu alternatif olarak göstermek daha rasyonel ve ilgi uyandıracak bir çözümdür. TV programlarının olumsuz yönlerini Duygu Atay şu şekilde belirtmektedir:

*“Günümüzde çocuğun çocukluğundan söz edilebilir mi? Birer yetişkin olarak hepimiz çocuklarımızın çocuk kalmasını mı yoksa birer **cüce dev** olarak görünmesini mi daha hoş karşılıyoruz? “TV’lerdeki “mini play-back –show” larda küçüklerin yetişkin sanatçıları yansılama etme olayını ağızımız kulaklarımızda izlemiyor muyuz? Büyüklere öyküden onlar gibi giydirilen, onlar gibi konuşan büyümüş de küçülmüş cin çocukları TV dizilerinde oynatmıyor muyuz? Hatta haber spikeri bile yapıp siyasetçilerle söyleşiler yaptırıp; “Küçük Onur, Emrah, Küçük... bilmem ne yapıp kaset, film yapmıyor muyuz? Sanatçı kimliğine, maddi kaygılarla, büründürüp öldürmüyor muyuz çocuklarımızı?”³³*

Ülkemizde sanat olarak ve eğitim yöntemi olarak halen gereken önemi kazanamamış olan Çocuk Tiyatrosu için, acilen bir sanat politikası ve kurumsal tavır takınılması şarttır. Bu açıdan yapılabilecek belli başlı çalışmalar neler olabilir.

Yapılacaklar:

a) Çocuk Tiyatrosu adına millî bir politika belirlenmelidir. Bu politika süreci başlatmalı ve kurumsal birliği sağlamalıdır.

³³ “Tiyatro... Tiyatro... Dergisi(Çocuk Tiyatrosu Kurultayı Bildirisi), Alaçatı 1998

b) Ülke genelinde Çocuk Tiyatrosu, ayrı bir sanat dalı, uzmanlık alanı olarak kabul edilmelidir.

c) Ödenekli ve özel yapılaşmalarda Çocuk Tiyatrosu, gerek finansal olarak gerekse sanatsal ve teknik kaynaklar açısından bağımsız bir yapıya kavuşturulmalıdır.

d) Tiyatro eğitimi veren fakültelerin tiyatro bölümleri, konservatuarlar veya özel kuruluşlar Çocuk Tiyatrosu'na programlı olarak yönelmelidir. (reji, yazarlık, oyunculuk, dramaturgi v.b. gibi) Mevcut, sahnede faal olarak çalışan tiyatro gruplarında eğitime önem verilmelidir.

e) Öncelikle Çocuk Tiyatrosu'nda hedef kitle belirlenmelidir. Ardından tema, konu, dil ve oyunculukla ilgili alanlarda branşlaşmaya gidilmelidir. Çocuk Tiyatrosu, hedef kitlesinin saptanmasında, yaş gruplarını göz önüne almak zorunludur.

f) Yapılacak faaliyetlerin tanıtımı medya organlarıyla yapılmalıdır.

g) Kültür Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı hem kendi bünyelerinde çocuk birimleri kurmalı hem de destekleriyle ile özel eğitim grupları kurulup, seminerler düzenlenmeli, yabancı ülkelerde yapılan ve yapılacak olan eğitimlerle de, bilinçli ve düzenli Çocuk Tiyatrosu branşı ile uzmanlaşan sanatçılar yetiştirilmelidir. Bunun sadece tiyatro uzmanları değil, sosyologlar, pedagoglar ve dil uzmanları koordine bir çalışma yapmalıdır.

h) Çocuk Tiyatrosu ile ilgili araştırmaların artması, yaygınlaşması için sempozyumlar, paneller, festivaller düzenlenmelidir.

i) Türkiye'de tiyatronun babası kabul edilebilecek temel taşı yerine koyan sanatçı Muhsin Ertuğrul'un istediği gibi Çocuk Bakanlığı kurabilsek; Çocuk Tiyatrosu ve çocuklara yönelik sanat-kültür çalışmaları istenilen seviyeye ulaşabilir.

Oyunların kuramsal kısmı için yukarıda belirttiğimiz etkinlikler yapılırken sahnelemeye yönelik atılımlar ya da düzenlemeler göz ardı edilmemelidir. Oyunların hazırlanışında dikkat edilmesi gereken, verilecek mesajın ne ölçüde verileceğini etkileyen dramaturgi, reji çalışmaları oyunların sahneye koyuluşunda ustaca yönlendirilmelidir.

Genel itibariyle değerlendirildiğinde, eksiklikleri gidermeye çalışmak en makul çözüm olacaktır. Ülkemizde ödenekli tiyatroların yanında özel tiyatrolarda, gruplarda Çocuk Tiyatrosu'na ilgi duymaya başladı. Radyo-televizyon ve sahnede çocuk oyunları, ayrıca yarışmalar daha çok yer almaya başladı. Çocuk tiyatrolarının artışı,

nitelikli bir şekilde, temennimiz. Cumhuriyetten sonraki çocuk tiyatrolarına, özellikle son kırk yıldır sahnelenen tiyatrolar incelendiğinde, katı bir eğiticilikle, politik açıdan yükümlenmiş oyunların belli başlı temaları ağa, sömürü, emekçi, patron, direniş vb. ideolojik yaklaşımlar yanında Devlet Tiyatroları'nda ve İstanbul Şehir Tiyatroları gibi özverili tiyatrolardaki çalışmalar çocuğun dünyasına hitap eden, estetik kurallarına uygun, oyunlarda sergilemişlerdir. Çocuk Tiyatrolarıyla ilgi bir koordinasyon örgütünün oluşturulması şarttır. İstanbul Şehir Tiyatroları çocuk tiyatrosu çalışmaları ve özel grupların yanında; basın-yayın organlarının yaptığı çalışmalar ümit vericidir. Bugün Akbank Çocuk Tiyatrosu, Karınca Çocuk Tiyatrosu gibi özel grupların var olması, Çocuk Tiyatrosu kurultay ve festivallerinin düzenlenmesi de gurur vericidir. Bunları dışında ülkemizde Çocuk Vakfı gibi çocuklara yönelik yayın ve sanat faaliyetleri amacı güden kuruluşların kurulması çocuklar adına ivme sayılır. Fakat tüm ülkede bir koordine gereklidir. Bunu da ödenekli tiyatroların Edirne'den Ardahan'a yapması gereklidir.

Sanat tezgâhında şekillenen çocuklarımız tiyatro aracılığı ile eğitilirken batı ölçütleriyle değil, günümüz koşullarıyla kültürel iklimimizde harmanlanmalıdır. Çocuklar büyüklerin içinde onların sorunlarıyla ezilmemeliler. Aileler sorunlarında nesnel olup, çocuklara sıkıntılarını yansıtmamalıdır. Aksi takdirde çocuk hırçın bir çevrede büyüyecektir. Büyümeden yaşlanabilirler. Sevinmesini öğreten, içindeki enerjiyi atmasını sağlayan, sevgi ile beslenen, içten güldüren ve düşündüren bir tiyatro bizim hedeflediğimiz Çocuk Tiyatrosu'dur.

Hedeflenen çocuk tiyatrosuna bir örnek vermek gerekirse;

“ Ülkemizin en büyük ödenekli tiyatrosu olan Devlet Tiyatroları'nın 1998 Mart ayı genel oyun düzeni, sahneye gösterilen özenin, nitelik bir yana nicel açıdan bile, bir göstergesini oluşturmaktadır: 12 merkezde sahnelenen toplam 72 oyunda yalnızca 11'i çocuğa yöneliktir. Bunların nerdeyse dörtte üçü- Ankara'daki 23 Nisan şenliği nedeniyle mart sonuna doğru çalışmaya başlamıştır. Ve birçok ilde çocuk oyunları Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri oynamıştır!”³⁴

³⁴ “I. Çocuk Tiyatrosu Kurultayı Bildirileri; (Esen Çamurdan Türkiye Çocuk Tiyatrosu Kurultayı) Tiyatro...Tiyatro...Dergisi; 1998 Alaçatı

Ayrıca günlük olayların içinde çeşitli rolleri üstlenen çocukların yaratış ve uygulanış anındaki arzusu tiyatro oyuncusuyla ortak özellikler taşımaktadır. Bu şekilde tiyatro olayı çocukta yepyeni hayal gücü ediminin başlangıcıdır. Çocuk Tiyatrosu ile ilgili dile getirdiğimiz bu izlenimler bu alandaki genel yaklaşımı anlatmaktadır. Ancak günümüzde çok az da olsa gerçeklerle yüzleşen, günlük sorunlara karşı duyarlı, eleştirel düşünceye sahip, çocuk bakışına önem veren oyunlar sahnelenmekte tiyatro sahnelerimizde. Çevirilerle, uyarlamalarla ve özgün çalışmalarla açık kapatılacaktır.

Çocuk Tiyatrosu, çocuğa ve kendimize önem verdiğimizde, çocuğu ciddiye aldığımızda katı öğreticilik ve salt güldürücülükten uzaklaşınca kendi sanat düzlemini ülkemizde bulacaktır. Çocuk Tiyatrosu, sevgiyle beslenip, küçük bedenleri coşturarak dünyayı ve yaşamı yansılatan, imgelemele vücut bulan bir sanattır. Çocuğa yönelik tiyatro, inanç ve deneyim gerektirir. Düzeyli bir çerçeve içinde yapılmalıdır. Çocuğa yaklaşırken kendi kendimizi doyurmayı bırakıp onun yaratıcılığıyla dünyasına girmeliyiz. Çünkü çocuk için yapılan her sanatta olduğu gibi çocuğun düş gücü ve özgün duyarlılığıyla çocukla diyalog kurulabilir ancak. Bu seviye için çocuk ciddiye alınmalıdır. Çocuğun düşüncesinin geliştirilmesinin, dünyasının zenginleştirilmesinin yanında Çocuk Tiyatrosu, tiyatro sanatına ve insanlığa yapılan kültürel bir yatırımdır. Çocuk Tiyatrosu, öncelikle yetkin ve özverili bir tiyatro seyircisi yapar çocuğu. Bundan dolayıdır ki, daha zahmetli... daha özverili... daha seçici... daha bilinçli... olmak zorundadır.

William Shakspeare'ın “*Dünya, bir sahnedir.*” sözünden hareketle, tiyatro olarak kabul edilen dünyada, ilk adım ve yer edinmedir çocukluk. Bunun için çocuklarımızın doğru adımlarla yaşamaları; ancak “Her Zaman Tiyatro...” ilkesiyle gerçekleşecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÜLKER KÖKSAL

1.1.HAYATI :

1931 Ankara doğumlu *Ülker Köksal*, Mimar Kemal İlkokulunu, Ankara Kız Lisesini bitirdi. 1955'te Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye şubesinden mezun oldu. 1958–59 yılında Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'nden mezun oldu.

Çocukluk döneminde ayrıca “Çocuk Haftası” ve “Yavrutürk” adlı dergileri takip etti. Yazma isteğinin ilk olarak ilkokul üçüncü sınıfta başladığını belirten yazar, yazı hayatına şiirle başladı. Yazmanın bir tutku olması on beş yaşına rastlar. On beş yaşında lise öğrencisiyken “Bir Horoz Öttü” başlıklı öyküsü “Yıldız” isimli dergide basıldı.1958 yılında kendi imkânları ile “Satırlarla Çizilen” adlı kitabını yayımladı. Lise öğrenimi sırasında şiirle ilgilenmiş; tiyatrolarda rol aldı. Babasının subay olması sebebiyle ailesi sık sık yer değiştirmiş; yazar bu nedenle tiyatro ile tanışma fırsatını geç buldu. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okurken Üniversiteliler Tiyatrosu'nun kurulmasında yer aldı. Siyasal Bilgiler Fakültesi' den 1955'te mezun oldu.1956 yılında DSI' de hesap uzmanlığı, TODAİE' de önce bir yıllık eğitim ardından öğretim ve araştırma asistanlığı, Fransa'da Yüksek İdarecilik Okulu'nda iki yıllık eğitim, çeşitli kamu kuruluşlarında araştırma ve eğitim uzmanlığı, TRT'de program uzmanlığı, Kültür Bakanlığı'nda danışmanlık yaptıktan sonra emekli oldu.(1980) Emekliliği süresince TRT'nin “Susam Sokağı” programında başyazarlık(ayrıca TRT Program Etüt Uzmanı), ASSİTEJ (Uluslar arası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Birliği) Türkiye kurucu üyeliği ve başkanlığı, DTCF Tiyatro Bölümü'nde öğretim üyeliği gibi görevleri üstlendi.

1960 yılında “Kadımsı” ve 1963 yılında “Tutsaklar Zincirleri Sevmemeli” öyküleri “DOST” dergisinde yayımlandı.1970 yılına dek öykü yazmayı sürdürdü. TRT'nin 1963 ve 1970 yıllarında düzenlediği Radyo Oyunları Yarışması'nda ödüle layık görülen “Sıfıra Bir Var”, ”Sil Baştan”, “Binbir Çiçek Kolonya Fabrikası” oyunları Ülker KÖKSAL' ı radyo ve sahne oyunları yazmaya sevk etti. Yazarın tiyatro serüveninde “Sacide” adlı oyunun 1972'de Devlet Tiyatroları'nda sahnelenmesi dönüm noktası oluşturdu.(Sacide rolünü “Jale BİRSEL” canlandırdı.)

Ülker KÖKSAL hem erişkinler için hem de çocuklar için eserler yazmış; toplum yaşamından kesitler içinde onların dünyalarını yansıtmıştır. Genel olarak oyunlarda sevgi, barış, kardeşlik, beraberlik, dürüstlük, aile kavramı, saygı, tarih bilinci, eğitim merakı vb. evrensel konular işlemiştir. Üstelik evrensel değerdeki bu konular bir sorun niteliğinde de olsa yalnız çocuklar için değil herkes için açık, anlaşılır bir dille yöresel değerlere indirgenerek doğru bir bakış açısıyla sunulmaktadır. Yazarın eserlerinde göze çarpan diğer ayırt edici özellik belli bir tema, fikri yansımalarıdır. *Ülker KÖKSAL* topluma karşı kendini sorumlu hisseder. Toplumun

üzerinde durulması gereken sorunlarını, zorunlu görerek, dramatik durumlar içinde yansıtır. Yazarın oyunlarının ayrılmaz kişilerini de ezilmişliğiyle kendini kanıtlayamamış kadın tipleri oluşturur.

Zengin bir yazın yaşamına sahip olan yazarın oyun, öykü ve romanlarının yanında araştırma-inceleme eserleri ve makaleleri yayımlanmıştır. Radyo oyunları ve film senaryoları da bulunan **Ülker KÖKSAL**' in kalemi yaşamdan kesitleri işlemeye devam etmektedir.

Ülker KÖKSAL, evli; bir kız, iki de toruna sahiptir.

ESERLERİYLE ÜLKER KÖKSAL

Çocuk Oyunları:

Barış Gezegeni, Kültür Bakanlığı Yay.Çocuk Dizisi:16 Ankara, 1979

Ormanın Bekçileri, Kültür Bakanlığı Yay.Çocuk Dizisi, Ankara,1998

Yarım Akıl Yapar, Esin Yayınevi, İstanbul,1991

Dağ Denize Kavuştu, Esin Yayınevi, İstanbul,1991

Sırça Köşk, Esin Yayınevi, İstanbul,1991

Sevgili Kulübemiz, Esin Yayınevi, İstanbul,1991

Gül Emri, Esin Yayınevi, İstanbul,1991

Ayşegül,Esin Yayınevi, İstanbul 1997

Gökten Kaydı Üç Yıldız(1997), Esin Yayınevi

Mustafa Kemal'in Askerleri(1998)Esin Yayınevi

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları I(11 Kısa Oyun), Esin Yayınevi,2.Baskı 2001

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları II(Düş Robotuyla Tarihte Yolculuk 19 Kısa Oyun)

Esin Yayınevi,1996

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları III(Anasınıfları ve İlköğretim Okulları İçin Kısa Oyunlar 12 Oyun)Esin Yayınevi,1996

Monologlar ve Çocuk Oyunları, Esin Yayınevi,2005

Tiyatro Oyunları (Yetişkinler için):

1. **Adem'in Kaburga Kemiği**; Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, No:211,Tiyatro Dizileri Ankara,1980
2. **Sacide**; Hacan Yayınları, Oyun Dizisi:6 Ankara,1986
3. **Besleme**; Hacan Yayınları, Oyun Dizisi:6 Ankara,1986/Kültür Bakanlığı Yayınları 1264, Tiyatro Eserleri Dizisi:34 Ankara,1990
4. **Gün Dönerken**; Hacan Yayınları, Oyun Dizisi:6 Ankara,1986
5. **Yollar Tükendi**; Hacan Yayınları, Oyun Dizisi:8 Ankara,1986
6. **Uzaklar**; Hacan Yayınları, Oyun Dizisi:8 Ankara,1986
7. **Bir Garip Oyun**; Hacan Yayınları, Oyun Dizisi:8 Ankara,1986
8. **Karagöz Trafikte**; Kültür Bakanlığı, Millî Folklor Araştırma Dairesi Yay. Halk Tiyatrosu Dizisi 1 Ankara,1987
9. **Toplu Oyunlar I**; Mitos Boyut Tiyatro Oyun Dizisi:10, İstanbul,1993
Uzaklar
Bir Garip Oyun
Sevdalı Fidanlar
Karanlıkta İlk Işık(Kubilay)
10. **Toplu Oyunlar II**; Mitos Boyut Tiyatro Oyun Dizisi:40 İstanbul,1994
Kadın Dörtlemesi
Sacide
Yollar Tükendi
Adem' in Kaburga Kemiği
Gün Dönerken
11. **Toplu Oyunlar III**; Mitos Boyut Tiyatro/Oyun Dizisi:93 İstanbul,1999
Besleme
Önce Sevgi
Dünyanın Yaşlı Çocukları
12. **Toplu Oyunlar IV. ;** Mitos Boyut Tiyatro/Oyun Dizisi:138 İstanbul,2002
Buluşma
Tata'nın Çocukları
Dönüş Yolunda Bir Çocuk
Şaka
Eşikte

Sil Baştan

Sıfıra Bir Var

Binbir iek Kolonya Fabrikası

13. **Değişim**; Mitos Boyut Tiyatro/Oyun Dizisi;159 İstanbul 2003

Çocuk Romanları:

1.**En Küçükler İçin, Birazcık Büyükler İçin Masallar**; Esin Yayınevi, İstanbul,1994

2.**Uzaydaki Arkadaşım**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları, Ankara,1995

3. **Dağ Denize Kavuştu**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları, Ankara,1996

4. **Boncuk Adası**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları, Ankara,1996

5. **Ayşegül**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları, Ankara,1996

6. **Sevgisayar**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları, Ankara,1997

7. **Bana Çocukluğumu Anlat**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları, Ankara,1998

8. **Uzayda Kedi Var Mı?**; 2004

9. **Altın Kayalar Adası**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları; 2005

10. **Gel De Gülme Şu Halimize**; Bu Yayınevi; İstanbul,2005

11.**Annemle Kahve İçmek**; Bilgi Yayınevi Çocuk Kitapları; Ankara,2005

Erişkinler İçin Radyo Oyunları:

1. Mutluluğa Dönemeç

2. Sıfıra Bir Var

3. Yaşarken Bilmediklerimiz

4. Binbir iek Kolonya Fabrikası

5. Sil Baştan

6. Kötü Bir Şaka

7. Dönüş Yolunda Bir Çocuk

8. Bir Umudun Ardından

9. Sacide (6 Bölüm)

10. Eylülde Güzel Bir Pazar Günü(Ugo Betti'den Çeviri ve Uyarlama 6 Bölüm)

Çocuklar İçin Radyo Oyunları:

1. Mutlu Prens
2. Annenin Elleri
3. Sınıfta Seçim Var
4. Duruşma
5. Pınar'ın Başına Gelenler
6. Sevgili Kulübemiz (8 Bölüm)
7. Gül İle Ayşe (9 Bölüm)

Erişkinler İçin TV Oyunları:

1. Taşlı Tarla
2. Susuz Köy
3. Nüfus Cüzdanı
4. TATA'nın Çocukları
5. Besleme
6. Günlerden Pazar
7. Bayram Geldi(Skeçler)
8. Yalnızlığı Yenenler

Çocuklar İçin TV Oyunları:

1. Elif'in Düşleri
2. Tutsak Neşe
3. Yarınları Yapanlar

Öyküleri:

1. **Kadınısı**, Dost Dergisi Cilt:6,Sayı 29 Ankara,1960
2. **Tutsaklar Zincirleri Sevmemeli**, Dost Dergisi Cilt:11,Sayı 29 Ankara,1963

Makaleler:

1. **Kalkınmamız ve Köy Enstitüleri**, İmece Dergisi, Sayı: 25-26 Ankara,1963
2. **Gorki, Nasıl Tiyatro Yazarı Oldu?**, (Nina Gourfinkel'den Çeviri)Yeni Ufuklar Dergisi, Sayı:150 Ankara,1964
3. **Verimlilikle İlgisi Yönünden Beşeri İlişkiler**, Verimlilik Dergisi, Sayı: 3Ankara, 1968
4. **Çocuklar İçin Tiyatro, Çocuk Tiyatrosu**, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü Yayınları Sayı: 5; Ankara,1979
5. **Türk Tiyatrosunda Gençlik Sorunları**, Sanat Rehberi Dergisi, Nisan, Mayıs, Haziran sayıları Ankara,1984
6. **Tiyatro ve Dil**, Çağdaş Türk Dili Dergisi Sayı:28,1990
7. **Yaşayan Kubilay**, Çağdaş Türk Dili Dergisi Sayı: 3, Ankara 1988
8. **Çocuk Tiyatrosu ve Çocuk**, Mülkiyeliler Birliği Dergisi, Sayı:130 Ankara 1991
9. **Oyun Kişilerinin Yaşamı**, AÜDTCF Tiyatro Araştırmaları Dergisi, Sayı: 9 Ankara,1992
10. **Oyunlarımdaki Bazı Kadın Kimlikleri**, Gündoğan Edebiyat Dergisi, Sayı: 16 Ankara,1995

Ülker Köksal'ın Ödülleri:

1. **Sıfıra Bir Var**/TRT 1965 Radyo Oyunları Yarışması **Başarı Ödülü**
2. **Tata' nın Mektubu**/ TRT 1970 TV Oyunları Yarışması **Jüri Özel Ödülü**
3. **Nüfus Cüzdanı**/TRT 1970 TV Oyunları Yarışması **Jüri Özel Ödülü**
4. **Tutsak Neşe**/ TRT 1970 TV Çocuk Oyunları Yarışması **Başarı Ödülü**
5. **Bin bir Çiçek Kolonya Fabrikası**/TRT 1970 Radyo Oyunları Yarışması **Başarı Ödülü**
6. **Sil Baştan**/TRT 1970 Radyo Oyunları Yarışması **Başarı Ödülü**
7. **Yarımı Akıl Yapar**/Arkın Yayınları Cumhuriyet'in 50.Yılı Çocuk Oyunları Yarışması **3.lük Ödülü**
8. **Dağ Denize Kavuştu**/Türk Ticaret Bankası Cumhuriyetimizin 50.Yılı Çocuk Oyunları Yarışması **2.lük Ödülü**.

9. **Sırça Köşk/1976 Yılı Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu Çocuk Oyunları Yarışması 2.lik Ödülü**
10. **Ormanın Bekçileri/1977 Yılı Antalya 14. Uluslararası Sanat Şenliği Tiyatro Oyunu Yarışmasında Altın Portakal Ödülü**
11. **Besleme/Sanatseverler Derneği 1979 En İyi Oyun yazarı Ödülü.**
12. **Adem' in Kaburga Kemiği/Türkiye İş Bankası Tiyatro Oyunları Yarışması 3.lük Ödülü.**
13. **Uzaklar/1984 ENKA Kültür Sanat Yarışması 3.lük Ödülü,1986 Sanat Kurumu En İyi Oyun Yazarı Ödülü,1986 İsmet Küntay En İyi Oyun Yazarı Ödülü, Nokta Dergisi 1986 En İyi Oyun Ödülü**
14. **Karanlıkta İlk Işık(Kubilay)/Kültür Bakanlığı 1995 En Başarılı Oyun Yazarı Ödülü, ÇYDD Bahriye ÜÇOK Ödülü,1995 Ordu.**

1. 2. Sanatçı Kişiliği:

Okumanın eşsiz tadını öğrencilik yıllarında keşfetmiş bunun için imkânlarını okumaya aktarmış olan **Ülker KÖKSAL**, okuma uğraşı için şu sözleri sarf etmiştir:

“Önüne geçilmez, kısıtlanması çok zor olan okuma tutkum nitelik ve nicelik olarak doyurulmaktan çok uzaktı.”³⁵

Yazma isteğinin ilk olarak ilkokul üçüncü sınıfta başladığını belirten yazar yazmaya şiirle başladı. Yazmanın bir tutku olması on beş yaşına rastlar. On beş yaşında lise öğrencisiyken “Bir Horoz Öttü” başlıklı öyküsü “Yıldız” isimli dergide basıldı.1958 yılında kendi imkânları ile “Satırlarla Çizilen” adlı kitabını yayımladı. Lise öğrenimi sırasında şiirle ilgilenmiş; tiyatrolarda rol almıştır. Babasının subay olması sebebiyle ailesi sık sık yer değiştirmiş; yazar bu nedenle tiyatro ile tanışma fırsatını geç buldu. Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde okurken Üniversiteliler Tiyatrosu’nun kurulmasında yer aldı. Yazma uğraşı artık bir hastalık gibi yazarımızın damarlarına nüksetmişti. Ama yaşamını yazarlık yaparak kazanması günün şartları için imkânsızdı. Siyasal Bilgiler

³⁵ Ülker Köksal “Anılardan Özyaşamöyküsüne “; Kıyı Aylık Kültür Sanat Dergisi, Trabzon 1998 Sayı:151

Fakültesi' den 1955'te mezun oldu.1956 yılında DSI' de hesap uzmanlığı, TODAİE' de önce bir yıllık eğitim ardından öğretim ve araştırma asistanlığı, Fransa'da Yüksek İdarecilik Okulu'nda iki yıllık eğitim, çeşitli kamu kuruluşlarında araştırma ve eğitim uzmanlığı, TRT'de program uzmanlığı, Kültür Bakanlığı'nda danışmanlık yaptıktan sonra emekli oldu.(1980) Emekliliği süresince TRT'nin "Susam Sokağı" programında başyazarlık, ASSİTEJ (Uluslar arası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Birliği) Türkiye kurucu üyeliği ve başkanlığı, DTCF Tiyatro Bölümü'nde öğretim üyeliği gibi görevleri üstlendi.

Türk sineması ve tiyatrosu için önemli katkılarından biri de tiyatro sever arkadaşlarıyla "Sinema Tiyatro Derneği"ni kurmalarıdır. Bu dernek bünyesinde "Sinema Tiyatro Dergisi" yayımlandı. (Dergi sekiz sayı çıktı.1959)

1960 yılında "Kadınsı" ve 1963 yılında "Tutsaklar Zincirleri Sevmemeli" öyküleri "DOST" dergisinde yayımlandı.1970 yılına dek öykü yazmayı sürdürdü. TRT'nin 1963 ve 1970 yıllarında düzenlediği Radyo Oyunları Yarışması'nda ödüle layık görülen "Sıfıra Bir Var", "Sil Baştan", "Binbir Çiçek Kolonya Fabrikası" oyunları Ülker KÖKSAL' ı radyo ve sahne oyunları yazmaya sevk etti. Yazarın tiyatro serüveninde "Sacide" adlı oyunun 1972'de Devlet Tiyatroları'nda sahnelenmesi dönüm noktası oluşturdu.(Sacide rolünü "Jale BİRSEL" canlandırdı.)

1972'den bugüne **Ülker KÖKSAL**, hem yetişkinler için hem de çocuklar için oyun ve romanlar kaleme almıştır. Bugün de bıkmadan usanmadan yeni nesli tiyatro sahnelerinde sosyalleştirmek için uğraşına devam etmektedir. Oyunlarında konu ve temalar hitap ettiği kitleye göre (yetişkin-çocuk) değişmektedir. Oyunlar genel olarak insanı hayata hazırlayan bir tablo çizmektedir. Umut, barış; sevgi imgeleri, oyunların perspektifini oluşturur.

Milyonlarca insanı oyunları ile tiyatro sahnelerinin büyülü dünyasıyla tanıştıran **Ülker KÖKSAL** 'ın çocukluk düşlerinden biri ciltli, parlak kâğıda basılmış, kendine ait bir kitabının olmasını istediğini ifade eder. Bugün için düşündüğümüzde yazar, bu düşünüyü fazlasıyla gerçekleştirmiş, tiyatro dünyamıza yadsınamaz değerler kazandırmıştır. Maddi anlamda kaygı gütmeksizin yazmaya ve eserlerinin yayımlanıp, ülkemizin dört bir yanındaki açmayı bekleyen genç tomurcukları olan çocuklarımıza ulaşması için çaba sarf etmektedir.

Bir oyun yazarı olarak tiyatrodaki yazılı metnin değerine, önemine inanmıştır(Ülker Köksal). Ancak sahne sanatının her şeyden önce oyuncunun sanatının sergilendiği yer olduğunun bilincinde, oyunlarında rol alanlara, bu oyunları yönetenlere güvenmek ister. Açıklamalarında, onlara karşı değil, onların yanında olduğunu hissettiren bir incelik sezilir.³⁶

Radyo oyunları ve film senaryoları da bulunan **Ülker KÖKSAL**'ın kalemi yaşamdan kesitleri işlemeye devam etmektedir.

Yazarın edebiyat, sanat ve tiyatro alanının dışında yayımlanmış bilimsel çalışmaları; dört ayrı film senaryosu bulunmaktadır.

1. 3. ÜLKER KÖKSAL'ın Oyun Yazarlığı:

Ülker Köksal'ın oyun yazarlığını değerlendirebilmek için öncelikle yazın hayatına attığı ilk adımlardan başlamak yerinde olacaktır. Yaşamöyküsünde de değindiğimiz gibi; 1970 yılına dek öykü yazmayı sürdürdü. TRT'nin 1963 ve 1970 yıllarında düzenlediği Radyo Oyunları Yarışması'nda ödüle layık görülen "*Sıfıra Bir Var*", "*Sil Baştan*", "*Binbir Çiçek Kolonya Fabrikası*" oyunları Ülker KÖKSAL'ı radyo ve sahne oyunları yazmaya sevk etti. Yazarın tiyatro serüveninde "*Sacide*" adlı oyunun 1972'de Devlet Tiyatroları'nda sahnelenmesi dönüm noktası oluşturdu. Bu olayın ardından yazar, oyun yazarlığını durmak bilmez bir heyecanla sürdürdü. Halen yazma çabasını sürdürmektedir.

Yazdığı oyunlar, gerek ödenekli gerekse ödeneksiz; belediyelerin, bankaların tiyatro grupları tarafından sahnelendi. Türkiye'nin birçok ilinde sahnede oyunları ile "insan" kavramını insanlara insan yaşamından kesitlerle anlatan yazar, çok sayıda oyununun ödüle layık görülmesiyle onurlandırıldı. Yazarın oyunlarının gördüğü ilginin sebebi konu, tema, karakter, verilen mesaj, güncellik, açık ve duru bir Türkçe kullanımı şeklinde birkaç özellikle sınırlandırılmaz. Toplumun yaşam dinamiklerini yerinde yakalayıp en uygun şekilde ifadeyi bulduğu için oyunları geniş kitlelere ulaşmıştır.

³⁶ Seveda Şener; "Ülker Köksal'ın Oyun Yazarlığı" Toplu Oyunlar 1 s. 22; Mitos Boyut Yay. İstanbul 2002

Ülker Köksal'ın oyun yazarlığıyla ilgili, tanınmış tiyatro araştırmacısı *Sevda ŞENER* şu sözleri kayda değerdir.

*“ Ülker Köksal’ın oyunlarının ödenekli ödeneksiz pek çok profesyonel tiyatro yanında, amatörlerce de benimsenmesi bir rastlantı olarak açıklanamaz. O, güncel konulara eğildiği, tanıdık tiplere yer verdiği, iletmek istediği düşünceyi açık ve anlaşılır biçimde dile getirdiği için seyirciye yakın duran bir yazardır.”*³⁷

Köksal, oyunlarında konu seçiminde, yetişkinlere yönelik oyunlarla çocuk oyunları arasında bazı farklılıklar vardır. Ama genel itibariyle toplumsal konuları (Kültür çatışmaları, gençlik sorunları, günlük yaşam vb.), kadının toplumdaki yerini irdeleyen konuları, tarih ve dil bilinci aşıl原因 konuları yetişkin oyunlarında seçmiştir. Çocuklara yönelik oyunlarında ise; eğitim, aile yaşamı, sağlıklı yaşam; tarihe, bilime ve öğrenmeye merak, çocuk dünyasına uygun fantastik mekân içinde çevre bilinci(Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?) gibi konuları işlemiştir. Toplumun yaşadığı sorunlar, güncel bir dikkatle oyunlarda yansılanmıştır. Konu ve tema açısından oyunları hayatın dinamiklerini, sade bir teknikle ama önemini yitirmeden seyircilere sahnede anlatılmıştır. Oyunlarında yansıttığı mesajlar içinde bu tespit geçerlidir.

Aşağıya oyunlarındaki genel temaları sıralarsak:

1. Değerlerin karmaşası: (Aile içinde)-(Barış, Özgürlük ve Savaş)
2. Kültür Sorunları : (Bilinçsizlik, Sorumsuzluk)
3. Gençlik Sorunları: (Ergenlik ve Hayatı tanıma)
4. Çevre sorunları: (Dünyanın kirlenmesi)
5. Toplum Ülküleri: (Özgürlük, Doğruluk, Teknoloji-devrimcilik, Barışçılık, Mutluluk)
6. Eğitimin Önemi
7. Aile kavramı ve Dürüstlük
8. Bilimi Tanıma:
9. Çocukluk ve Çocuk Yetiştirme:

şeklindeki gibi bir sonuç çıkacaktır.

³⁷ Sevda Şener “Ülker Köksal’ın Oyun Yazarlığı”, Kıyı Dergisi Sayı: 151, s.18, Trabzon 1998

Çocuk oyunlarında mesajın çocuğu yaşama hazırlayıcı, içinde bulunduğu toplumu tanıtarak sorumluluk kazandırıcı ve yaşanan toplumun kültürünü benimsetici özelliği dikkate alınmalıdır.

Tiyatroyu insanı tanıma sanatı olarak gören Köksal, oyunlarında kişi seçiminde bu ilkeyi sürdürmüştür. **Aristo**'nun *Poetika*'sında belirttiği gibi³⁸, yazar oyun kişilerini düşünceyi yansıtıcı ya da belli bir düşünceyi, görevi üzerlerine yordüğümüz tragedyanın ayrılmaz unsuru olarak kullanmakla birlikte; öyküyü gerçekçi kılmasına, mesajı tam anlamıyla belirginleştirmesine çalışmıştır. Özellikle çocuk oyunlarında örnek birer karakter olmalarına ve çocukların dil becerileri, davranış kazanımı ve sağlıklı gelişimi için rehberlik yapmaları üzerinde durmuştur. *Sevda Şener*'in "Türkiye'de Çocuk Tiyatrosu" incelemesinde Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarındaki kişiler için "*Günümüzün önde gelen çocuk oyunu yazarı Ülker Köksal oyunlarında yapıcı ve etkin çocuk oyun kişilerine yer veriyor. Ormanın Bekçileri adlı oyunundaki serüvenci, Dağ Denize Kavuştu'daki yürekli ve neşeli, Barış Gezegeni'ndeki barışsever, Yarını Akıl Yapar'daki akılcı, Pınar'la Annesi'ndeki sorumluluk duygusu taşıyan çocuklar günümüz çocuk oyunlarına egemen olmaya başlayan çocuk eğitimi anlayışını yansıtıyor.*"³⁹ sözlerini sarf ediyor.

Oyunlarında ayrıca dil ve üsluba özen gösteren Köksal, "Çocuk ve Çocuk Tiyatrosu" adlı yayımlanmamış notunda oyunlarda dil için; "*Çocuk oyunlarında sade, arı, konuşulan Türkçe kullanılmalıdır. Yabancı sözcüklerden olabildiğince kaçınılmalı, dilin anlaşılabilir olmasının önemi de göz önünde tutulmalıdır.*" değerlendirmesini yapıyor. Yazar oyunları bu prensiplerini bağlı kalmış, böylece dil yanlışlarından uzak durmuştur.

Çocuk oyunları yazarın sanat yaşamında yoğun bir çalışma sürecinin mahsulüdür, günümüzde bu süreç çocuk romanları üzerinde yoğunlaşmıştır. Yazar, Çocuk Tiyatrosu'na yönelişini "*Sanırım çocukları sevmem ve onlar için bir şey yapmak isteği beni çocuk oyunu yazmaya yöneltti. Çocuklara masal ve öykü anlatırken ya da okurken, kişileri, olayları gerek sesim gerek davranış ve mimiklerimle canlandırdığımda onların daha fazla ilgi, merak ve heyecanla dinlediklerini görüyordum.*"⁴⁰

³⁸ Aristo; Çev. İsmail Tunalı; "POETİKA" s.26 Remzi Kitabevi İstanbul 2005

³⁹ Sevda Şener, "Türkiye'de Çocuk Tiyatrosu" ASSİTEJ Seminer Bildirisi, <http://www.assitejturkiye.org> Ekim 2005

⁴⁰ Ülker Köksal; "Oyun Yazarı Gözüyle Çocuk Tiyatrosu"; s.4 ASSİTEJ Seminer Bildirisi, <http://www.assitejturkiye.org> Mayıs 1992

değerlendirmesini yapmıştır. Bunun yanında yazar tiyatro üzerine yazdığı kuramsal yazılarda Çocuk Tiyatrosu için,

“Çocuk oyunu yazarı, çoğu yazar gibi kendi duygu, düşünce ve inançlarını öteki insanlarla paylaşmak için yazmaktadır. Çocuk oyunu yazarı da, çevresinde gözlemediği, duyumsadığı, düşünceleri ile yakaladığı aksaklıkları, yanlışlıkları gidermek için yazmaktadır. Söz konusu Çocuk Tiyatrosu ise, yazarın nedenleri çocuğun dünyasına ve sorunlarına yöneliktir.”⁴¹ cümlelerini dile getirmiştir.

Çocuk oyunlarında oyun kişilerinin diliyle Çocuk Tiyatrosu’na bakışını dile getiren yazar, Nasrettin Hoca’nın dilinden şu sözleri seyirciye iletir. “ *Her kim çocukta yaşar...yaşı yüzleri aşar*”...⁴² bunun yanında geçmiş ve gelecek kavramlarını tiyatrodan ortadan kalkabileceğini ima ederek tiyatroyu en iyi zaman makinesi olarak gördüğünü Mustafa Kemal’in Askerleri adlı oyunda “- Zaman makinesi nerede? diye sormayın. Biliyorsunuz en iyi zaman makinesi tiyatrodur.”⁴³ şeklinde anlatıcının dilinden ifade etmiştir.

Çocuk Tiyatrosu, denildiğinde akla ilk gelen unsur özen, dikkat ve çocuğa göreliliktir. Ülker Köksal, bu ilkeyi çocuk ve insan sevgisi ile birleştirmiş, yaşam kesitleriyle örnek hayatları sahnede buluşturmuş ve buluşturmaya devam etmektedir.

Ülker Köksal, altmış çocuk oyunu yirmi erişkin oyunu; yirmi sekiz radyo ve televizyon oyunuyla tiyatro sanatımız için yeri doldurulamayacak bir yazardır. Yazarın edebiyat, sanat ve tiyatro alanının dışında yayımlanmış bilimsel çalışmaları çeşitli dergilerde yayımlanmıştır. (*Henüz yayımlanmamış çocuk ve gençlik oyunlarından “Anlaşılmayan Küçük Adam ile Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?” adlı ikisini incelememize aldık. Yayını olmamış (Altın Kayalar gibi) radyo oyunları da bulunmamaktadır.*)

Bunların yanında çocuk romanları, radyo oyunları, film senaryoları da bulunmaktadır. Kuramsal yazıları ile de ülkemizde tiyatronun layık olduğu yere gelmesi için destek vermektedir.

⁴¹ Ülker Köksal; a.g.e; s.3

⁴² Ülker Köksal; “Çocuk Oyunları” s. 13 Esin Yay. İst. 1991

⁴³ Ülker Köksal;”Çocuk Oyunları 2 “s. 194 Esin Yay. İst. 2001

1. 4. ÜLKER KÖKSAL' in Çocuk Oyunları:

Dağ Denize Kavuştu: *Çocuk Oyunları, Esin Yayınevi İstanbul, 1991*

Oyun, 1973 yılında kaleme alındı.

Türk Ticaret Bankası Cumhuriyetin 50.yılı Çocuk Oyunları Yarışmasında 2. lik ödülü kazandı.

İlk kez 2 Aralık 1974'te Türk Ticaret Bankası Keloğlan Tiyatrosunda, İstanbul Şehir Tiyatroları Yeni Komedi Sahnesi'nde Üstün Asutay rejisiyle sahnelendi. İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları Kadıköy Sahnesinde 1975–76–78 yıllarında oynandı. 1983'te Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosunda, 1990'da da Samsun Belediyesi Oda Tiyatrosunda Gülçin Üstüntaş rejisiyle sahnelendi. 1995'te Zeytinburnu Belediyesi Çocuk Tiyatrosunca sahnelendi.

Oyun iki komşu köy halkının birbirine düşman olmasını asla diyaloga girmemelerini(Dağköy-Denizköy), isimlerinden de anlaşılacağı üzere Denizköylüler dağı, Dağköylüler de denizi görmeden yaşamaktadırlar. Ta ki bu küskünlüğü çocukların merak ve arkadaşlık duyguları yıkana dek. İki köyü yine çocukların oyunları birleştirmiştir.

Yazarın barış temini belirgin bir şekilde ortaya koyduğu oyunlarından. İnsanların renk, ırk, inanç, dil ayırt etmeden birleşmelerini yeni nesillerin birbirlerini tanıyarak çağdaşlaşması gerektiğini yazar akıcı bir olay örgüsüyle aktarır.

Yarım Akıl Yapar: *Çocuk Oyunları; Esin Yayınları İstanbul, 1991*

Oyun, 1973 yılında basılmıştır. (Çocuk Oyunları dizisinin oyunları ilk olarak Ankara Ayşeabla İlkokulunda öğretme Neriman Hızıroğlu'nun Özverili Çalışmaları ile sahnelenmiştir.)

İlk kez 11 Ocak 1981'de Türk Ticaret Bankası Keloğlan Çocuk Tiyatrosunda, ardından İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları Üsküdar Sahnesinde Üstün Asutay rejisiyle oynandı. Aynı tiyatro 1982'de 10. İstanbul Festivali'nde oyunu yineledi.

23 Nisan 1990'da Samsun Belediyesi Oda Tiyatrosunda Gülçin Üstüntaş yönetiminde oynandı.

1994'te Ordu'da ORSEV Tiyatrosunda Gülçin Üstüntaş rejisiyle oynandı.

Yazar, bu oyununda çocuklarının çalışmaktan yılmaları, tembelliğe alışıp kendilerini geliştirememelerine dikkat çekmiştir. İnsan isteklerine, amaçlarına ve ideallerine ancak çalışarak ulaşabilir. Sabır ve çaba gibi alışkanlıkları başarıya ulaşmak için anahtar olarak gösteren yazar, çocukluklara masalsı gerçeklerle bu mesajı iletmiştir.

Tembellik neşenin, sevginin, rüyanın, yaşamın ve en önemlisi de aklın düşmanıdır. Şeklinde oyunun iletisini özetleyebiliriz.

Barış Gezegeni: *Kültür Bakanlığı Yayınları, Çocuk Dizisi 16, Ankara, 1979: İlk Basım*

Çocuk Oyunları 2; Esin Yayınları İstanbul, 2001: İkinci Basım

Oyun, 1975'te yazılmış ve ilk kez bu tarihte sahnelenmiştir. (Çocuk Oyunları dizisinin oyunları ilk olarak Ankara Ayşeabla İlkokulunda öğretme Neriman Hızıroğlu'nun çalışmaları ile sahnelenmiştir.)

26 Aralık 1975'te ilk profesyonel sahnelenişini Bursa Vefik Paşa Devlet Tiyatrosunda Ali Cengiz Çelenk rejisiyle sahnelendi.

26 Kasım 1976'da Ankara Devlet Tiyatrosu Altındağ Sahnesinde İsmail Bekir Ağlagül rejisiyle oynandı.

23 Nisan 1979'ta Ordu Belediye Karadeniz Tiyatrosunda Aydın Üstüntaş rejisiyle sahnelendi.

24 Nisan 1982 'de İstanbul Devlet Tiyatrosu, AKM Oda Tiyatrosunda Faik Ertener yönetiminde sahnelendi.

9 Nisan 1984 Atatürk Kültür Merkezinde, Trabzon Cumhuriyet Ortaokulunda Yüksel Albayraktar yönetiminde sahnelendi.

1984'te Kocaeli Bölge Tiyatrosunca Handan Karaadam rejisiyle sahnelendi.

11 Mart 1990 Trabzon Devlet Tiyatrosunca Murat Atak rejisiyle sahnelendi.

6 Ocak 1991'de İzmir Devlet Tiyatrosunca Zeki Yorulmaz yönetiminde sahnelendi.

Ayrıca "Barış Gezegeni" İskenderun Elma Şekeri Tiyatrosunda Sinan Başak yönetiminde(1998), İstanbul Beykoz Vakfi Çocuk Tiyatrosu'nda Sinan Akbaşak yönetiminde(1999), Devlet Tiyatroları Ankara Mahir Canova sahnesinde Levent Niş yönetiminde (2000) sahnelenmiştir.

Yazar, masalsı bir dünyada barış ve sevginin önemini vurgulamıştır. Gerçek mekân ve kişilerin özelliklerinden yola çıkarak fantastik öğelerle sevgi, kardeşlik,

düzen, bilgelik gibi olgular çocuk düşüncesinde ilgi odağı haline getiriliyor. Olay bir ada da Mavi Ada'da geçiyor. Dünyanın sevgiden ve barıştan mahrum kayıp çocukları Sevgi, Barış ve Bilgin Dede karakterleriyle anlaşmayı, hoşgörüyü, barışın önemini kavrar. Oyun içindeki isimler genel olarak bir kavramı temsil eder. Olay son derece çekici ve anlaşılır bir dile sahiptir.

Sırça Köşk: *Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi İstanbul,1991*

Oyunun yayınlanış tarihi 1976'dır.

Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu İstanbul Merkezi Çocuk Oyunları Yarışması 2.lik Ödülünü kazandı. İlk kez 27 Mart 1982'de Ziraat Bankası Mithatpaşa Tiyatrosu'nda Ekmel Hürol rejisiyle sahnelendi.

4 Ocak 1986 Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosunda sahnelenmiştir. Yönetenler: Onur Çelikkol, Gülçin Üstüntaş.

13 Ekim 1991'de İzmir Çocuk Tiyatrosunda Hülya Nutku yönetiminde sahnelenmiştir.

Tanınmış masal kahramanlarının yer aldığı olayda zorbalık kullanarak haksız kazanç sağlamak konu edinilmiştir. Her şeyi deneysel olarak gözlem-inceleme ile doğru kabul edebileceğimizi de işaret eden oyun, görmeden söylentilere inanıp zorbalığın isteklerine hizmet eden halkın içinde bulunduğu sıkıntıları çocuk seviyesine uygun karakterlerle dramatize eder.

5. Ormanın Bekçileri: *Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları; Ankara,1979 İlk*

Basım

Çocuk Oyunları 2;Esin Yayınevi İstanbul,2001 İkinci Basım

Oyun 1977 yılında yazılmıştır.

Ormanın Bekçileri; 1977 yılı Antalya 14.Uluslararası Sanat Şenliği Sanat Ödülü'nü kazanmıştır. Şenlikte de oynanmıştır.

İlk kez 19 Kasım 1978 Bursa Devlet Tiyatrosu Ahmet Vefik Paşa sahnesinde Yıldırım Akıncı rejisiyle oynanmıştır.

12 Haziran 1980 Edirne Halk Eğitim Merkezince sahnelenmiştir.

19 Şubat 1983'te Kocaeli Bölge Tiyatrosunca Handan Karaadam yönetiminde sahnelendi.

8 Ekim 1984'te Borsaç Çocuk Tiyatrosunca Yıldray Akıncı tarafından sahnelenmiştir.

23 Nisan 1984'te Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu tarafından Aydın Üstüntaş yönetiminde sahnelendi.

Ayrıca "Ormanın Bekçileri" Ankara Belediyesi Kültür Sanat Müdürlüğü Tiyatrosunda, Bodrum Tiyatromanya oyuncularından tarafından oynandı.

Yazar, bu oyununda doğanın insan yaşamı için değerini konu edinir. Duyarlı ve ilgili bireyler olarak çocukların yetişmesinin gerektiğini vurgular. Çıkar amacıyla ormanların yok edilmesine göz yuman kişilerin mutlaka kendi yaşamlarını tehlikeye atacaklarını dramatize edilmiştir. Kötü ve zararlı faaliyette bulunan insanların yaptıklarının kar sağlamayacağını vurdumduymaz ve tasasız halka çocuk duyarlılığı gösterir.

1. Sevgili Kulübemiz: Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi, İstanbul, 1991.

Sevgili Kulübemiz 1985 yılında yazılmıştır.

İlk kez 18 Ocak 1986'da Türk Ticaret Bankası Çocuk Tiyatrosunca Kadıköy Halk eğitim Merkezinde Üstün Asutay yönetiminde sahnelendi.

Sosyal bir olgu üzerine kurulu oyun, aile kurumunun çocuk dünyası ve yaşamı için ne kadar önemli olduğunu yaşamdan kesitlerle göstermektedir. Yaşama başlamada, sosyalleşmede ve davranış kalıplarına uyum sağlamada ilk mekânın aile olduğunun üzerinde durulmaktadır. Çocuk yetiştirmede, ebeveynlerin çocuğun oyun özgürlüğünü, eğlenmesini, kendini ifade etmesini kısıtlayacak çocuğa bakışının zarardan başka bir şey ifade etmeyeceği oyunun mesajı olarak gösterilebilir.

2. Gül Emri: Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi, İstanbul, 1991

1985 yılında kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Ülker Köksal oyununda gülmenin insana yakışan en güzel özelliklerden olduğunu yansıtmıştır. Gülmek içten olunca gerçek anlamıyla insanları yaşama bağlar. Gül Emri isimli oyun konu olarak Anadolu masallarını andırır. Padişahın güzel kızı ile köyün yakışıklı delikanlısı (yakışıklı ama dürüst ve akıllık bir genç) birbirini çok sever. Padişah kızını bir prensle evlendirecektir. Düğün hazırlıkları birbirine âşık gençler duymadan başlamıştır. Yapılacak çok şey kalmaz. Ama masalımızın sonu mutlu

bitecektir. Gül Oğlan ile Gül Ece birleşir. Oyun böylece çeşitli sosyal derslerle sona erer. Gerek mekân gerekse kişiler masalsı ve fantastiktir.

Ayşegül: *Çocuk Oyunları 2; Esin Yayınevi, İstanbul,2001*

Oyunun 1997 yılında, yakın bir geçmişte yazılmıştır.

Ayşegül isimli oyun henüz sahneye konmamıştır. Yalnız Ayşegül “Gül ile Ayşe” adıyla TRT Ankara Radyosu’nda Dinçer Sümer’in yönetiminde Çocuk Bahçesi programında sekiz bölüm halinde oynanmıştır.

Ailesini yitirmiş bir kız çocuğuyla onunla aynı ismi taşıyan can dostunun arkadaşlıkları ve birlikte yaptıkları büyük yanlış konu edinir. Oyun, çocuklara yalan söylememe, insanların duygularıyla oynamama, eksikliğini görüp bu özelliğiyle o kişiyi kullanmama konusunda okul-aile mekânında çok önemli dersler vermektedir. Her zaman dürüst olunmanın gerekliliği hem ismen hem de fiziken benzeyen Ayşegüller’in davranışları, sohbetleri ile doğal bir dille aktarılır.

3. Mustafa Kemal’in Askerleri: *Çocuk Oyunları 2; Esin Yayınevi, İstanbul,2001*

1998 yılında yazılan oyun, henüz sahnelenmemiştir.

Eserde millî mücadele zamanında düşman işgali altında olan İstanbul’da Kuleli Askeri Lisesinde okuyan birkaç milletperver subayın bin bir zahmetle Anadolu’ya geçip savaşa katılmaları dramatik tablolar halinde konu ediliyor. Anadolu kadını erkeğiyle, kücücük çocuk neferiyle savaşmaktadır. Oyun içersinde Mustafa Kemal’in sesleri yer alıyor. Bu da oyuna millî tarih için ayrı bir hava katıyor. Millî mücadeleye ışık tutuyor. Savaş sırasında Türk askerinin çektiği sıkıntılar somut örneklerle anlatılmaktadır. Çocuklarımıza tarih bilinci aşılarken oyun aynı zamanda eğitimin önemine değinirken şehitlerimize saygı gösterilmesinin

Gerekli olduğunu vurgular. Tarihsel seyriyle kurtuluş savaşı dönemini aktaran oyun da Anadolu insanın duygu ve düşünceleri dil aracılığıyla yaşatılmıştır.

3. Gökten Kaydı Üç Yıldız: *Çocuk Oyunları 2;Esin Yayınevi, İstanbul, 2001*

1997 yılında kaleme alınan oyunlardandır.

Oyun henüz sahnelenmemiştir.

Yazar çocukluklarını mutsuz geçiren üç kafadarın hayat öykülerini, kolaya kaçan arzularını sahneye taşımıştır. Oyunun sonunda ulaşılan mutluluğun, huzurun gerçek olmadığı emek vermeden ulaşılamayacağı kavranmıştır. Ailesinin yoksulluğundan dolayı zengin olmayı isteyen Fatma, korkak olduğu için kendiyile barışık olmayan Ahmet, herkesin buyruk vermesinden sözünü dikkate almamasından yakınan Mehmet Gökkuşığı'nın (Peri) dileklerini yerine getirmesiyle çok mutlu olurlar ya da olduklarını sanırlar. Bu üç yıldız böyle parlamaya başlar. Ama nafîle hak etmediklerini güç, servet ve mücevherler onlara mutluluk değil huzursuzluk getirir. Oyunun sonunda Fatma güzel kıyafet ve mücevherlerden; Ahmet gücünden; Mehmet de saltanatından vazgeçer. Kendilerine ait olan hayata dönerler.

10. Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları I

Çocuklar için kısa oyunların ilk kitabı olan eserde 11 kısa oyun yer almaktadır. Oyun genel itibariyle okullarda belirli günlerde sahnelenmek için ve sınıf içinde konuları pekiştirmeyi amaçlamıştır.

10.1. Okuma Bayramı:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayınevi, İstanbul, 1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayınevi, İstanbul, 2001 -İkinci Basım; sf:7

Kısa oyun olarak yazılan oyun sahnelenmemiştir.

İsminden de anlaşıldığı üzere kısa Oyun,da okul hayatı yeni başlayan çocuklara okuma-yazma öğretilme amacı güdülür. Yazar ilk okuma yazmaya başlayan çocuklar için gerekli olan temel bilgileri dramatik bir canlandırma(yaratıcı drama denilmesi daha doğru olur.) oyun içinde vermiştir. Oyun içinde geçen, canlılık kazanan temel kavramlardan bazıları alfabe, sayılar, mevsimler, gezegenler(Ay, Güneş, Dünya), okul, kitap, öğretmen bunların yanında korolar halinde çiçekler, köpekler, tavşanlar gerekli bölümlerde oyuna şiir ve şarkılarıyla katılarak öğrencilere öğrenecekleri şeyleri tanıtırlar. Öğrenciler oyun sonunda “Okuma Bayramı” adlı şiiri okur ve evlerine dönerler. Çocuk için çok renkli bir dünya olarak gösterilen okul ve öğretmen ikilisi eğitimi, okumayı sevdirebilir.

10.2. Yeni Ders Yılımız:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul,1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1;Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 -İkinci Basım; sf:31

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Adından da anlaşılacağı gibi oyun okulu, eğitim-öğretimi süren çocuklara sevdirmeyi amaçlamıştır. “Yeni Ders Yılımız” oyunu okulu, dersleri ve sınıfı öğrencilere hem tanıtmakta hem de daha eğlenceli hale getirmektedir. Oyun okulu ve okuldaki eğitim faaliyetlerini masalsi öğelerle dramatize ederek eğitim ortamına uyumu kolaylaştırır. Bununla birlikte oyun okullarda belirli günlerde konunun özelliği düşünülerek sınıfta ya da tören esnasında canlandırma amacı güdülen yazılmıştır. Gençlik için gelecekteki amaçlarını belirleme işlevi de görülmektedir.

Yerli Mallar Haftası:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul,1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1;Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 -İkinci Basım; sf:39

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Oyunda çocukluktan itibaren millî kazanç ve tasarrufun tanıtımı amaçlanmıştır. “Yerli malı yurdun malı herkes onu kullanmalı düşüncesi çocuklara aşılmanmayı amaç edinen oyun ekonomik coğrafyayla yurt zenginlikleri; meyvelerin faydalarıyla sağlık konularında da bilgi edindirir. Bu amaçlar için de şiir, bilmece ve kısa diyalogları anlatımın akışı için kullanılmaktadır.

10.4. Cumhuriyetten önce Cumhuriyetten Sonra:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul,1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1;Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 -İkinci Basım; sf:45

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Oyunda cumhuriyet yönetiminin Türk milleti için önemi dramatik öğelerle anlatılmaktadır. Okuma-yazma, eğitim şekli, kültürel gelişim ve inkılâpçılığın cumhuriyet sayesinde büründüğü şekil, bu şeklin millet için faydaları dramatik öğelerle sunulmuştur. Modern eğitim, toplumsal eşitlik ve devrimler çocuklara zevkli bir yöntemle öğretilmeye çalışılmıştır.

10.5. Tutumsuzun Öyküsü:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul,1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1;Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 –İkinci Basım; sf:51

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Tutumlu olmanın önemini anlatan oyun, “İnsanın yaptıklarından sorumludur.”

Mesajını da iletmektedir. Tutumsuzluğun gereksiz olduğunu, sorumluluk bilincini güven duygusuyla eşleştiren vaka örgüsü sınıf içinde kullanılacak bir drama çalışması olmuştur. Konu, tutumsuz olan bir çocuğun boşuna harcadığı defter, kalem, silgi vb. malzemeler tarafından suçlanmasıdır.

10.6. Oyun Bahçesi:

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul,1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1;Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 -İkinci Basım; sf:60

Oyun, çocuklara günlük yaşam için örnek alışkanlıkları doğru olmayanlarla gösterir. “Tembellik hayatın eğlenceli ve güzel yanlarını gizler.” Mesajını oyundan çıkarabiliriz. Kişi isimleri de konuya uygun olarak seçilmiştir.(Tembel Mehmet, Somurtuk Fatma) konu tembelliğin insanlara bir şey kazandırmayacağıdır.

10.7. Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul,1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1;Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 –İkinci Basım; sf:69

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Oyun 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’ndan hareketle bağımsızlık ve ulusal egemenlik, vatan sevgisi, birlik ve beraberlik konu ediliyor. Oyun içinde olaya bağlı olarak tarih bilinci ve Türk milletinin hep birlikte nasıl savaştıkları gösterilmektedir.

10.8. Çocuk Bayramı:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul,1994 –İlk Basım

Tiyatro Oyunları 1;Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 -İkinci Basım; sf:75

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Oyunda çocukların ülke geleceği için ne kadar önemli olduğu yansıtılmıştır. Konu oyunda masal kahramanlarının çocuklara örnek bilgi ve davranışları öğretmesidir. Çocukların eğitimine önem verilmesi gerektiği oyunun mesajıdır.

10.9. En İyi Arkadaş:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul, 1994 –İlk Basım
Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 –İkinci Basım; sf:80

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Oyunda arkadaşlığın nasıl olması gerektiği ilgili sınıf içindeki seçim konu edilmiştir. Ayrıca oyunda öğretmene saygı, öz konuşma, alçakgönüllülük, hoşgörülülük gibi doğru davranışlar öğretilmeye çalışılmıştır.

10.11. Ağlamak Yok Gülmek Var:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul, 1994 –İlk Basım
Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 –İkinci Basım; sf:84

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

Oyunda isimleriyle adları bütünleşmiş iki çocuğun durumları konu edilmiştir.(Ofaç-Pofaç) Bu çocuklar devamlı mutsuzdur. Oyun gerçek sıkıntı ve felaketler sonucunda insanların eski günlerinin önemini anladığı vurgulanıyor. Bunun için insanların boşu boşuna yaşamlarından şikâyetçi olmamaları gerektiği mesajı veriliyor.

10.12. 19 Mayıs 1919:

Çocuklar Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul, 1994 –İlk Basım
Tiyatro Oyunları 1; Esin Yayinevi, İstanbul, 2001 -İkinci Basım; sf:89

Kısa oyun olarak kaleme alınan oyun henüz sahnelenmemiştir.

İstiklal savaşı ve Anadolu'nun içinde bulunduğu durum konu edilmiştir. Halkın içinde bulunduğu kötü durum dramatik öğeler içinde anlatılmıştır. Çocuklara tarih bilinci, vatan sevgisi, Atatürk'ün önderliği ve bağımsızlığın önemi öğretilmeye çalışılmıştır.

11.□. Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 2

(Düş Robotuyla Tarihe Yolculuk) *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk); Esin Yayınevi İstanbul, 1996*

Çocuklar için yazılmış kısa oyunların toplandığı ikinci kitap olan “Düş Robotuyla Tarihe Yolculuk” eserinde tarih içinde bilim ve teknikteki gelişmeler konu ediliyor. Düş Robotu fantastik bir öge olarak oyunlarda canlılık kazanıyor. Düş robotu her bilimsel icadı ve mucidini geçmişe yolculuk yaptırarak çocuklara öğretir. Oyunların genelinde Düş Robotu yardımıyla çocuklar tarih içindeki ünlü insanlarla buluşur. Oyunlar içinde ayrıca dönemlerin belli özellikleri giyim-kuşam gibi konularda bilgi edinilir. Bilgi bu yolculuklarda görerek-duyarak öğretilir. Uygulama imkânı da sağlanır. Kitaptaki kısa oyunlar sınıf içi etkinliği için yazılmıştır. Dekor açısından çok fazla araç-gerece ihtiyaç duyulmaz. Aşağıda başlıklar halinde oyunların özelliklerini sıralamaktadır. Oyunlar çocuklara sınırsız bir düş gücü imkânı sağlar.

(“Düş Robotuyla Yolculuk” kitabındaki oyunlar sınıf içinde sahnelenmek amacıyla yazılmış kısa oyunlardır.)

11. 1. Ateşi Bulan Kim? *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:7*

Evrende bir düzenin olduğunu ve her şeyin bir düzen içinde oluştuğunu gösteriyor. Tarih ve dil bilinci aşlanmaktadır. Bir dilin insanların anlaşması için önemi ve oluşumu için tarihi bir seyre ihtiyaç olduğuna da değiniliyor. Konu isminden de anlaşıldığı gibi ateşin bulunuşudur.

11. 2. Tekerlek: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:13*

İsminden de anlaşıldığı gibi oyunda tekerleğin icadı anlatılmaktadır. Düş Robotu çocukları alıp geçmişe yolculuğa çıkartır. Geçmişe tekerleğin icadını görmek için gidilir.

11.3. Ezop Haklı Mı? *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:19*

Eski Yunan’da yaşamış olan ünlü masalcı Ezop’un yaşadığı bir anı aracılığı ile dilin toplumsal yaşamdaki önemi dramatik olayla öğretilmeye çalışılmıştır. İletişim için konuşma; konuşma için dilin önemi vurgulanmıştır.

11.4. Buldum... Buldum... *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:25*

Oyunda İpek isimli bir öğrenci fizik konularıyla ilgili formüllerle uğraşırken Düş Robotu bunu fark eder ve sorar: Bu formülleri kim bulmuş biliyor musun? Bunun üzerine Arşimet olduğunu söyler. Geçmişte bir yolculuğa çıkarlar. Arşimet'in yanına gelirler. İpek Arşimet'in kendisinden öğrenmek istediklerini öğrenir.

11 .5. Nasrettin Hoca: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:33*

Kısa oyunda bazı Nasrettin Hoca Fıkraları dramatik bir olay haline getirilerek çocuklara gülerken düşünmeleri sağlanmıştır. Bu oyunda geçmişe yolculuk yapılmamış Nasrettin Hoca geleceğe çağırılmıştır. Nasrettin Hoca'dan bazı fıkralarını (Kazan, Timurlenk vb.) anlatması istenir. Bu esnada çocukların çıkarmaları gereken dersler açıklanır. Dürüstlük, birlik ve beraberlik, hoşgörülülük, çıkar gütmemek gibi.

11.6. Dürbün ve Çocuk: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:45*

Düş Robotu, buluşlarda çocukların da önemli faydaları ve farklı etkileri hatta buluşların bulunmasını sağladıklarını göstermek için geçmişe yolculuk yapar. Çocuklarda yanındadır. Bilim adamı Liperşil'i ziyaret ederler. Oğlunun dürbünü buluşunda Liperşil'e nasıl yardımcı olduğunu gösterir. Oyun okul içi etkinliklerde kullanıma çok uygundur.

11.7. Galile: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:49*

Düş robotu çocuklarla geçmişe yolculuk için hazırlanmış beklemektedir. Yolculuğa çıkılır ama bilgisayarda sorun oluşur. Yanlış zamana giderler. Galile ile buluşurlar. Pınar Galile'den Dünyanın ve diğer gezegenlerin hareketlerini öğrenir.

11. 8. LA FONTAİNE: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:55*

Düş Robotu çocuklara sürpriz bir yolculuk yaptırır. 1675 yılına giderler. La Fontaine yanlarına gelir. Konuşurlar. Masallarını okuduklarını söylerler. La Fontaine şaşırır. Çocuklar masallarından birini okurlar. Hayvanlardan koro onlara eşlik eder. Oyunun sonunda ayrılırlar.

11.9. Newton'un (Yer Elması) Elması: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:62*

Bu oyun diğer kısa oyunlardan farklıdır. Bu oyunda Düş Robotu ve geçmişe yolculuk yoktur. İki çocuk arasındaki kısa bir sohbet konu edilmiştir. Sohbet konu paylaşarak yedikleri elmanın bilimsel olarak anımsattıklarıdır. Soru cevaplarla Newton'un Elması ve bilimsel değerini ortaya çıkarırlar. Bilime ve bilim adamına özen gösterme vurgulanır.

11.10. ROBENSON CRUZOE: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:67*

Düş Robotu çocukları geçmişe yolculuğa çıkartacaktır. Ama esin perilerinin gelmediğini bir şiir okurlarsa gelebileceğini söyler. Çocukların yazdığı şiir Robenson adını taşır. Sonra geçmişe yolculuk yapılır. Robenson Crozoe'nun adasına giderler. Oyunda çocuklara şiir ve şarkı sevgisini özendirerek yaratıcılıklarını geliştirme amaçlanmıştır. Tarihe ve edebiyata merak vurgulanmıştır.

11.11. Kim Korkar Aşıdan: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:75*

Oyun kişilerinden Ali annesinin kolundaki aşı izinin çiçek aşısının izi olduğunu öğrenir. Düş Robotu da Ali'yi geçmişe çiçek aşısının icat edildiği zamana götürür. Doktor Jenner'in çiçek aşısını ilk kullanışı canlandırılır. Çocuklara böylece aşıdan korkmamaları gerektiği öğretilmiş olur.

11.12. Mongolfier Kardeşler: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:79*

Etien ve Josef Mongolfier kardeşlerin uçan balonu icat etmelerini göstermek için geçmişe yolculuk yapılır. Uçan Balon'un ilk denemeleri canlandırılır.

11.13. ANDERSEN'le Tanışmak: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:83*

Oyun kişilerinden Ayşedeniz gazeteci olmak ister. Düş Robotu da isterse şimdi röportaj yapabileceğini söyler. Kiminle röportaj yapmak istediğini sorar. Ayşedeniz düşünür. Oyun kişilerinden Özgür "Andersen olamaz mı?"der. Düş Robotu

olacağını söyler. Geçmişe masal yazarı Andersen'in yanına gidilir. Ayşedeniz Andersen ve masallarının kahramanlarıyla röportaj yapar.

11.14. Pastörize Süt: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:93*

Oyunda ünlü bilim adamı Pastör'ün buluşları tanıtılır. Pastörize süt içen iki çocuk ansiklopediden isme bakarlar. Pastörize adının Pastör'den geldiğini bulurlar. Pastör'ün kuduz aşısı, kolera aşısı, şarbon aşısını ve sütün pastörize edilmesini bulduğunu öğrenirler. Olay canlandırıldığında izleyen çocuklarda bu bilimsel gerçeği öğreneceklerdir.

11.15. Pinokyo: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:97*

Pinokyo masalı tanıtılır. Pinokyo'nun masalda çocuklara verdiği dersler canlandırılır. Düş Robotu çocukları Pinokyo'nun masalına götürür. Çocuklar için oyunun ne kadar önemli olduğu, yalanın kötü bir alışkanlık olduğu vurgulanır.

11.16. Jules Verne: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:103*

Oyunda ünlü masal yazarı Jules Verne çocukların düşlerine konuk olur. Jules Verne çocuklardan çok şaşırır. Masal kitaplarını görür. Masalların düşlerden ibaret olduğu her çocuğun düşleri olabileceği gösterilmeye çalışılmıştır.

11. 17. Alo... Graham Bell: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:107*

Oyunda telgrafi, gramofonu bulan mucit Graham Bell'i tanıtmaktadır. Düş Robotu çocukları geçmişe götürür. Graham Bell'in deneylerine şahit olurlar. Graham Bell'in diğer icatları da tanıtılır.

11.18. THOMAS' ın Kedileri: *Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:113*

Oyunda Thomas Edison'un elektriği nasıl bulduğu canlandırılır. Hayvanlar üzerinde yapan Edison sürtünmeyle elektriği keşfetmiştir. Fakat annesi hayvanlar üzerinde deney yapmamasını isteyerek bugünün de sorunu olan canlıların deneylere alet

edilmesi konusunu ortaya koymaktadır. Bu sorun çocuklara ders vermeyi amaçlamıştır. Oyunda hem elektriğin icadı hem de hayvanları koruma bilinci aşılarmaya çalışılmıştır.

11.19. Marconi: Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:117

Radyonun icat ediliş i konu edinilir. Radyonun mucidi Marconi'yi çocuklara tanıtır. Neler yaptığını radyoyu nasıl bulduğunu anlatır. Düş Robotu, oyun içinde çocuklara belirli sorular sorarak zevk içinde çeşitli alanlarda onlara bilgi kazandırmaktadır.

12. Yarının Çocuğu: Çocuk Oyunları 2(Düş Robotuyla Yolculuk);sf:121

Düş Robotu bu oyunda her insanın amaçlarıyla var olduğunu çeşitli örneklerle kavratması canlandırılır. Oyun çocukları (Pınar, Zeynep, Ayşegül) tembel, amaçsız zamanlarını boşa geçirmektedirler. Düş Robotu, tarihten örnekler vererek idealleri için çalışan insanların nasıl başarılı olduğunu göstermektedir. Yarının, geleceğin çocuğunun nelere inanması gerektiği oyunda vurgulanmıştır. Yarının çocuğu yaşanası bir Dünya için barışı, mutluluğu ve sevgiyi her şeyin üstünde tutmalıdır. Oyunun mesajı olabilir.

13. Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,1999

Çocuklar için kısa oyunların üçüncüsüdür. İçindeki kısa oyunlar okullarda sınıf içinde dekor aramaksızın derslere destek sağlamak için yazılmıştır. Oyunlarda kişilerin çocuklardan seçilebilmesi ayrıca göz önünde tutulmuştur. Konular çocukları yaşama hazırlayıcı özellik taşımaktadırlar. Günlük olaylardan kesitler dramatik öğelerle birleşerek çocukların kişiliklerinin oluşumunda ve sosyal rol edinimlerinde yardımcı olacak bilgiler sunulmuştur. Kitaptaki oyunlar genel kültür açısından da yararlıdır. Aşağıda başlıklar halinde oyunların özelliklerini sıralamaktadır.

Renkler Ülkesi(Anasınıfları İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,1999;sf:8

Oyun içinde renklerin öğretilmesi konu edilmiştir. Çocuklardan iki koro oluşturulmuştur. Bir de ressam bulunmaktadır. Renklerle birlikte uyumun ne olduğu da gösterilmiştir.

Canım Sıkılıyor(Anasınıfları İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:11

Oyunda arkadaşlığın önemi vurgulanmaktadır. Konu ise İpek isimli çocuğun can sıkıntısının masal kahramanları, bitkilerle, hayvanlar ile arkadaşlığı ile bitmesidir.

Mevsimleri Seçelim(Anasınıfları İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:17

Oyunun konusu mevsimleri tabiatın büründüğü kıyafet ile öğretmektir. Meyvelerin olması, çiçeklerin rengârenk bir manzara oluşturması vb. özelliklerle mevsimler seçilir. Cansız varlıklara ve bitkilere canlılık kazandırılmıştır.

13.4. Bayramı Unutmayın(Anasınıfları İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:21

23 Nisan Bayramı konu edilerek çocukların ve tüm canlıların barıştan yana olduğu savaşın hiçbir şekilde yarar sağlamayacağı oyun içinde yansıtılmıştır. Oyunun tümünde diyaloglar şiirlerle sağlanır.

14. 5. Koca Seyit Onbaşı(İlkokul 1,2,3 sınıfları İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:27

Bağımsızlığın millet için ne kadar önemli olduğunu gösterme amaçlanmıştır. *(Oyun Aziz Nesin'in "Koca Seyit" adlı öyküsünden yararlanılarak yazılmıştır.) Konu Çanakkale Savaşı sırasında olağanüstü bir olay olarak tarihe geçen bir Türk askerinin(Seyit Onbaşı) kendi ağırlığının üç katı olan top mermisini kaldırıp düşman filosunu dağıtmasıdır. Ardından gazete fotoğrafı için bu inanılmaz hareketi yapması istenir. Ama yapamaz o an oldu. Artık yapamıyorum cevabını verir. Resmi çekmek için tahtadan maket yapılır. Onunla resmi çekilir ve tarihe geçer. Bağımsızlık ve şehitlik kavramları oyun içinde sezdirilmiştir.

13.6. Mimar Sinan Ve Çocuk:

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:33

Oyunda Mimar Sinan'ın hayatı ve eserleri konu edilmiştir. Hayatı oyunlaştırılmıştır. Mimar Sinan'ın yaşadığı dönemde olay geçiyor. Çıraklık, kalfalık ve ustalık eserleri; ayrıca diğerleri de tanıtılıyor.

13.7. Maydanoz Teyze:

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:39

Çocuklara maydanozun faydasını anlatmak için yazılmıştır. Çocukların komşuları olan Maydanoz Teyze ile olan diyalogları, şakaları konu edilmiştir. Olay içinde şiirlerle de devamlı maydanoz övülmüştür.

13.7. Muzip Amca:

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:45

Muzip Amca isimli bir kişinin mahallenin çocuklarına oynamak için evin bodrumunu açması konu edilmiştir. Bunu da anlayış ve saygılı oldukları için çocuklara ödül olarak yaptığını belirtmiştir.

13.8. Duruşma(İlkokul 5. ve Yukarısı İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:51

Bir mahkeme salonunda iki çocuk anne ve babasından davacıdır. İsteklerimizi yerine getirmiyorlar, bizi dikkate almıyorlar diyerek. Anne ve babalar da savunmalarını yapınca asıl suçun çocuklarda olduğu ortaya çıkar. Bencilce davranıp her şeyi onlar için yapan ailelerini suçlamışlardır. Aile içinde çocuklara yönelirken isteklerini tamamen kulak arkası etmemeliyiz. Onları dinlemeli en doğru kararı vermelerinde yardımcı olunmalı mesajını oyun vermektedir.

13.9. Lokman Hekim (İlkokul 5. ve Yukarısı İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:61

Hastalıklara şifalı otlarla çare bulan ünlü Lokman Hekim'i tanıtan oyun, Lokman Hekim ile Ölüm meleğinin konuşmasını konu edinir. Lokman Hekim ölümsüzlüğün sırrını bulduğunu söyler. Ölüm meleği buna engel olmak için Lokman

Hekim'in kitabını ve ölümsüzlük otunu Ceyhan'ın sularına düşürür. Dünya düzen üzerine kuruludur. Hayat düzeninde doğum ve ölüm olmak zorundadır. Bu nedenle ölümsüzlük olamaz. Dünya'da ölümsüzlü olsaydı; kargaşa, düzensizlik ve üstünlük mücadelesi olurdu. Oyundan bunun gibi mesajlar çıkarılabilir.

13.11. Kral Midas'ın Kulakları(İlkokul 5. ve Yukarısı İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:69

M.Ö. Anadolu'da Frigya krallığında tanrı Apollon ile Pan birbirleriyle yarışa girerler. Yarışta Kral Midas hakemdir. Apollon yarışmayı kaybeder. Bunun üzerine Midas'ın kulaklarını eşek kulağına çevirir. Midas ne yaptıysa kulaklardan kurtulamaz. Halkına gerçeği anlatır. Oyunda gerçeklerin her ne olursa olsun gün ışığına çıkacağı dersi verilir.

13.12. En Yararlı İş(İlkokul 5. ve Yukarısı İçin):

Çocuklar İçin Tiyatro Oyunları 3; İstanbul,199; sf:8

M.Ö. 2-1 yy. arasında yapıldığı varsayılan ünlü Aspendos Tiyatrosu'nun yapılış öyküsü konu olmuştur. Oyun ansiklopedik bir bilgiyi oyunlaştırmıştır. Çocuklarda sanat eserlerine karşı ilgi uyandırılmaya çalışılmıştır. İnsanlık için yapılan her şeyin faydalı olduğu mesajı da çıkarılabilir.

14. Ormanda Savaş

(Anaokulları ve İlköğretim Okulları İçin)

Monologlar ve Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi, İstanbul, 2005; sf:37

Olay ormanda geçer. Orman köylülerinin, ormandaki ağaçları keserek kazanç elde eden Kara Oduncu ile olan (Korktukları için ve çıkarları zedelendiği için önce yapılanlara kayıtsız kalırlar.) münasebetleri sahneye aktarılmaktadır. Oyunda ormanın yok edilmesine ilk tepkiyi de çocuklar gösterir. Kara Oduncu'ya karşı köylüleri bilinçlendirirler. Oyun içinde ağaçlara da özelliklerine göre insani özellikler kazandırılmıştır. Oyun mekânı hep orman içindedir. Oyun henüz sahnelenmemiştir. Yazılış amacı da sınıflarda ve okullarda dersleri pekiştirme, ders verme için kısıtlı imkânlar göz önünde bulundurularak oynanmasıdır.

15. Aspendos Tiyatrosunda Şeker Şenliği:

(Anaokulları ve İlköğretim Okulları İçin)

Monologlar ve Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi, İstanbul, 2005; sf:49

Oyunda çocuklara sanat eserlerini tanıtmaya, sanata ilgi uyandırma, doğaya yakınlaşma, bitkileri sevmeye gibi amaçlar kazandırmaya çalışılmıştır. Olay Aspendos Tiyatrosu'nu tanıtmaya amacıyla tiyatroyu ve o dönem halkını gösteren bir dizi eğlenceyi içerir. Bir şenlik havası verilmiştir. Birlik ve beraberliğin getirdikleri şenlik kavramıyla kavratılmaya çalışılmıştır. Tarih, coğrafya ve dil öğretimi için örnekler vardır. Şiirli anlatım ve durumları bir anlatıcının anlatması dikkati çeker. Oyun henüz sahnelenmemiştir. Yazılış amacı da sınıflarda ve okullarda dersleri pekiştirme, ders verme için kısıtlı imkânlar göz önünde bulundurularak oynanmasıdır.

16. Mehmet'in Bademcikleri:

(Anaokulları ve İlköğretim Okulları İçin)

Monologlar ve Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi, İstanbul, 2005; sf:61

Oyun Mehmet isimli çocuğun dikkatsizliği yüzünden bademciklerini üşütmesini ve annesinin ilgisine karşı beslenememesini konu edinir. Şaka Teyze isimli çocuklarla oynamayı seven komşunun Mehmet'le bir oyun oynayarak demokratik bir şekilde sonucuna katlanmasını, bu oyun sayesinde Mehmet'in yemeye içmeye başlaması dramatik öğelerle sahneye taşınır. Dekor unsurları çok fazla detay arz etmez. Detayları yazar aralarda açıkça belirtmiştir. Oyunda, oyun, şaka içinde de çocuklara bir şeyler öğretilineceği, sağlığın önemi vurgulanmıştır. Oyun henüz sahnelenmemiştir. Yazılış amacı da sınıflarda ve okullarda dersleri pekiştirme, ders verme için kısıtlı imkânlar göz önünde bulundurularak oynanmasıdır.

17. Tutsak Neşe:

(7 Yaş ve Üzeri Çocuklar İçin)

Monologlar ve Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi, İstanbul, 2005; sf:69

Anneannesine tatile giden bir kız çocuğunun ormanda bir yabancı tarafından birkaç gün alıkoyulması oyunda canlandırılır. Yabancı kişinin zorbalıklarına karşı hep hoşgörülü olan Neşe en sonunda onunla arkadaş olur. Yabancı aslında kötü bir insan olmadığını açığa çıkarır. Yağmur, Toprak, Çınar, Güneş özelliklerine uygun karakterler

olmuşlardır. İnsanları iyice tanımadan yargılamama, ailenin haberi olmadan bir şey yapmama, arkadaşlığın ve doğanın önemi gibi konular benimsetilmiştir. Oyun henüz sahnelenmemiştir. Yazılış amacı da sınıflarda ve okullarda dersleri pekiştirme, ders verme için kısıtlı imkânlar göz önünde bulundurularak oynanmasıdır.

18. Bayramda Ne Umduk Ne Bulduk:

(9 Yaş ve Yukarısı Çocuklar İçin)

Monologlar ve Çocuk Oyunları; Esin Yayınevi, İstanbul, 2005; sf:92

Orta halli bir ailenin bayram arifesinde yaşadıkları konu edilmiştir. Ailenin babası tutumlu ve otoriter özelliklerle örnek baba, anne çocuklarını koruyan örnek bir anne portresi çizmektedir. Bayram tatilini baba farklı ev halkı ayrı şekillerde geçirmek istemektedir. Ama kimsenin istediği gibi olmaz. Bayram sabahı misafirler ve evde fare dolaşması herkesin keyfini kaçıır. Oyun, bayram adetlerini de çocuklara oyun içinde öğretmeye çalışır. Büyüklere saygı, küçüklere karşı öğretici ve nazik olunması da kavratılır. Oyun henüz sahnelenmemiştir. Yazılış amacı da sınıflarda ve okullarda dersleri pekiştirme, ders verme için kısıtlı imkânlar göz önünde bulundurularak oynanmasıdır.

19. Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?*

Yazarın son oyunlarından. 2005 yılında yazılmış henüz basılmamıştır. Oyun, Dünya'nın güncel sorunlarını (Kaynakların tüketilmesi, doğanın insanoğlu tarafından harap edilmesi ve Dünya'daki yaşamın giderek sonlanması gibi) işler ve bunlara çözüm bulmak için fantastik öğelere canlılık kazandırılır. Uzayda canlı hayatın olduğu varsayılır ve o gezegenden Dünya'ya yardım gelir. Kirlilikten kurtulmak için uzaylılar ile ortaklaşa toplantılar yapılır. En sonunda Dünyalılar yanlış yaptıklarını anlarlar ve Dünya'yı daha dikkatli bir şekilde yaşayacaklarına dair söz verirler. Yaşadığımız çevreye özen göstermemiz gerektiği mesajı verilir.

**“Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?” oyunu yazarın en yeni oyunudur. Yayımlanmamıştır.*

20. Anlaşılmayan Küçük Adam:***(Ortaokullar İçin)**

Oyun henüz ne sahnelenmiş ne de yayımlanmıştır. Oyun, çocukluktan ergenliğe geçişi yaşayan dürüst ve iyi karakterli bir çocuğun (Bülent) hayatını sahneye koyar. Bülent 15–16 yaşlarındadır. Oyunda Bülent, gençlik sıkıntıları içinde bocalayan, annesi ve babası tarafından anlaşılmadığına inanan ve kötü arkadaşları yüzünden yanlış davranışlar içinde olan bir çocuktur. Oyunda bu yaştaki çocuklara örnek durumlar canlandırılmaktadır. Oyunun sonunda Bülent'te doğru davranışlara ulaşır. Ailesinin güvenini kazanır. Oyun günlük hayatın mekân ve dilini yansıtır.

**"Anlaşılmayan Küçük Adam" oyunu 1970'li yılların ürünüdür. Fakat, henüz yayımlanmamıştır.*

İKİNCİ BÖLÜM

2. ÜLKER KÖKSAL'IN ÇOCUK OYUNLARI

3. 1. ÜLKER KÖKSAL'ın Çocuk Oyunlarının Yaş Gruplarına Göre Tasnifi:

Anaokulu Çocukları İçin Oyunlar (5–7 Yaş Grubu):

- Ormanda Savaş
- Renkler Ülkesi
- Canım Sıkılıyor
- Mevsimleri Seçelim
- Bayramı Unutmayın
- Okuma Bayramı
- Yeni Ders Yılımız
- Yerli Mallar Haftası

İlkokul Çocukları İçin (1–2–3 sınıflar) (7–9 Yaş Grubu):

- Koca Seyit Onbaşı
- Mimar Sinan ve Çocuk
- Maydanoz Teyze
- Muzip Amca
- Tutsak Neşe
- Aspendos Tiyatrosunda Şeker Şenliği
- Tutumsuzun Öyküsü
- Oyun Bahçesi
- Çocuk Bayramı
- Kim Korkar Aşıdan?
- Barış Gezegeni

İlkokul ve Üzeri Çocuklar İçin(4.–5.–6.–7.–8. sınıflar)(9-Üzeri Yaş Grubu):

- Duruşma
- Lokman Hekim

- Kral Midas'ın Kulakları
- En Yararlı İş Hangisi
- Bayramda Ne Umduk Ne Bulduk
- Cumhuriyetten Önce Cumhuriyetten Sonra
- Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- En İyi Arkadaş
- Ağlamak Yok Gülmek Var
- 19 Mayıs 1919
- Ateşi Bulan Kim?
- Tekerlek
- Ezop Haklı mı?
- Buldum...Buldum...
- Nasrettin Hoca
- Dürbün ve Çocuk
- Galile
- La Fontaine
- Newton'un (Nivtin'in)Elması
- Robenson Cruzoe
- Mongolfier Kardeşler
- Andersenle Tanışmak
- Pastörize Süt
- Pinokyo
- Jules Verne
- Alo... Graham Bell
- Thomas'ın Kedileri
- Macroni
- Yarının Çocuğu
- Sırça Köşk
- Gül Emri
- Yarını Akıl Yapar
- Gökten Kaydı Üç Yıldız

12-15 Yaş Arası Çocuklar İçin Oyunlar:

- Mustafa Kemal'in Askerleri
- Dağ Denize Kavuştu
- Ormanın Bekçileri
- Ayşegül
- Sevgili Kulübemiz
- Mehmet'in Bademcikleri
- Anlaşılmayan Küçük Adam
- Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?

2. 2. Ele Aldığı Konular:

Çocuk oyunlarında konu seçimi yetişkin oyunlarına göre daha çok dikkat gerektirir. “Doğru” ve “Yanlış” olgularını henüz tam olarak ayıramamış çocuklar için seçilen konular yaşamlarında onları destekleyici olmalıdır. Ayrıca konu seçiminde toplumsal koşullar, kültürel seviye, ilgi ve alışkanlıklar en önemlisi çocuğun yaşı, cinsiyeti ve beklentileri dikkate alınmalıdır. Konu demek, o oyunun bir öyküye sahip olması demektir. *“Karaktersiz oyunlar olabilir, ancak öyküsü olmayan oyunlar olamaz.”*⁴⁴ En önemlisi, öykünün olayları arasındaki sıkı kurulmuş bağıdır.

TİYATRO OYUNLARI 1

A)19 MAYIS 1919:

1. Anadolu'nun I. Dünya Savaşı sonrası işgali
2. İstanbul'un işgali ve halkın yaşadıkları.
3. Mustafa Kemal'in Anadolu'dan kurtuluş savaşını başlatması.
4. Padişahın İstanbul'da bir şey yapamaması
5. Anadolu'nun bir kadında kişileşmesi ve acısını dile getirmesi.

⁴⁴ Aristo “POETİKA”, Remzi Kitabevi İstanbul 2005 s.24

B) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

1. Özgür'ün ödevini hazırlaması ve annesinin ilgilenmesi
2. Tarih'in ortaya çıkışı ve Özgür'ü habersizce geçmişe götürmesi
3. Özgür'ün eski dönemdeki aile, okul yaşamı gösterilmesi
4. Özgür ve Umut'un cumhuriyetin önemini anlayıp, bunu dile getirmeleri
5. Millî ve aktüel bir konu seçilmiş.

C) EN İYİ ARKADAŞ:

1. Sınıf içinde En İyi Arkadaş" yarışması yapılır. Birincilere Pembe Nine'nin ödül vermeye gelmesi.
2. Arkadaşlığın hem Pınar hem de Pembe Nine ağzından neler gerektiğinin anlatılması.

D) OYUN BAHÇESİ:

1. Mehmet ve Pınar'ın normal olmayan durumları; birinin uyuklaması diğerinin somurtması.
2. Tellal'ın Oyun Bahçesine çocukları bir hüner göstermeleri karşılığında götürmesi.
3. Pınar ve Mehmet'in diğer çocuklara özenerek canlanıp, neşelenip hünerlerini keşfetmeleri.
4. Konu aktüeldir.

E) ULUSAL EGEMENLİK ve ÇOCUK BAYRAMI:

1. Türk milletinin bağımsızlık savaşı.
2. Kurtuluş savaşında köylünün kadınıyla, çocuğuyla ;genci, yaşlısıyla nasıl savaştığının olayla örneklenmesi
3. Düşman ordusunun Türk ordusunun düşmandan zayıf olması, padişahlık yönetiminin bağımsızlığı kazanamayacağıının anlatılması.
4. Mustafa Kemal ve getirdiklerinin anlatılması
5. Türklerin hoşgörülü oluşu(savaşta dahi)
6. Konu millî ve tarihi özellik taşır.

F) YERLİ MALİ HAFTASI:

1. Yurdumuzun zenginliklerinin, faydalarının tanıtılması

2. Yerli malı kullanımının getirdikleri ve faydaları
3. Yurt kalkınması için çok önemli bir konu

G) AĞLAMAK YOK GÜLMEK VAR:

1. Ağlaç ve Poflaç'ın devamlı somurtması, her şeye kötümser bakmaları
2. Pınar'ın Ağlaç ve Poflaç'a ellerinde güzellikleri fark etmeleri için şaka yapması.

H) ÇOCUK BAYRAMI:

1. Keloğlan'ın bayrama geldiğini açıklaması ve ne bayramı olduğunu çocuklara sorması
2. Millî egemenliği koronun anlatması
3. Keloğlan'ın masal kahramanı arkadaşlarını çocuklara masal anlatsınlar diye çağırması.
4. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk bayramının nasıl meydana geldiği.

I) OKUMA BAYRAMI:

1. Çocukların çiçekleri, hayvanları tanınması
2. Lokomotif kendini tanıtmayı ve neden geldiğini açıklaması(Elinde "Güzel Türkçemiz" adlı kitap vardır. Bilig ülkesine ancak öğrenerek gidilebileceğini söylemiştir.)
3. Öğretmenin çocuklara okumayı öğretmesi, şiirle bunun gösterilmesi
4. Öğretmenin sayılar korusu ile aritmetiği öğretmesi; mevsimlerin, güneşin, ayın, dünyanın tanıtılması
5. Lokomotif'in okulu, kitabı ve öğretmeni tanıtmayı
6. Lokomotif'in bilmeceleriyle okul, öğretmen, kitabı tanıtımı sonunda başarılı olan çocukları bilgi ülkesine götürmesi.

İ) TUTUMSUZUN ÖYKÜSÜ:

1. Sınıf içinde Tutumsuz'u yargılamak için mahkemenin kurulması
2. Tutumsuz, hor kullanılan araçların şikâyetçi olması
3. Tutumsuz'un önce şikâyetlere aldırış etmemesi sonra yanlışını anlayıp, tekrarlamayacağını itiraf etmesi.

4. Tutumsuz'un yaptıklarını görünce utanması; yargıçtan af dilemesi.
Bir daha yapmayacağını söyler. Yargıç'ta sözünde durmasına bağlı olarak affeder.

5.

J) YENİ DERS YILIMIZ:

1. Ayşe ile Mehmet'in eski sınıflarını ziyaret etmeleri
2. Sınıfta ya da okulda kullanılan araç-gereçlerin konuşmaya başlaması
3. Ara-gereçlerin öğrencilerin hatalarını ve önemlerini belirtmeleri
4. Araç-gereçlerin eski öğrencilerden okumuş, başarılı olmuş olanları örnek olarak sunmaları
5. Her yıl yeni çocukların eğitim-öğretime başlaması(eğitilmek için,öğrenmek için, toplumda yer edinebilmek için)

TİYATRO OYUNLARI 2 (Düş Robotuyla Tarihe Yolculuk)

A) ALO...GRAHAM BELL:

1. Düş Robotu'nun çocuklara Graham Bell'i anımsatmak için yaptıkları
2. Graham Bell'in buluşları
3. Haberleşme araçlarının kullanımının öğretilmesi

B)ATEŞİ BULAN KİM?

1. Ateşin mağara insanları tarafından hangi koşullarda bulunduğu
2. Tarih öncesi devirle bugünün iletişim, giyim ve barınma açısında karşılaştırılması
3. Dilin insan iletişimdeki rolünün kavratılması
4. Çocukların oyun alışkanlıklarının her dönem aynı olduğunun Mağara Kızı ile İpek aracılığıyla karşılaştırılması
5. Güncel hayatla ilgi konu seçimi

C) DÜRBÜN VE ÇOCUK:

1. Çocukların, dürbünün icadını görmek için geçmişe, Düş Robotu tarafından, yolculuğa çıkarılmaları.
2. Liperchil'e oğlunun yardımcı olması sonucu dürbünün icat edilmesi
3. Çocuklarında bilimsel çalışmalarında söz hakkı verilmesi

D)GALİLE:

1. Teleskopun icadı.
2. Düş Robotuyla birlikte çocukların geçmişe yolculuğu

E) KİM KORKAR AŞIDAN?

1. Çiçek hastalığının tarihçesini ve insanlara etkilerinin Ali'nin annesi tarafından anlatılması
2. Düş Robotu'nun Ali'yi geçmişe götürmesi
3. Dr. Jenner'in çiçek aşısını buluşu
4. Konu insanlığın sağlık ve bilim tarihinden alınmıştır.

F) MARCONİ:

1. Ayşedeniz radyo dinleyerek resim yapması
2. Zeynep'in radyo dinlemeyi kime borçlu olduğunu sorması
3. Radyonun mucidini ve radyoyu keşfini Düş Robotu'nun tanıtması

G)NASRETTİN HOCA:

1. Konu Nasrettin hoca fıkrasında alınmıştır.
2. Hakkını savunmak isteyen köylülerin Timur'dan korkarak Nasrettin Hoca'yı yalnız bırakmaları.
3. Timur 'un filini bırakmasını konu edinen fıkranın canlandırılması.
4. Nasrettin Hoca'nın "Tencere" fıkrasının canlandırılması

H)PASTÖRİZE SÜT:

1. Çocuklara ders arasında süt ikram edilmesi. Pastörize edilmiş sütlerin nasıl elde edildiğini Can'ın annesine sorması. Annesinin de ansiklopediden araştırma teklifi.
2. Süt nasıl mikroplardan arındırıldığı ve bu bilimsel gelişmeyi kimin bulduğunun anlatılması
3. Pastör'ün ve buluşların tanıtımı.

I) ROBENSON CRUZOE:

1. Roman kahramanı Robenson'la çocukların karşılaşması
2. Robenson Cruzoe kitabındaki kahramanlarla çocukların konuşması

3. Kitaptaki olayın anlatılması

İ) THOMAS'IN KEDİLERİ:

1. Thomas'ın başından geçen bir olayın canlandırılması(kedileri sürterek elektrik üretmeye çalışması)
2. Thomas'ın hayatının anlatılması
3. Thomas'ın buluşlarının öneminin kavratılması

J) ANDERSEN'LE TANIŞMAK:

1. Özgür ve Ayşedeniz'in mesleklerle ilgili konuşması
2. Gazetecilik, öykücülük ve masal yazarlığını tanıtmaları; ardından Andersen'in gelip masalın ne olduğunu hakkındaki görüşünü sunması
3. Masallar kahramanlarından seçilmiş karakterlerin masalı sevdirci tanımlar yapması
4. Andersen masallardan örnek bölümlerin canlandırılması
5. Andersen masalları konu edinilerek masalın ne olduğu, faydasının gösterilmesi

K) BULDUM...BULDUM:

1. Arşimed'in yer çekimini bulması
2. Düş Robotunun Arşimed'i geçmiş getirmesi.
3. Aktüel bir konu seçilmiş.

L) EZOP HAKLI MI?

1. Ezop'un Dil yemeği aracılığıyla insanlara dilin hem çok tatlı hem de çok acı sonuçlara yol açabileceğini göstermesi
2. Ksantos'un yemek ziyafeti için hem arkadaşını hem de düşmanın davet etmesi kişiye uygun yemek istemesi

M) JULES VERNE:

1. Kitap okuma
2. Jules Verne Kitaplarının kendi ağzından tanıtımı
3. Jules Verne Kitaplarındaki düşlerinin günümüzde gerçekleştiğinin anlatılması

N) LA FONTAİNE:

1. La Fontaine 'in yaşadığı zamana gidilmesi
2. Ağustos Böceği ile Karınca masalı koro tarafından canlandırılması
3. Çocukların La Fontaine ile konuşması, tanımaları, masallarından örnekler vermeleri

O) MONGOLFİER KARDEŞLER:

1. Düş Robotu'nun Zeynep'i geçmişe götürmesi.
2. Mongolfier kardeşlerin kendi aralarında konuşmaları
3. Düş Robotu'nun Zeynep'e Mongolfier kardeşlerin deneylerini anlatması.

Ö) NEWTON'IN ELMASI:

1. Zeynep'in elinde elma ile Özlem'e sorular sorması.
2. Bilimsel bir olayı tanıtmak.
3. Özlem'in cevabı ararken bilimsel açıklamaları.

P) PİNOKYO:

1. Ayşegül ve Evnur'un kukla yapması
2. Düş Robotu'nun çocukları masalın geçtiği hayali tarihe 1860 yılına götürmesi.
3. Çocukların masal kahramanlarını görmesi e onlarla sohbet etmesi.
4. Yazar Collodi'nin eserinin kendinden daha çok tanındığı için sitem etmesi.
5. Evnur ve Ayşegül'ün yazarla konuşması
6. Konu bir çocuk masalından alınmıştır.

R) TEKERLEK:

1. Yaşlı Adam'ın kaya parçasını hareket ettirmek için çeşitli yollar düşünmesi, tekerleğin icadı
2. Tarih bilgilerinin tazelenmesi(Robenson Cruzoe ile ilgili kısımda)
3. İnsan yaşamını ilgilendiren konu seçimi.

S) YARININ ÇOCUĞU:

1. Çocukların yapacak şeyler araması
2. Düş Robotunun çocukları uzay araştırmalarının ilk kez yapıldığı zamana ve yere götürmesi
3. Çocukların ilk astronotlar Yuri Gagarin ve Armstrong ile tanışması
4. Yarının çocuğunun ortaya çıkması, gelecek hakkında bilgi vermesi

TİYATRO OYUNLARI 3

A) BAYRAMI UNUTMAYIN:

1. Çocuk Bayramını kutlamak için Bayram Perisinin gelmesi ve çocuklar yerine Savaşçıyı bulması.
2. Çocukların oyun oynamayı sevmesi

B) DURUŞMA:

1. Pınar ve Emre'nin isteklerini yapmadıkları için, özgürlüklerini kısıtladıklarından dolayı dava açmaları.
2. Çocukların dava sonunda aslında ailelerinin kendilerini sevdiğini ve korumaya çalıştığını anlaması.

C) KOCA SEYİT ONBAŞI:

1. Çanakkale savaşlarında Koca Seyit'in gösterdiği kahramanlık.
2. Komutan Cevat Paşa'nın tarihi bir olayı sergilemek istemesi
3. Koca Seyit'in hayatını anlatıcı savaş öncesi ve sonrasıyla anlatarak vatanımız için önemli işler yapanlara verdiğimiz değeri göstermesi
4. Konu tarihi bir olaydan alınmıştır.

D) LOKMAN HEKİM:

1. Lokman Hekim'in tanıtımı.
2. Lokman Hekim'in ölümsüzlüğü bulması ve Azrail'in buna engel olmak için, yeryüzüne inmesi.
3. Bitkilerden sağlık için yararlanıldığını belirtme.

E) MEVSİMLERİ SEÇELİM:

1. Mevsimleri belirgin özellikleriyle korolar tarafından anlatılması.
2. Çocukların mevsimlere uygun giyimi tanıtmaları.

F) MUZİP AMCA:

1. Muzip Amca'nın çocuklara evinin bodrum katını oyun yeri olarak tahsis etmesi.
2. Aysu'nun Muzip Amca'yı Film için giyinmiş olduğu bir günde casus sanması korkması; olayın sonra anlaşılması.
3. Konu sosyal yaşamı ilgilendiriyor. Aktüel konu seçimi.

G) CANIM SIKILIYOR:

1. İpek'in canının sıkılması
2. İpek'in can sıkıntısı için Ofçuk isimli perinin yardıma gelmesi.
3. Perinin yardım için Orman, Kuş, Tavşan, Kitap vb. çocukları çağırması.
4. Kitap Çocukların aslında İpek'in arkadaşları çıkması. Şaka yapmışlardır.

H)EN YARARLI İŞ HANGİSİ?

1. Kral'ın kızı Belkıs'ı ülkesine en faydalı işi yapanla evlendirmek için yarışma düzenlemesi.
2. Yarışma için yapılanların arasından en iyisini seçmeleri.
3. Aspendos Tiyatrosu aracılığıyla tiyatro kavramı ve tarihinin anlatımı.

I) KRAL MİDAS'IN KULAKLARI:

1. Apollon ile tanrı Pan iddiaya tutuşmaları
2. Apollon ve Pan'ın Kral Midas'ı hakem seçmeleri
3. Apollon tanrısal lirini; Pan ise flütünü çalar, Midas Pan'ı birinci seçmesi ve Apollon'un onu eşekkulaklarıyla cezalandırması.
4. Kral Midas'ın eşek kulaklarını halkından saklayamaması açıklaması.
5. Konu efsanelere dayanır.

İ) MAYDANOZ TEYZE:

1. Komşu Maydanoz Teyze'nin devamlı maydanoz isteyip, çocukların işlerine karışması.
2. Çocukların Maydanoz Teyze'ye 1 Nisan şakası yapmaları ve Maydanoz Teyze'nin de şakaya şakayla karşılık vermesi

J) MİMAR SİNAN ve ÇOCUK:

1. Mimar Sinan'ın Süleymaniye Cami yapımında başından geçen bir olay.
2. Mimar Sinan'ın yaptığı eserler ve hayatı.
3. Konu tarihi bir olayı içerirken sosyal bir temayı sanatın önemini de vurgular.

K) RENKLER ÜLKESİ:

1. Balonlarla ve çiçeklerle renklerin öğretimi.
2. Ressamın renklerin doğada bulunduğu varlığı ve özellikleri aktararak renklerin önemini anlatması.
3. Aktüel ve çocuğun çevresini kabullenmesi için gerekli bir konu.

ÇOCUK OYUNLARI

A) DAĞ DENİZE KAVUŞTU:

1. Dağköy ile Denizköy arasındaki saçma düşmanlık.
2. Çocukların iki köy arasındaki çiti istememeleri.
3. Çocukların düşmanlık yerine barış istemeleri. Dağköy çocukları denizi; Denizköy çocukları dağı özlemiştir.
4. Çocukların düşmanlığın simgesi çiti yıkmak için yaptıkları.
5. Umut'un Denizköy'e kaçması, yakalanması, kaçması ve iki köyün onlar için ortak bir şeyler yapmaları.
6. Çitin yıkılması.
7. Konu aktüel. **Berlin Duvarı**'nın yıkılmasından önce yazılmış bir oyundur. Konu olarak ünlü **Berlin Duvarı** ile bağ kurulabilir.

B) SEVGİLİ KULÜBEMİZ:

1. Hakan'ın halasının yanında yaşaması.
2. Hakan'ın halasının verdiği cezalardan sıkılması; arkadaşlarıyla az da olsa oynaması.
3. Hakan'ın halasının yanından Boncuk adasına kaçması;orada Yunuscan ile kalması.
4. Hakan'ın adada arkadaşlarıyla rahatça oynaması, flüt çalması, hayvanlara bakması, özgür olması.
5. Yunuscan Hakan'ın yanında olduğunu halasına haber vermesi; halasının yanlışımlı anlaması.
6. Hakan'ın halasıyla barışması.

C) YARINI AKIL YAPAR:

1. Fantastik bir konu. Olağanüstü kişiler ve mekânlar vardır.
2. Ders çalışan çocukların Tembeller Kralı ve Yalancı tarafından kandırılıp, Tembeller Ülkesine götürülmesi.
3. Tembeller Ülkesinin tembellik zehriyle yapılmış şekerlemelerle dolu olması, çocukların dayanamayıp yemesi, sonra devamlı miskin ve uykucu olmaları.
4. Kral Aklın, Sevgi Kraliçesi ve perilerin çocukları kurtarmak için yaptıkları.

D) GÜL EMRİ:

1. Gül bayramı.
2. Gül yarışması.
3. Gül Oğlan'ın Gül Ece'ye aşkı; Başbekçinin Gül Eceye aşkının çatışması.
4. Gül Han'ın Gül Ece'yi Şen Oğlan'la zorla evlendirmek istemesi.
5. Gül Oğlan'ın Gül Eceye ulaşmak için Gezgin ve Nasrettin Hoca kılığına girmesi.
6. Gül Oğlan'ın Gül Ece'ye kavuşması.
7. Gül Yurt halkının Gül Han'ın yönetimini istemeyip yeni han olarak Gül Oğlan'ı seçmeleri.

E) SIRÇA KÖŞK:

1. Balpınarlı'ların Sırça Köşk yalanından çektikleri.
2. Hacivat ve yanındakilerin köylüye yaptıkları oyun.
3. Keloğlan'ın olanları eleştirmesi, Karagöz'ün Hacivat ile anlaşıp bekçi olması, Nasrettin Hoca'nın köylüye yol göstermesi(ders vermesi)
4. Sırça Köşk aldatmacasını köylünün Keloğlan ve Nasrettin Hoca yardımıyla keşfetmesi.
5. Fantastik öğelerle zenginleştirilmiş, aktüel bir konu.

ÇOCUK OYUNLARI 2

A) AYŞEGÜL:

1. Ayşegül İpek ile Ayşegül Petek'in tanışması.
2. İki kızın çok iyi dost olması.
3. Okula başlamaları.
4. Tatilde işe başlamaları.
5. Ayşe'nin tek akrabası Nuran Hanım'a mektup yazması ve cevap gelmesi.
6. Ayşe ve Gül'ün yaz dinlencesi için İzmir'e gitmeleri.
7. Ayşe ve Gül'ün hem Babaanne'ye hem de Nuran Hanım'a yalanı; oynadıkları oyunun,yalanın ortaya çıkması.
8. Babaanne'nin Ayşe'yi evlat edinmesi.
9. Konu aktüel ve sosyal mesajlar içeriyor.

B) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

1. Mehmet,Ahmet ve Fatma'nın mutsuz olması.
2. Ormanda Gökkuşığı'nın ortaya çıkıp, çocukların isteklerini sorması.
3. Gökkuşığı'nın olağanüstü şekilde istekleri yerine getirmesi; mutlu olmazlarsa geri alacağını söylemesi.
4. Bekçi ve Hizmetçi'nin yalancı ve hırsız olduğunun ortaya çıkması ve kovulmaları.
5. Çocukların mutlu olmak için istekleri şeylerin mutlu olmalarını sağlayamadığını anlamaları.

C) ORMANIN BEKÇİLERİ:

1. Mavi Bekçi İle Maviş'in birbirini sevmesi ve ormanda evlenmesi
2. Kara Oduncu'nun ormana gelmesi
3. Kara Oduncu'nun Maviş'i ele geçirmeye çalışması.
4. Köylünün Mavi Bekçi'ye Kara Oduncu'ya karşı yardım etmemesi.
5. Ormanın Kara Oduncu tarafından yağmalanması. Ağaçların kesilmesi, ormandan köylüyü mahrum etmesi vb.
6. Nine ve Kaşıkçı'nın Maviş'i kaçırmada para karşılığında Kara Oduncu'ya yardım etmesi.
7. Çocukların mektuplarla ormanı seven insanlardan yardım istemeleri
8. Orman sevenlerin yardıma gelmesi.

D) BARIŞ GEZEGENİ:

1. Bir grup çocuğun deniz seyahati sırasında gemiden izinsiz ayrılıp fırtınaya yakalanıp Mavi Adaya gelmeleri.
2. Sevgi ve Barış'ın onları bulması.
3. Çocukların Masalcı Nine'nin masallarıyla oynamaları.
4. Bilgin Dede'nin sevgi ve Barış için Uzay ile temasa geçmesi.
5. Uzay Yolcusunun Bilgin Dede, Masalcı Nine, Sevgi ve Barış'ı almak için gelmesi ve Barış gezegenine gitmeleri.
6. Çocukların adada yönetim kurmaları.
7. Savaşçının ortaya çıkması, çocukları zorla egemenliği altına almak istemesi.
8. Çocukların zekalarıyla Savaşçı'yı alt etmeleri.
9. Bilgin Dede ve diğerlerinin Savaşçının yakalanmasıyla geri dönmeleri.
10. Savaşçı ve yardımcıları Miskin, Metelik'in mahkemede yargılanması.

E) MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLERİ:

1. Anadolu'nun ve İstanbul'un işgali.(Mondros Bırakışması ile)
2. Kuleli Askeri Lisesi öğrencilerinden Cemil, Rıdvan, Hasan'ın Anadolu'ya kaçıışı.
3. Üç subayın Ankara'da Cebeci talimhainde eğitim almaları.
4. Kurtuluş savaşında subayların yaşadıkları
5. Müfreze Ahmet ile yaşananlar; okuma-yazma öğrenmesi, annesini bulması.

6. Savaşın kazanılması
7. Türk kadınının kurtuluş için yaptıkları

MONOLOGLAR ve ÇOCUK OYUNLARI

A) ASPENDOS TİYATROSUNDA ŞEKER ŞENLİĞİ:

1. Şeker üretiminin tarihi ve şekerin insan için değeri.
2. Şekerin nelerden nasıl üretildiğinin pantomimle gösterilmesi.
3. Konu hem tarihi hem de aktüel.

B) MEHMET'İN BADEMCİKLERİ:

1) Mehmet'in bademciklerinin şişmesi, hiçbir şey yiyememesi. Şaka teyzesinin oyunuyla bir şeyler içmesi.

C) TUTSAK NEŞE:

1. Neşe'nin, yağmurun, güneşin ve ağaçların arkadaşları Umut'un doğum gününü kutlaması.
2. Anneannesinde kalmaya gelen Neşe'nin yabancı bir sabıkalı tarafından alıkoyulması.
3. Neşe'nin yabancıya hoşgörülü davranması.
4. Yabancı ile Neşe'nin arkadaş olması.
5. Yabancı'nın evine dönmesi.

D) BAYRAMDA NE UMDUK NE BULDUK:

1. Kerem'in yeni alınan ayakkabılarını eskitmesi babasından yeni ayakkabıyı annesinin istemesi. Babanın tutumluğundan dolayı buna kızması.
2. Kerem'in sınıfın öğretmene hediye almak için topladığı parayı kaybetmesi.
3. Bayram tatilinde ailenin yaşadıkları.
4. Babası ile Kerem'in iddiaya tutuşması.
5. Konu aktüel; sosyal bir olguyu yerleştirmeye çalışmıştır.

E) ORMANDA SAVAŞ:

1. Ağaçlar ve hayvanların ormanların ayrılmaz üyeleri olduğunu tanıtmak.
2. Kara Oduncu ve Avcı'nın ağaçlara, hayvanlara zarar vermek istemesi, bunun üzerine çocukların kalem ve defterleriyle savaşmaları.

MAVİ GEZEGENİ KİM KURTARSIN?

1. Dünyanın giderek yok olması.
2. Aktüel bir konuya fantastik öğeler katılmıştır.
3. İdil ve arkadaşlarının yaşadıkları olaylar.
4. İdil'im Gökkuşağıyla karşılaşması.
5. Işıkyay ve Gökkuşağının Mavi Gezegene, Dünyaya gelmesi.
6. Işıkyay ve Biligican'ın Dünya'yı kurtarmak için Babacan'a karşı İdil'i görevlendirmek istemeleri yaptıkları. İdil'i seçtirmek için demokratik olmayan, hayali ışıklar kullanmaları.
7. Dünya'nın geleceğinin iyi olmaması, kaynakların tükenmesi, doğanın tahribatı.

ANLAŞILMAYAN KÜÇÜK ADAM

1. Bülent'in büyüdüğünün ailesi tarafından anlaşılmaması.
2. Bülent'in sebepsiz yere hayattan kopması
3. Kötü arkadaşlara uyarak okuldan kaçıp, kumar oynaması.
4. Bülent'in kumar oynadığının açığa çıkması ve evden kaçması.
5. Bülent tren istasyonunda özeleştiri yapar ve eve döner; çalışıp okulu bitirmeye karar verir.
6. Konu aktüel, gerçekçidir.

2. 3. Ele Aldığı Temalar

TIYATRO OYUNLARI

A) 19 MAYIS 1919:

1. Bağımsızlık için savaşma
2. Cumhuriyet'in kuruluşu ve Kurtuluş Savaşının nasıl kazanıldığı.
3. Çocukların tarih bilincini arttırma
4. Bayrak bilinci ve önemi⁴⁵

B) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

1. Cumhuriyetin getirdiklerinin önemi
2. Toplumsal yaşamda, eğitimde, sağlıkta cumhuriyetin ve devrimlerin sağladığı kolaylıkların tanıtımı ve kavranması
3. Bugün alınan eğitimin, gerek dil gerekse şekil olarak çağdaş, bilimsel olduğunun kavratılması.
4. Tarihin ne olduğunu kavratma

C) EN İYİ ARKADAŞ:

1. En iyi arkadaş kim olduğunun tanıtımı.(yardımsever, iyi yürekli ve arkadaşlarına iyi davrandır.)
2. (En iyi seçilirken) Demokratik olmanın zorunluluğu.

D) OYUN BAHÇESİ:

1. Zamanı boşa harcamama(tembelliğin sadece zarar getireceği)
2. İnsanın gülerken mutlu olması
3. Çocuklar için oyunun vazgeçilmezliği

E) ULUSAL EGEMENLİK ve ÇOCUK BAYRAMI:

1. Kurtuluş Savaşı
2. Türklerin bir beden olup bağımsızlıkları için savaşmaları, hürriyetlerine düşkünlüğü

⁴⁵ Sevda Şener; Oyunların tema tasnifinde "Çağdaş Türk Tiyatrosunda Ahlak Ekonomi Kültür Sorunları"; D.T.C.F. YAYINLARI Ankara 1971, eserinden yararlanıldı.

3. Mustafa Kemal'in ve cumhuriyetin kuruluşu

G) YERLİ MALLAR HAFTASI:

1. Yerli malı kullanımının özendirilmesi
2. Yerli malı kullanımının yurdumuza kazandırdıkları
3. Yurdumuzun çok zengin ve güzel olduğunun kavratılması

F) AĞLAMAK YOK GÜLMEK VAR:

1. Elimizdekilerin değerini bilme.
2. İyimser olma (hayata karşı)

H) ÇOCUK BAYRAMI:

1. Millî Egemenlik ve Millî Bayramların tanıtımı
2. Çocukların Ülke için önemi
3. Atatürk'ün gençliğe verdiği önem
4. Çocuklar için masalların önemi

I) OKUMA BAYRAMI:

1. Eğitim ve öğrenmenin önemi
2. Okuma-yazmayı öğrenerek bilgiye ulaşılacağı
3. Okulun ve öğretmenin çocuklara için önemi
4. Türkçe'ye gereken önemi verme

İ) TUTUMSUZUN ÖYKÜSÜ:

1. Hayatın her aşamasında tutumlu olmanın önemi.
2. Suçlu olan insanları yargısız infaz etmeme. Düzelmeleri için çalışma.
3. Birlik ve beraberliğin önemi.

J) YENİ DERS YILIMIZ:

1. Eğitim görmenin önemi
2. Okulun, sınıfın ve kitap, defter, silgi vb. araçların tanıtımı ve kullanımı
3. Okul arkadaşlıklarının ilerde de hatırlanacağı.

TİYATRO OYUNLARI 2

A) ALO... GRAHAM BELL:

1. Haberleşmenin insanlar için önemi
2. Bilime ve bilim adamına önem verme
3. Telefonun, haberleşmenin önemi

B) ATEŞİ BULAN KİM?

1. Bilim sevgisi
2. İletişimin önemi
3. Medeniyetin(kültürlerin) oluşumu

C) DÜRBÜN ve ÇOCUK:

1. Çocuklara bilimsel çalışmalarda hak tanınması
2. Çocukların önemi

D) GALİLE:

1. Bilimin gelişmesiyle insanların evreni keşfetmeleri
2. Çocukların bilime yönlendirilmesi
3. Uzay boşluğunun çocuklara tanıtımı.

E) KİM KORKAR AŞIDAN?

1. Sağlığa önem verilmesi
2. Bilimin insanların sağlığı için önemi
3. Bilime ve bilim adamlarına ilgi
4. Aşının tanıtılması ve gerekliliği

F) MARCONİ:

1. Bilime ve bilim adamına önem verme
2. Marconi'nin ve buluşunun tanıtılması

H) NASRETTİN HOCA:

1. Bencillik etmeme; hoşgörülü olma
2. Fıkraların insan yaşamını yansıtması.

I) PASTÖRİZE SÜT:

1. Sütün çocuklar için önemli besin olması
2. Çocukların araştırmaya sevk edilmesi
3. İnsanlığa faydalı olmuş bir bilim adamını tanıma

İ) ROBENSON CRUZOE:

1. Kitap okuma sevgisi
2. Robenson Cruzoe romanının tanıtılması
3. Arkadaşlığın önemi
4. Şiir yazma ve okumaya özendirme

J) THOMAS'IN KEDİLERİ:

1. Thomas Edison'un tanıtımı
2. Bilim ve bilim adamına önem verme
3. Çocukların kendilerine ait fikirlerini değerlendirmelerine olanak tanıma

K) ANDERSEN'le TANIŞMAK:

1. Masal kavramını tanıtmak
2. Andersen masallarını tanıtmak
3. Kitap okuma alışkanlığı
4. Çocuklara en uygun türün (yaşlarına göre) masal olduğunu kavratma

L) BULDUM...BULDUM...:

1. Bilimin önemi
2. Bilimsel gelişmelerin nasıl ortaya çıktığı.

I) EZOP HAKLI MI?

1. Dil'in insanların iletişimdeki önemi
2. Dil-Konuşma-İletişim

İ) JULES VERNE:

1. Kitap okuma alışkanlığının kazandırma
2. Yazarların hayallerini yazarak anlatması

J) LA FONTAİNE:

1. La Fontaine'in tanıtılması.
2. Masal sevgisi

K) MONGOLFIER KARDEŞLER:

1. Bilimsel gerçekler denemelerle sabittir.
2. Bugünkü teknolojik ilerlemeler geçmişteki çalışmaların uzantısıdır.
3. Bilime ve bilimsel buluşlara merak uyandırma
4. Düşünmenin çözümler üretmesi

L) NEWTON'UN ELMASI:

1. Bilimsel bir olayın kavratılması(Yer Çekimi)
2. Newton'ın ve yaptığı buluşların tanıtılması

M) PİNOKYO:

1. Kitap okuma alışkanlığının kandırılması
2. Kitap yazarlarından çok yarattıkları kahramanların anılması; yani yazarlar eserleriyle yaşar gerçeğinin yansıtılması
3. Çocuklar oyunun önemi

N) TEKERLEK:

1. İnsanların büyük kütleleri taşımalarını sağlayacak bir buluşun tekerleğin icadı.
2. Çocukları bilimselliğe yönlendirme

O) YARININ ÇOCUĞU:

1. Bilim ve bilim adamlarına önem verme(Bize bilimsel olanaklarla kolay yaşamayı sağlayanlara önem vermeliyiz.)
2. Bilimsel gelişmelerin devamlı ilerlemesi ve böylece doğaya(dünyamızı koruma)sahip çıkma gereksinimi
3. Uzay araştırmalarının tanıtımı
4. Gelecekte yaşamın bilimsel gelişmelerle değişmesi
5. Yarının çocuğunun, örnek insanın, bilime açık olmasının gerektiği

TİYATRO OYUNLARI 3

A) BAYRAMI UNUTMAYIN:

1. Oyunun çocuk için önemli olduğu.
2. Barışın önemi.

B) DURUŞMA:

1. Ailelerin çocuklarını eğitmek için öğütler vermesi
2. Çocukların ailelerini yanlış anlaması.
3. Başkalarını eleştirirken kendi eksiklerini görmeme.
4. Her insan hakkını hukuk yoluyla arayabilir.
5. Kişilik gelişiminde ailelerin önemi.

C) KOCA SEYİT ONBAŞI:

1. Vatan savunmasının önemi.
2. Savaşlarda millet adına savaşan gazilerimiz ve şehitlerimize saygı duyma.
3. Türk tarihi(nin kahramanlıklarla dolu olması.) ve kahramanlarımızı yaşatmak.

D) LOKMAN HEKİM:

1. Ölümün çaresinin olmadığı(tıbben) ama insanın ancak ölümsüzlüğe ölümsüz eserler bırakarak ulaşacağı
2. Bitkilerin şifalı olması.
3. Yurt Sevgisi
4. Tiyatronun önemi

E) MEVSİMLERİ SEÇELİM:

1. Mevsimlerin tanıtımı.
2. Mevsimlere göre neler yetiştiği; nasıl giyinildiğinin tanıtılması.

F) MUZİP AMCA:

1. Çocuklara değer verme
2. Oyunun çocuklar için önemi
3. Arkadaşlık ilişkilerinde ve toplum içinde anlayışlı ve saygılı olma.
4. İnsanları görünüşleriyle yargılamama

G) CANIM SIKILIYOR:

1. Arkadaşlığın önemi.
2. Can sıkıntısını giderme
3. Kitapların, doğanın çocukların sıkıntıları giderebilmesi(Kitapların önemi,

Doğanın önemi)

H) EN YARARLI İŞ HANGİSİ:

1. İnsanları görünüşle değil yaptıklarıyla, düşünceleriyle değerlendirme.
2. İnsanlığa en faydalı olan şeyi belirleme.
3. Tiyatronun önemi ve tanıtımı(tarih, tanımı, örnekleri)
4. Yapılan bir şeyin değeri insanlık için faydasıyla ölçmek.
5. Sanat ve sanatçının değeri.

I) KRAL MİDAS'IN KULAKLARI:

1. İnsanları görünüşüyle değil; düşünceleriyle değerlendirme.
2. Yönetenler tarafsız ve dürüst olmamalı.
3. İnsanları sınıflara ayırmama herkesin eşitliği

J) MAYDANOZ TEYZE:

1. Büyüklere karşı saygılı olma
2. Çocuklara karşı ilgili olmalıyız.
3. Çocuk yetiştirmede ilgili olma.

K) MİMAR SİNAN ve ÇOCUK:

1. Mimar Sinan'ın mimarlığı
2. Çocukların düşüncelerine önem verme.
3. Tarihi eserlerin ve sanatın önemini aşılama(çocuklara)

L) RENKLER ÜLKESİ:

1. Renkler ve doğada bulunuşları
2. Renklerin kullanımı
3. Doğa sevgisi
4. Resim yapma ve renk kullanımı.

ÇOCUK OYUNLARI

A) DAĞ DENİZE KAVUŞTU:

1. Dostluk ve barışın önemi.
2. Düşmanlığın insana bir şey kazandırmadığı.
3. Çocukların arkadaşlığa, dostluğa olan ihtiyacı.
4. Her şeyin kurallara göre yapılacağı.
5. Yasaklarla yaşanmayacağı.

B) SEVGİLİ KULÜBEMİZ:

1. Anne babanın değeri ve özlemi.
2. Büyüklerin kararları ,özgürlükleri kısıtlasa da, çocukların iyiliği gözetilir.
3. Oyunun çocuk için önemi.
4. Dostluğun önemi.
5. Sanata ilgi uyandırma.
6. Arkadaşlık yaşa bağlı değildir.
7. Sevgi

C) YARINI AKIL YAPAR:

1. Aklın rehberliği.
2. Çalışmanın önemi ve gerekliliği.
3. Aklın değeri.
4. Tembellikten kaçınma.
5. Yarınlarımız için umut, iyilik, neşe ve çalışmanın akla bağlılığı.

6. Başarı için sabretme.

D) GÜL EMRİ:

1. Sevgi her zorluğu aşar.
2. Çalışmak insan yaşamının önemli bir parçasıdır.
3. İnsanlar arasında sınıfına, servetine göre ayırım yapılamaz.
4. Egemenlik halkın haklarını savunan, koruyanda olmalıdır.
5. Halk yönetiminde söz sahibi olmalıdır. Demokrasi eğitimi.

E) SIRÇA KÖŞK:

1. Gölge oyununun tanıtımı.
2. Masalların özellikleri; önemi.
3. Zorbalığa, ezilmeye karşı hakkını savunma.
4. Gerçeklerin mutlaka ortaya çıkacağı.
5. Birlikten kuvvet doğar.
6. Çocukların arkadaşlığı ve çocukların önemi.

ÇOCUK OYUNLARI 2

A) AYŞEGÜL:

1. Ailesiz büyümek, yetim olmanın zorlukları.
2. Dostluğun önemi.
3. Eğitimin önemi.
4. İletişim, haberleşme.
5. Anne şefkat ve özlemi.
6. Bilgi edinme aracı: Kitap.
7. Dürüstlük.

B) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

1. Mutluluk arayışı(yanlıı yönlerde)
2. Kendimizi iyi tanıma.
3. İşbirliği.
4. Akıllı,cesur olma;gerçek güzelliğin keşfi.
5. Usta-çırak ilişkisi.
6. Çalışmanın önemi.
7. Sorumluluk bilinci.
8. Düşünmenin nasıl yapıldığını sorgulama.
9. Eğitimin ve iletişimin önemi.
10. Dostluk ve mutluluk

C) ORMANIN BEKÇİLERİ:

1. Sevginin her canlıya gerekliliği.
2. Sevginin evrensel dili.
3. Sevginin maddi güçten üstünlüğü
4. Barış ve sevginin birliği.
5. İletişimin önemi.
6. Birlikten kuvvet doğar. İşbirliği.
7. Ağaç sevgisi.
8. Doğaya, ormanlara sahip çıkma, bekçi olma gerekliliği.

D) BARIŞ GEZEGENİ:

1. Barış ve sevginin önemi.
2. Bilimsel gelişmelere ilgi.
3. Savaşın zararları.
4. Masalın önemi; masal ve eğitim.
5. Demokrasi eğitimi.
6. Birlikten kuvvet doğar.
7. Sorumluluk bilinci.
8. Adalet, bağımsız mahkeme
9. Yanlıı yapanları eğitim.

E) MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLERİ:

1. Ulusal Egemenlik
2. Çocuk Bayramı
3. Ulusal Bağımsızlık
4. Millî Birlik ve Beraberlik
5. Millî Tarih
6. Tarih bilgisi verme
7. Eğitimin, okuma-yazmanın önemi.
8. Savaşın getirdikleri
9. Barış
10. Kadınlara eşit davranma.
11. Şehit ve gazilerimize saygı.

MONOLOGLAR VE ÇOCUK OYUNLARI

A) ASPENDOS TİYATROSUNDA ŞEKER ŞENLİĞİ:

1. Tarih bilinci
2. Sanata ilgi ve yatkınlık.
3. Şekerin önemi ve üretimi.
4. Topraktan üretim; ekip-biçme(Üretim)

B) MEHMET'İN BADEMCİKLERİ:

1. Sağlığımızın önemi ve korunma.
2. Şakanın önemi. Kullanımı.

C) TUTSAK NEŞE:

1. Arkadaşlık
2. Çocuk ve oyun
3. Hoşgörülü olma.
4. Yardım etme.
5. Çocuklarda ailelerine bağlılık.

D) BAYRAMDA NE UMDUK NE BULDUK:

1. Bayramların önemi.
2. Tutumlu olma.
3. Kurallara uyma.
4. Büyüklere saygı.
5. Çocuk ve oyun.
6. Öğretmen sevgisi.

E)ORMANDA SAVAŞ:

1. Orman ve Ağaç Sevgisi
2. Özgürlük ve Barış
3. Tutumluluk
4. Sorumluluk bilinci
5. Hayvan ve tabiata bağlılık

MAVİ GEZEĞENİ KİM KURTARSIN?

1. Çevre bilinci
2. Dünyamızın önemi
3. Sağlık bilinci aşılama.(Kuduz tehlikesine karşı)
4. Sevgi ile anlaşma.
5. Yaşanabilir bir Dünya için sorumluklarımızı bilme.
6. Bilime ve bilim adamına önem verme.
7. Devamlı tüketim, üretme de yapılmalı.(Bilinçli kaynak kullanımı.)

ANLAŞILMAYAN KÜÇÜK ADAM:

1. Ergenlikte yaşanan sorunlar
2. Kişi mutluluğu uzaklarda değil değerli olduğu yerde aramalıdır.
3. Arkadaş seçiminin önemi.
4. Çalışmanın önemi.
5. Elindeki imkanların değerini bilme.

Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarındaki işlenen temaları belirledikten sonra hangi oyunlarda genel temaların hangisinin ele alındığı sıralamamız yerinde olacaktır. Temalar, oyun incelemelerinde farklı yargılarla ya da yakın anlamlı cümlelerle ifade edilmiş olsa da aşağıdaki genel temalara yöneliktir.

Eğitimin Önemi temasının işlendiği oyunlar:

Bayramda Ne Umduk Ne Bulduk, Mustafa Kemal'in Askerleri, Barış Gezegeni, Gökten Kaydı Üç Yıldız, Ayşegül, Sırça Köşk, Gül Emri, Renkler Ülkesi, Canım Sıkılıyor, Mevsimleri Seçelim, Pinokyo, Jules Verne, Yeni Ders Yılımız, Okuma Bayramı

Aile Kavramı temasının işlendiği oyunlar:

Tutsak Neşe, Bayramda Umduk Ne Bulduk, Ayşegül, Sevgili Kulübemiz, Maydanoz Teyze, Sevgili Kulübemiz, Duruşma

Milli Birlik ve Beraberlik temasının işlendiği oyunlar:

Mustafa Kemal'in Askerleri, Lokman Hekim, Koca Seyit Onbaşı, Çocuk Bayramı, Yerli Mallar Haftası, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs 1919

Tarih Bilinci temasının işlendiği oyunlar:

Aspendos Tiyatrosunda Şeker Şenliği, Mustafa Kemal'in Askerleri, Mimar Sinan ve Çocuk, Lokman Hekim, Cumhuriyetten Önce Cumhuriyetten Sonra

Ergenlik ve Çocukluk temasının işlendiği oyunlar:

Anlaşılmayan Küçük Adam, Bayramda Ne Umduk Ne Bulduk, Sevgili Kulübemiz, Maydanoz Teyze, Muzip Amca, Duruşma, Bayramı Unutmayın, Oyun Bahçesi

Çevreyi Bilinci temasının işlendiği oyunlar:

Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın, Ormanda Savaş, Ormanın Bekçileri, Renkler Ülkesi

Sağlık Bilinci temasının işlendiği oyunlar:

Mehmet'in Bademcileri, Kim Korkar Aşıdan?, Pastörize Süt

Soysal Olgular(Özgürlük, Doğruluk, Dürüstlük, Barışçılık, Mutluluk, Bilinçsizlik ve Sorumsuzluk, İletişim) temasının işlendiği oyunlar:

Anlaşılmayan Küçük Adam, Ormanda Savaş, Bayramda Ne Umduk Ne Bulduk, Tutsak Neşe, Mustafa Kemal'in Askerleri, Barış Gezegeni, Ormanın Bekçisi, Gökten Kaydı Üç Yıldız, Ayşegül, Sırça Köşk, Gül Emri, Yarının Çocuğu, Dağ Denize Kavuştu, Maydanoz Teyze, Kral Midas'ın Kulakları, Canım Sıkılıyor, Ezop Haklı mı?, Nasrettin Hoca, Tutumsuzun Öyküsü

Bilimi Tanıma(Teknoloji-Devrimcilik) temasının işlendiği oyunlar:

Barış Gezegeni, Ayşegül, Yarının Çocuğu, Tekerlek, Newton'ın Elması, Mongolfier Kardeşler, Buldum...Buldum Thomas'ın Kedileri, Pastörize Süt, Marconi, Galile, Dürbün ve Çocuk, Ateşi Bulan Kim?, Alo...Graham Bell, Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?

Sanat ve Tiyatronun Önemi temasının işlendiği oyunlar:

Aspendos Tiyatrosunda Şeker Şenliği, Barış Gezegeni, Sırça Köşk, Sevgili Kulübemiz, Mimar Sinan ve Çocuk, En Yararlı İş Hangisi, Lokman Hekim, La fontaine, Jules Verne, Andersen'le Tanışmak

2. 4. Ele Aldığı Mesajlar:

Yazarın ele aldığı konu aracılığıyla çocuğa yansıtmak istediği mesaj hem algılama düzeyi hem de çocuğun toplumsal sorumluluğu dahilinde olmalıdır. Çünkü çocuk mesajı algılayabildiği ölçüde içselleştirecek ve yaşama geçirecektir. Güncel olaylar, tarihi bilinç aşılama, çocuk gelişimi ve toplumda rol edinebilme, uygun mesajı vermede yol gösterici olacaktır.

TİYATRO OYUNLARI 1

A) 19 MAYIS 1919:

1. Anadolu'yu Türk milleti tek vücut olarak bağımsız ve hür hale getirmiştir.
2. Çocuklara tarih bilinci kazandırılmalıdır.
3. Bağımsızlığın korunmalıdır.

4. Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak Anadolu'ya bir ışık doğurmuştur.

B) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

1. Eğitimin çağdaş, bilimsel olması gereklidir.
2. Eski-yeni toplumsal yaşamın farkları gösterilerek; değerinin bilinmesi gerektiğinin vurgulanması

C) EN İYİ ARKADAŞ:

1. Arkadaşlığın önemi yarışma ve ödüllerle gösterilmiştir.

D) OYUN BAHÇESİ:

1. Her kişinin kendine has hünerinin, yeteneğinin olabileceği.
2. Gülmek güzeldir.
3. Girişkenlik ve çalışkanlık önemli alışkanlıklardandır.

E) ULUSAL EGEMENLİK ve ÇOCUK BAYRAMI:

1. Türk bağımsızlığı için her türlü tehlikeyi göz alabilir.
2. Genç,yaşlı ;kadın,erkek vatan savunması için birleşebilmeli.
3. Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.” İlkesi vurgulanmıştır.
4. Geleceğimizi güvence altına almak için yeni nesle vatan aşkını kazandırmalıyız.
5. Koruyacağı değerler olduğunu bilmeliler.

F) YERLİ MALİ HAFTASI:

1. “ Yerli malı yurdun malı; herkes onu kullanmalı” ilkesine uygun amaç güdülmüştür.
2. Meyvelerin, diğer yeraltı ve yer üstü zenginliklerinin faydaları kullanımı eğlenceli, basit bilgilerle gösterilmiştir.

H) AĞLAMAK YOK GÜLMEK VAR:

1. Hayata iyimser yaklaşmalıyız. Kötümserliğin kimseye faydası yoktur.
2. Çocuk oynamalı, eğlenmeli bu şekilde yaşamı tanımalı.

I) ÇOCUK BAYRAMI:

1. Millî egemenlik korunmalıdır. Bu görevde gençlere düşmektedir.
2. Keloğlan'ın tanıtılması. Masaldaki kişiliğinin nasıldır.

İ) OKUMA BAYRAMI:

1. Çocukların okuma-yazma öğrenmesi yaşamlarını kolaylaştırır.
2. Okul, kitap ve öğretmen her zaman faydalıdır.
3. Bilgi ülkesine ulaşmak için eğitim almak gerekir.
4. Okuma-yazma insanların anlaşması için, anadilini öğrenmesi de milletine ait olması için çok önemlidir.
5. Okuma-yazmaya geçme, başarılı olma şiirlerle eğlenceli bir biçimde verilmiştir.
6. Öğretmenin çocuklara devamlı faydalı olan bilgileri okumayı, yazmayı, işlemi, yaşadıkları çevreyi öğretir.

J) TUTUMSUZUN ÖYKÜSÜ:

1. Çocukluktan itibaren insanın zaman, para, eşya ve öfkede tutumlu olması gerekir.

K) YENİ DERS YILIMIZ:

1. Okul içinde sınıfta davranış kuralları
2. Sınıfımıza zarar vermemeliyiz.
3. Okulun, sınıfın, kitabın, defterin vb. araçların hep bizim hayatımız için var olduğunu kavramak
4. Öğretmene saygı gösterilmesi ve fedakârlıklarından dolayı sevilmesinin gerekliliği
5. Toplumda yer edinebilmek için eğitilmenin gerekliliği(okuyup hangi mesleğe sahip olabileceklerini, özelliklerine uygun olarak görmeleri)

TİYATRO OYUNLARI 2(Düş Robotuyla Tarihe Yolculuk)

A) ALO...GRAHAM BELL:

1. Bilimsel çalışmalar için uzun denemelere ihtiyaç vardır.
2. Yapılan icatlar tüm insanlığı etkiler.
3. Bilimin gelişimi insan yaşamının kolaylaşması demektir.

B) ATEŞİ BULAN KİM?

1. Oyun bilimin insanlık için ne kadar önemli olduğunu ateşin icadıyla yansıtır.
2. Tarih öncesi insanların giyimi, konuşması ve yaşam koşulları ile de medeniyetin gelişmişliği, bilimin faydaları vurgulanmıştır.
3. Dil ve tarih bilinci özellikle çocukların kavrayabileceği örnek durumlarla gösterilmiştir.

C) DÜRBÜN ve ÇOCUK:

1. Çocukları küçümsememe.
2. Çocukları birey olarak kabul etme. Hayatın her alanında söz hakkı tanınmalıdır.
3. Çocukların merakının boşa çıkartılmaması

D) GALİLE:

1. Bilimsel gelişmeler aynı kalmaz.
2. Teleskopun ne işe yarar? Sorusuna cevap verilmesi.

E) KİM KORKAR AŞIDAN:

1. Çocukların aşıdan korkmamaları gerektiği
2. Çocukların anne ve babalarına yardım etmesi
3. Ailenin çocuk eğitimindeki yeri
4. Aşının neden vurulduğunun kavratılması
5. Sağlık alanındaki bütün bilimsel gelişmeler insan yaşamı içindir.

F) MARCONİ:

1. Yaşamımızda kullandığımız çoğu eşyanın kimler tarafından nasıl icat edildiğinin kavratılması

G) NASRETTİN HOCA:

1. Kurnazlıkla insanları cezalandırmamalıyız.
2. Birlikte yola çıktığımız birini yarı yolda bırakmamalıyız.

H) PASTÖRİZE SÜT:

1. Çocuklar, bilinçli beslenmelidir.

I) ROBENSON CRUZOE:

1. Yalnızlığın en iyi çaresi kitap okumadır.
2. Arkadaşlarımıza her zaman ihtiyacımız olabilir.

İ) THOMAS'IN KEDİLERİ:

1. Bilimsel araştırmalara yaşı ne olursa olsun, her insan başlayabilir.
2. Yapılan buluşlar insan yaşamını kolaylaştırır.

J) ANDERSEN'LE TANIŞMAK:

1. Kitap, bilhassa masal okumaya teşvik etmeliyiz.
2. Yazarlığın güzelliklerini göstermeliyiz.
3. İnsanların duygu, düşünce ve hayallerini yazarak anlatması önemlidir.

K) BULDUM... BULDUM...

1. Bilime ve bilim adamına önem verilmeli.
2. Bilimsel gelişmelere destek olunmalı.
3. Araştırmaya, öğrenmeye meraklı olunmalı.

L) EZOP HAKLI MI?

1. İnsanların söylediklerini düşünerek söylemeleri gerekir.

2. İnsanların hem arkadaşlarına hem de düşmanlarına hoşgörüyle davranmaları gerektiği

M) JULES VERNE:

1. Kitaplar yazarların hayallerini anlatır. Bu hayaller bir gün gerçek olabilir.

N) LA FONTAİNE:

1. Masalların çocuklara sevdirmesi
2. Geçmiş ile bugün arasındaki farkların kavratılması.
3. Çocuklar için müzik, dansın ne kadar önemli olduğu.

O) MONGOLFİER KARDEŞLER:

1. Havada nesnelere nasıl durduğu uzman ve tarihi kişiler ağzından anlatılıyor.
2. Çocukların merakını göz ardı etmemek gereklidir.
3. İstediğin hedefe ulaşmak için yılmadan çalışmalısın.
4. Ortak çalışma, paylaşmanın faydaları

P) NEWTON'IN ELMASI

1. Bilime ve bilim adamına önem verme
2. Esprili cevaplarla bilimsel bir olayın yer çekiminin kavranması

R) PİNOKYO:

1. Pinokyo masalındaki evlat hasretinin vurgulanması
2. Evlat hasretinin bir kukla üzerinde toplanması

S) TEKERLEK:

1. Tekerleğin icadının insanlık tarihindeki sonuçları ve faydaları
2. Medeniyetin küçük parçalardan oluştuğunun yansıtılması.

T) YARININ ÇOCUĞU:

1. Yarının Çocuğu'nun "Barış... Mutluluk... Sevgi..." ilkesiyle hareket etmeyi göstermesi.
2. Dünya'daki yaşamın ileride uzay araştırmalarıyla değişebileceği

3. Geleceğin çocuğunun, yarının çocuğunun özelliği bilime, düşünmeye açık olması, araştırmasıdır.
4. Geleceğe güvenle bakabilmek için dünyamızı korumamalıyız.

TİYATRO OYUNLARI 3

A) BAYRAMI UNUTMAYIN:

1. Bahar, Bayram Perilerinin barışın ve çocukların önemini vurgulamaları.
2. Çocuklar, hayvanlar ve perilerin savaşı değil; barışı istemeleri.
3. Çocukların gelecek için değerli olduğu.
4. Barışın güvencesi çocuklardır.

B) DURUŞMA:

1. Çocuk yetiştirme de çocukların isteklerine her zaman uyulmayabilir.
2. Küçük büyük herkes hakkını adalet organlarıyla arayabilir.
3. Çocukların ve anne-babaların birbirlerinden ayrılamaması.
4. Çocukların üzerlerine düşen sorumlulukları yapmaları gerektiği. Bu nedenle ailelerin öğüt verip uyarmaları çocuklar tarafından şikayet ediliyor.
5. Yargıç'ın verdiği ceza çocukların yetişkinliğe yakınlaşmasını örnekliyor.

C) KOCA SEYİT ONBAŞI:

1. Bağımsızlığımız için her şeyimizi feda edebilmeliyiz.
2. Milletimize faydası dokunanlara yaşarken ve ölümünden sonra saygı duymalıyız.

D) LOKMAN HEKİM:

1. Tiyatronun, reel zamanın sınırlarını aşabileceği; üç birlik kuralının böylece geçerliliğini yitirmesi.
2. Bitkilerden sağlık için yararlanma.
3. Azrail ölümü yaşatmam lazım.”derken, görev bilincini vurguluyor.

E) MEVSİMLERİ SEÇELİM:

1. Her mevsimin kendine göre bir özelliği vardır.

2. Mevsimlere göre giyinme gereklidir.
3. Çocuklarda(korodakiler) mevsimleri belirten meyve, eşyaları temsil ederek kendilerin ayrı düşünülemediğini simgelemişlerdir.

F) MUZİP AMCA:

1. İnsanları dış görünüşleriyle yargılamamalıyız.
2. Düşüncelerimiz açık bir şekilde ifade etmeliyiz.
3. Arkadaşlıklarımızda hoşgörölü ve saygılı olmalıyız.
4. Rol yapmanın zorluğu.

G) CANIM SIKILIYOR:

1. Çocukların arkadaşlarıyla ilişkileri; eğlenmeleri için önemlidir.
2. Kitapların İpek'in arkadaşları çıkması kitaplara önem verilmesini vurguluyor.

H) EN YARARLI İŞ HANGİSİ?

1. İnsanları görünüşleriyle değerlendirmemiz yanlıştır.
2. Sadece bugün için değil gelecek için de faydalı olabilecek şeyler gerçek değeri hak eder.
3. Sanat yapıtlarının değeri kişilere ve ilgilere göre değişir.
4. İnsanın asıl özelliği; insanları mutlu etmesi, onlara yararlı olması, sevmesi.
5. Sanatçıların yapıtlarıyla şiir, felsefe, mimarlık, yontuculuk, seramikçilik hakkında bilgi veriliyor.

I) KRAL MİDAS'IN KULAKLARI:

1. Mevkiimiz ne olursa olsun her zaman dürüst ve tarafsız olmalıyız.
2. Geçmişte insanlar kendilerine benzeyen tanrılara inanmışlardır.
3. Dünyada hiçbir şey gizli kalmaz. Her şey bir gün açığa çıkar.
4. Her insan farklı özelliklere sahiptir. Bu doğası gereğidir. Kendi yeteneklerine göre özellikler edinmelidir.

İ) MAYDANOZ TEYZE:

1. Tam olarak değerlendirmeden insanları yargılamamalıyız.
2. Komşularımıza ve büyüklerimize saygı göstermeliyiz.

J) MİMAR SİNAN ve ÇOCUK:

1. İnsanların fiziken değil yaptıklarıyla büyük ve değerli olurlar.
2. Çocukların düşüncelerinin değerli olduğu ve onların söylediklerine değer vermemiz gerektiği.

K) RENKLER ÜLKESİ:

1. Çocukların maddi dünyayı daha iyi tanımalarını sağlamak; bunu da resimlerini yaparak sağlayabilecekleri gösterilmiştir.
2. Renklerin doğanın ve yaşamımız için vazgeçilmezliği.
3. Yaşamın canlılığın renklerle değerlendirilmesi.
4. Çocukların eğlenerek öğrenmeleri; oyun-çocuk ilişkisi vurgulanmıştır.

ÇOCUK OYUNLARI

A) DAĞ DENİZE KAVUŞTU:

1. Yasaklarla yaşanmaz.
2. Mavi denizi ve barışı; Kahverengi dağı, doğayı ve özgürlüğü temsil ediyor.
3. Çocuklar istedikleri şeyler için çaba harcayabilir.
4. Dostluk ve arkadaşlık kazanır.
5. Dağcı ve Balıkçı ılımlı, hoşgörülü ebeveynler.
6. Dede ve Nine cahilliği eskiyi yaşatıyorlar.

B) SEVGİLİ KULÜBEMİZ:

1. Sözünde durma.
2. Masallara yönelmek için, tanıtım. (“Robenson o...”sf;139)
3. Mektup yazmaya özendirme,telefon gibi haberleşmeyi sağlayan aletleri tanıtma.

4. “Oyun sevinç incisi
Özgür çocuğun sesi
Oyun yaşam sevgisi

Var mı oyun gibisi.” Şeklindeki diyalog oyunun çocuklar için anlamını vurgular. sf;146

5. “En iyi akrabalık dostluktur.” Dostluğun önemi.

6. Renklerin anlamı ve müziğe ilgi uyandırılır. Sanata ilgi, becerilerin geliştirilmesinin güzelliği yansıtılır. Sf 153–154)
7. Çocuklar masaldan(Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler) yararlanarak; tiyatro yaparlar. Böylece tiyatro ve masal tanıtılır.
8. “Sevgi her insana gereklidir.”
9. Yetişkinler de hata yapabilir.

C) YARINI AKIL YAPAR:

1. “Herkesin akıllı kendine göredir.”
2. Tembellik insanı mutsuz eder.”(sf;79)
3. Akıl ve sevgi birbirine eştir.
4. Her şey kurallara göre olur.(anayasa sf;82)
5. “İşte bütün insanların düşmanı.Yalan(sf;86)
6. Tembellik neşe ve mutluluğu yok eder.
7. Söz verme; sözünü tutma kişiliği gösterir.
8. Sabır başarı için gerekli.
9. Oyunun sonunda çocuklara ders verilir. “Tembeller Kralına uymayın.”
“Yarını akıl yapar.”

D) GÜL EMRİ:

1. Yurt sevgisi, Gül yurtlular ile temsil ediliyor.
2. Gülmek, eğlenmek zorla olmaz.
3. Sevgi zorlukları aşar.
4. Gülmek zorla olamaz.
5. Halkın kendi kendini yönetmesi cumhuriyettir. En uygun yönetim biçimidir.

E) SIRÇA KÖŞK:

1. Çalışıp kazanıp; eğlenme olağandır.
2. Görev bilinci aşlamak gereklidir.
3. Büyüklere saygı gösterilmelidir.
4. Masal kahramanlarının özellikleri oyunda da aynen devam ediyor.

Masallardaki mesajlar; Karagöz halkı temsil eder, Keloğlan halkın yanındadır, Nasrettin ders vermeyi amaçlayan tiplerdir.

5. Çocuklar ve oyun ayrılmaz iki alandır.

ÇOCUK OYUNLARI 2

A) AYŞEGÜL:

1. Anne-baba, aile, çocuk gelişiminde, sosyalleşmesinde çok önemlidir.
2. Şiirle mutluluklarını ifade edip, paylaşma. sf;156
3. “Yarım yamalak bilgiyle öğretmenliğe kalkışılmaz.” Sözü eğitimin önemini vurgular.
4. Haberleşme araçlarını kullanmanın gerekliliği.
5. İnsan gerçekten isterse uzaklar yakın olur; istenirse başarılır.
6. Dostluk ve sevgi insanları birleştirir.
7. “Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.” Atasözü tam anlamıyla olayda gerçekleşiyor.

B) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

1. Para ya da maddi güç asla gerçek mutluluğu temin etmez.
2. Bin bilsen de bir bilene danış.” Atasözünü metinde Gökkuşağının Bilge’ye danışmasında görürüz.
3. İnsanlara hükmetmek, istediklerinin başkalarının özgürlüğüne kısıtlama getirip getirmediğini önemsememek bencilliktir. İnsan her zaman hoşgörülü olmalıdır.
4. “Altın(para) güzelleştirir.-Krallar zaten akıllıdır.-Güçlüler de cesur.” Gibi çocuklar bencilleşmişlerdir. Ama para ne akıllı ne de asıl güzelliği sağlar. Önemli olan bu özelliklerimizi keşfedebilmemizdir.
5. Cesur olmak için, akıllı olmak için para gerekmez.
6. Herkes sorumluluğunu, görevini yerine getirmeli.
7. “Öğretmenimiz olmadığını..”Krala söylemedin.”sf;145
8. Dostluk mutluluk getirir. sf;148
9. Mutlu olmak için, sevgiyi, mutluluğu paylaşmak gerek.

C) ORMANIN BEKÇİLERİ:

1. Hiçbir canlı sevgisiz yaşayamaz.
2. Sevgi tüm dilleri bilir. Orman dili(Cansız varlıklar için)

3. Paranın gücü her şeyi halletmez.
4. Barışın kanı, canı sevgi.
5. “Düşünen konuşmalı,
Konuşan da yazmalı” eğitim için mesaj vurgulanıyor.
6. Kağıt ve kalemle eğitime yöneltme amaçlanmıştır.
7. Balta, kılıç kaleme her zaman yenilir.
8. İletişimin insanları birleştireceği kesindir.
9. Ağaçsız yaşam olmaz.
10. Doğanın ve ormanların bekçileriyiz. Ağaç dikmemiz gereklidir.

D) BARIŞ GEZEGENİ :

1. Masalcı Nine'nin kişiliği altında masal tanıtılır.
“ Masal nedir? Uydurma...”sf;17 “Masalcı Nine'ye Renklerin, seslerin, Şarkıların, şiirlerin anasısın.”sf;17
2. Sevgi ve Barış oyun kişi olarak kavga olunca hastalanıyor. Bu da yaşamda Barış ve Sevgi'yi yaşatabilmek için savaşın olmamasını vurgular.
3. Uzay aracı ile uzayda yaşam olabilir gerçeğine ilgi, bilimsel araştırmalara ilgi uyandırılır Yolcusu; “Masal bizde de tüm sanatların anası olmuştur.”der.
4. Güç her şeyi yaptıramaz. Kuvvet kötü ellerde zararlıdır.
5. “Çekirgenin fendi/ Savaşçıyı yendi. Sf;47
6. Birlikten kuvvet doğar.
7. Savaş güç ile değil akılla kazanılır.
8. Her suç adaletin elinde cezasını bulmalı.
9. Önemli olan suçluları cezalandırmak değil, yeniden eğitmek hayata kazandırmaktır.

E) MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLERİ:

1. Tiyatroya bakış;” En iyi zaman makinesi tiyatrodur.” Sf;194
2. İnsan idealleri için yaşamalı.
3. “Ya İstiklal ya ölüm.” Sf;198
4. Kurtuluş Savaşını Türk milleti ne zorluklarla kazanmıştır.
5. Tek vücut olup kazanılan bağımsızlık.
6. Her koşulda ve yaşta okuma-yazma öğrenmeliyiz.

7. Mustafa Kemal ile Türk milleti bir bütün olmuştur.
8. Şiirler duygularımızı, hayallerimizi ifade eder. sf; 215
9. Türk kadınının tarihte yaptıkları, dünyaya örnek olmuştur.
10. “Bana bir harf öğretenin bin yıl kölesi olurum.” atasözüne uygun davranış. sf ;223

MAVİ GEZEGENİ KİM KURTARSIN?

1. Bilgi vermek önemlidir ; örneğin kaplumbağanın yaşının çok olması.
2. Dünyanın oluşumu ile ilgili bilgi verilmelidir. sf;5
3. Çocukları sanat dallarına yönlendirmek gerektiğini Gülcan’ın yontularıyla, yaptıkları baleyle simgelenir.
4. Tüm canlılar için tek bir ortak dil vardır. Aycan sevgi dili...”ile sevginin her canlıyı bir araya getirebileceği vurgulanır.
5. Çocuklar oynadıkları oyunlarla, sözleriyle sevginin gücünü ifade ederler.
6. Dünyayı korumak için, geleceğimiz için herkesin sorumluluğunu bilmesi gereklidir.
7. Bilime ve bilim adamına önem vermek gereklidir.(Bilgican örneği)
8. Dünya’nın, doğanın kirlenmesini engellenmeliyiz. Kaynak tüketimini azaltmalıyız.
9. Çocuklar için yaşanacak bir dünya bırakmalıyız.

ANLAŞILMAYAN KÜÇÜK ADAM

1. Çalışan her zaman kazanır.
2. Anne-babalar her zaman çocuğunun iyiliğini ister.
3. İmkânlarının değerini bilmeli, onları istediklerimize ulaşmada kullanmalıyız.
4. Kötü arkadaşlar insanı doğrulardan uzaklaştırır. Zarardan başka getirisi olmaz.
5. Mutluluk insanın işe yaradığı yerdedir.
6. Her insan yaşına uygun kararlar verebilir.
7. Karar vermeden önce sebep ve sonuçlarını iyice düşünmeliyiz.

MONOLOGLAR ve ÇOCUK OYUNLARI:

A) ASPENDOS TİYATROSUNDA ŞEKER ŞENLİĞİ:

1. Çocuklar arasında dostluk ve paylaşma gereklidir.
2. Şeker pancarının önemi ve tanıtımı.
3. Çocuk ve oyun ayrılmaz birbirinden.
4. Şeker ve eğlenme arasında bağ kurulmuş. Bu bağda çocuklarla özdeşleştirilmiştir.
5. Aspendos'ta tarihe ve sanata ilgi duyulmalıdır.
6. Aspendos aracılığıyla tiyatro hakkında ilgi uyandırılmıştır.

B)MEHMET'İN BADEMCİKLERİ:

1. Şakayla, eğlenerek zorluklar aşılabılır.
2. Şakalarla anlaşma, oyunlar aracılığıyla çocukların dilinden anlama, kendini ifade etme.
3. Sağlığımız önemlidir. Korumalıyız.

C)TUTSAK NEŞE:

1. Aileden uzak kalınca, ailenin önemi anlaşılır.
2. Anlamak için önce dinlemeyi öğrenmeliyiz.
3. Çocuklar doğaya dost olmalı.(güneşe, ağaca)
4. Birlik ve beraberlik şarttır
5. Yanlış yapmış insanlara hoşgörülü davranmalıyız. Hatalarını düzeltmek isteyebilirler.
6. "Ok atana gül at." Kötülüğe kötülükle karşılık verme.
7. Köy yaşamı, doğaya yakın olmayı sağlar.

D) BAYRAMDA NE UMDUK NE BULDUK:

1. Bayram adetlerine uymak; kültürümüzü yaşatmamız gereklidir.
2. Tutumlu olmak gereklidir; ama mutlu olmak daha önemlidir.
3. Şakalarla çocuğuna ders verilebilir.
4. Çocuk için oyun şarttır. Sf;107
5. Çocuklar birey olarak kabul edilmelidir.

E) ORMANDA SAVAŞ:

1. Konuşmanın güzelliği bilinmelidir.
2. Yaşamla orman arasında ilişki kurulmuş, “Yaşam ormansız olmaz.”sf;41
3. Hayvanların ve bitkilerin ormanını vatan bilmeleri; çocuklara vatan sevgisi aşılar.
4. Ağacın sevilmelidir.
5. Ağacın eğitim-öğretimde kullanımı gösterilerek; eğitim özendirilmiştir.
6. Kara Oduncu ve Avcı ormanda ağaçlara ve hayvanlara zarar verirken çocuklar karşı çıkmışlar; ağaçları ve hayvanları korumayı görev bilmişlerdir.
7. Çocukların silahları kara kalem, defter ve kitaplar; ağaçtan yapılmış eğitim araçları
8. “Biz çocuklar yarınız/Gelecekte yanayız.” Çocuklar sorumluluklarını bilmeliler.
9. “Dünyayı silah değil; dostlukla barış korur.”sf;48
10. Çocuklar ağaçları ve hayvanları eğitimle savunmuşlar; kalemin, defterin ne işe yaradığını bilmeyen, cahilliği simgeleyen Kara Oduncu ve Avcı korkmuşlardır.

Oyunlarda verilmeye çalışılan örnek mesajlara göre oyunları gruplayarak, Ülker Köksal’ın oyunları yazarken mesaj seçiminde üzerinde durduğu noktalar belirtilmelidir. Aşağıda belirlediğimiz mesajlar, genel çerçevede oyunlarda yardımcı mesaj cümleleriyle ifade bulmuştur. Oyunlardaki mesajların tespitinde oyundaki anlam özelliğine göre bu genel mesajlar şekillenmiştir.

“Eğitim yaşamın her aşamasında gereklidir.”

Ayşegül, Renkler Ülkesi, Okuma Bayramı, Yeni Ders Yılımız, Mevsimleri Seçelim, Canım Sıkılıyor, Lokman Hekim, Andersen’le Tanışmak, Robenson Cruzoe, Kim Korkar Aşıdan? , Cumhuriyetten Önce Cumhuriyetten Sonra,

“Tarih bilincine sahip olmak gereklidir.”

19 Mayıs 1919, Aspendos Tiyatrosunda Şeker Şenliği, Kral Midas’ın Kulakları, Mimar Sinan ve Çocuk

“Milli Birlik ve Beraberlik şarttır.”

19 Mayıs 1919, Mustafa Kemal’in Askerleri, Gül Emri, Lokman Hekim, Koca Seyit Onbaşı, Yerli Mallar Haftası, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

“Çocuklara çevre bilinci aşılamalıyız.”

Ormanda Savaş, Ormanın Bekçileri, Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?

“Sanat değerlerinin kazandırılması çocuğun gelişimi için gereklidir.”

Aspendos Tiyatrosunda Şeker Şenliği, Mimar Sinan ve Çocuk, Sırça Köşk, En Yararlı İş Hangisi, La Fontaine

“Çocuklar bilime ilgi göstermelidirler.”

Yarının Çocuğu, Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?, Barış Gezegeni, Marconi, Tekerlek, Ateşi Bulan Kim?, Pastörize Süt, Newton’ın Elması, Galile, Alo... Graham Bell

“Bireyler toplumun değerlerine saygı göstermelidir.”

Tutsak Neşe, Anlaşılmayan Küçük Adam, Sırça Köşk, Kral Midas’ın Kulakları, Ezop Haklı Mı?, Ayşegül, Tutumsuzun Öyküsü

“İnsan sevgisi insan olmanın en önemli koşuludur.”

Ayşegül, Ormanın Bekçileri, Gül Emri, Sevgili Kulübemiz

“Barış ve Özgürlük insanlığın huzurunun temel taşıdır.”

Barış Gezegeni, Ayşegül, Dağ Denize Kavuştu, Ağlamak Yok Gülmek Var, Ormanda Savaş

“Çocuğa ilgi gösterilmelidir.”

Anlaşılmayan Küçük Adam, Sevgili Kulübemiz, Muzip Amca, Duruşma, Bayramı Unutmayın, Çocuk Bayramı, Oyun Bahçesi

“Büyüklerle saygı gösterilmelidir.”

Bayramda Ne Umduk Ne Bulduk, Sırça Köşk, Maydanoz Teyze

“Aile çocuğun gelişiminde önemlidir.”

Ayşegül, Duruşma

“Bilgi her kapıyı açar; her güçlüğü yener.”

Yarını Akıl Yapar, Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?, Yarının Çocuğu, Barış Gezegeni, Sırça Köşk

“Eğlenmek de insana bir şey öğretir.”

Maydanoz Teyze, Mehmet’in Bademcikleri, Oyun Bahçesi, Muzip Amca, En İyi Arkadaş, Canım Sıkılıyor

2. 5. Oyun Kişileri:

Çocuklar için oluşturulmuş kurmaca(fiction) yapılarda, kurgulanmış olan dünyayı çocuğa yansıtacak; gerek karakteriyle örneklesen gerek diyaloglarıyla çocuğa göreliliği sağlayan kahramanlar önemli yer tutar. Tiyatro sahnesi de yaşamın bir kesiti olduğundan yaşamın canlılığını, zamanın akıcılığını sahneye taşıyan oyun kişilerine ihtiyaç duyulur. Çocuk oyunlarında olay kişilerinin seçimi oyunun mesajının hedefe ulaşması için çok önemlidir. Oyun kahramanı gerçek, kurmaca ya da masal kişisi olabilir, önemli olan nokta; çocuğa örnek kişiliğe ve davranışlara sahip olabilmesidir. Kişiler, olayı yaşayan, göstergeleri seyirciye sunan, yansılanacak olan, olay örgüsü içinde tema ve mesajı taşıyacak karakterlerdir.

2. 5. 1. Gerçek kişiler:

İncelenen çocuk oyunlarında, gerçek kişiler incelendiğinde toplumsal tipler karşımıza çıkar. Toplum yaşam içinde görülmüş bir eksikliği giderme amacını benimsemiş tipler gerçekliği kişiliklerinde taşırlar.

1) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ: SF:8–9(Çocuk O. 2)

- FATMA: Bir kız çocuğu. Yoksul, mutsuz bir görünüşü vardır.

- MEHMET: Şişmanca bir çocuk. Yoksul, mutsuz bir görünüşü vardır.
- AHMET: Zayıfca bir çocuk. Yoksul, mutsuz bir görünüşü vardır.

***Üç çocuğun ortak özelliği istedikleri yaşama sahip olamadıklarını düşünmeleri, ellerindeki imkânların değerini bilmemeleridir.

- KADIN: Korodan seçilebilir.
- GÖZLÜKLÜ: Erkek, korodan seçilebilir.
- KASKETLİ: Korodan erkek çocuk
- GÜÇLÜ: İri yarı, kocaman, Erkek
- HİZMETÇİ: Önce korodan sonra kralın hizmetçisi
- BEKÇİ: Kralın bekçisi

2) ORMANIN BEKÇİLERİ:

- AYŞE : Köyün küçük, ormanı seven, meraklı çocuklarından.
- MEHMET: Köyün küçük, ormanı seven, meraklı çocuklarından
- DEDE: Yaşlı, çalışkan; çekingen, korkak
- NİNE: Yaşlı, çalışkan; ama Maviş'i kaçırap Kara Oduncuya götürece kadar çekingen, korkak
- SEPETÇİ BACI: Kaşıkçı'nın eşi. Sakin ve hoşgörülü
- KAŞIKÇI: Çıkarıcı, korkak bir tip
- KARA ODUNCU: : Ormanı çıkarlarını düşünerek yok eden, gücünü insanları yönetmek için kullanan, Maviş'i elde etmek isteyen kötü karakter.
- YARDIMCI:
- MAVİŞ: İyiliksever, Mavi Bekçi'yi seven, ormanı seven, koruyan, saf köylü kızı.
- MAVİ BEKÇİ: Ormanın bekçisi. Ağaçları seven, koruyan iyi bir karakter

3) BARIŞ GEZEGENİ:

- METELİK: Erkek çocuk. Masalda Fareli Köyün Kavalcısı. Paraya düşkün, çıkarlarına önem veren tip
- ARICIK: Kız çocuk. Masalda Pamuk Prenses. Paylaşmayı, çalışmayı seven tip
- ÇEKİRGE: Kız çocuk. Masalda Cadı.
- MİSKİN: Erkek çocuk. Masalda Pinokyo. Tembel, obur bir tip

- GÜLEÇ: Kız çocuk. Masalda Kül Kedisi
- DOĞRUCU: Erkek çocuk. Masalda Keloğlan. Liderlik vasfına sahip
- MASALCI NİNE: Mavi Adalı, adı nine olmasına karşın gençtir.
- SEVGİ: Mavi Adalı, kız çocuk. (Oyun bu karakterler üzerine kurulu)
- BARIŞ: Mavi Adalı, erkek çocuk. (Oyun bu karakterler üzerine kurulu)
- BİLGİN DEDE: Mavi Adalı, adı dede olmasına karşın gençtir. Bilge bir kişidir. Çocuklara barış ve sevgi için rehberlik eder.
- SAVAŞÇI: İri yarı, yüzünde yara izleri olan bir erkek. Dünya’da barışın ve sevginin düşmanıdır.

*Kişiler masal kahramanları rollerine özellikleri gereğince sahip olmuşlardır.

4) MUSTAFA KEMAL’İN ASKERLERİ:

- ANLATICI: Genç ya da yaşlı olabilir.
- NACİ: Trablusgarp savaşçısı, hallice.*
- HAMDİ: Yemen savaşçısı, Manastırlı Hamdi. Cebeci talimhahındaki subay.*
- ALİ: Balkan, Çanakkale savaşçısı, Telgrafçı, onbaşı.*
- DÜŞMAN ASKERİ: Oyun boyunca konuşmaz.
- CEMİL: Kuleli Askeri Lisesi öğrencisi, subay adayı, ön yüzbaşı.*
- HASAN: Kuleli Askeri Lisesi öğrencisi, subay adayı, ön yüzbaşı.*
- RIDVAN: Kuleli Askeri Lisesi öğrencisi, subay adayı, ön yüzbaşı.*
- GAZETECİ ÇOCUK: Genç bir çocuk.
- AHMET: Çocuk asker. Takma adı Müfreze Ahmet. Vatanını milletini çok seven, annesini savaş sırasındaki göçte kaybetmiştir. Cesur ve zeki bir çocuktur. Genç nesli temsil eder.
- FATMA: Kağnıcı. Örnek Türk kadını. Askerinin yanında, cesur, vatanını çok seven Türk kadını.
- ZEYNEP: Kağnıcı. Bağımsızlığı için, namusu için, vatani için canını esirgemeyen her şeyiyle savaşan örnek Türk kadını.
- ELİF: Müfreze Ahmet’in annesi. (*Mustafa Kemal’in Kağnısı Şiirine telmih*)

5) MAVİ GEZEĞENİ KİM KURTARSIN?

- İDİL: Dünyalı, çevreci, hayvan sever, yardımsever, bilime meraklı bir genç kız.
- SEVCAN: İdil'in annesi.
- YUNUSCAN: Önce çocuk sonra genç bir delikanlı, İdil'in arkadaşı.
- AYCAN: Önce çocuk sonra genç, biraz kaba bir delikanlı.
- GÜLCAN: Önce çocuk sonra genç delikanlı.
- BİLGİCAN: Dünyalı, bilim adamı.
- BABACAN: Dünyalı, varsıl, kurnaz, çıkarıcı ve sevimli.
- YALANCI: Babacan'ın hizmetinde.(Yalancı karakteri "Yarını Akıl Yapar"da aynı isimle, "Sırça Köşk'te ise Beberuhi tipleriyle yinelenmiştir.)
- KORUMA: Babacan'ın hizmetinde.

6) ANLAŞILMAYAN KÜÇÜK ADAM:

- ANNE: Bülent'in annesi. Orta yaşlı, iyi, oğluna düşkün, oğluna büyüdüğünde de küçük muamelesi yapan bir anne.
- PINAR: On beş yaşlarında sevimli, gerçekçi ve oldukça dengeli bir kız çocuğu. Bülent'in amcasının kızı.
- BÜLENT: İyi, dürüst bir karaktere sahip olan ancak on beş on altı yaşlarının sıkıntıları(ergenlik dönemi) içinde bocalayan ve annesi babası tarafından anlaşılmadığına inanan, kötü arkadaşlıkların etkisi ile yanlış davranışlar içinde olan bir çocuk.
- BABA: Orta yaşlı, asabi mizaçlı, iyi yürekli ve hoşgörülü bir baba
- EROL: Külhanbeyi davranışlara özenen, kişiliği sağlam olmayan bir çocuk. Bülent'ten bir iki yaş büyük.
- AHMET: Bülent'in okula arkadaşı, Bülent'ten bir iki yaş büyük.
- OSMAN: Ahmet ve Erol'un yakın arkadaşı, onlarla yaşıt.
- HÜSEYİN: Kahveci çırağı, çalışkan, gerçekçi, okumak için çaba gösteren iyi bir çocuk.
- KAHVEDEKİLER- GİŞEDEKİLER: Sayıları olanaklara göre belirlenen genç ya da yaşlı kimseler.

7)ALO GRAHAM BELL: SF: 1-2(Tiyatro O. 2)

- GRAHAM BELL: Telgraf ve gramofonu bulan mucit.
- WATSON: Bell'in arkadaşı ve araştırmalarında ona yardım eden mucit.
- PINAR: Bilim ve tarihe merak salan, örnek çocuk tipi
- AYŞEGÜL: Bilim ve tarihe merak salan, örnek çocuk tipi

8) ATEŞİ BULAN KİM?

• İPEK-PINAR: Öğrenmeye, araştırmaya meraklı iki zeki çocuktur. Oyun içindeki rolleriyle de örnek öğrenci profilini simgelerler. Tarihe ve insanlık için önemli olan şeylere duyarlıdırlar. Öğrenmek istedikleri şeyleri Düş Robotu ile geçmişe yolculuk yaparak öğrenirler.

- ATEŞİ BULAN (Mağara İnsanı: Giyimi, konuşması ile o devri yansıtıyor.)
- MAĞARA KIZI: Giyinişi ve konuşması ile günümüzden, bugünkü medeniyetten çok uzaktır. Mağara kızının giyimi, konuşması ile İpek karşılaştırılarak medeniyetin önemi vurgulanmıştır.

9) DÜRBÜN VE ÇOCUK:

• LİPERŞİL ve OĞLU: Dürbünü icat eden bilim adamı ve Babasının çalışmaları sırasında merak edip merceklerle oynayan ve dürbünün bulunmasına yardımcı olan çocuk.

- PINAR- CAN: DÜŞ ROBOTU ile tarihte yolculuğa çıkan meraklı çocuklar.

10) GALİLE:

- GALİLE: Teleskopu geliştiren bilim adamı.
- ANDREA: Galileo'nun araştırmacı arkadaşı
- SARAH: Galileo'nun kızı
- KEMAL-PINAR: Düş Robotuyla tarihte yolculuğa çıkan meraklı çocuklar.

11) KİM KORKAR AŞIDAN:

- ALİ: Çalışkan, zeki ve meraklı bir çocuk
- ANNE: Anlayışlı, bilinçli ve öğretici bir anne tipi
- JENNER: Çiçek aşısını bulan doktor.

- SARAH: Elllerinde çiçek aşına bağışıklık kazandığını gösteren yaralar olan köylü kızı.

- JAMES: Çiçek hastalığına yakalanmış olan genç.
- HASTA BAKICI: Dr.Jenner'e yardım eden bakıcı

12) MARCONİ:

- ZEYNEP: Tarihte yolculuk yapan meraklı çocuk
- AYŞEDENİZ: Tarihte yolculuk yapan meraklı çocuk.

13)NASRETTİN HOCA:

- İPEK: Meraklı, öğrenmek isteyen çocuk tipleri
- ALEV: Meraklı, öğrenmek isteyen çocuk tipleri
- BAŞAK: Meraklı, öğrenmek isteyen çocuk tipleri
- TİMURLENK: Ali canlandıracaktır. Tarihi bir kişilik, Anadolu'yu zapt eden, kendi adıyla anılan imparatorluğun kurucusudur.

- KOMŞULAR:

14) PASTÖRİZE SÜT:

- CAN: Çalışkan, meraklı bir çocuk
- AYŞE: Can'ın annesi. Bilinçli bir anne, çocukların merakını bilgisini paylaşarak gideren, araştırmaya yönelten bir ebeveyn.
- PINAR: Can'ın arkadaşı çalışkan, meraklı bir çocuk

15) MONGOLFİER KARDEŞLER:

- ZEYNEP: Zeynep uçan bir balonla oynayan meraklı bir çocuk. Düş Robotu da onu merakını gidermek için uçan balonların icat edildiği zamana götürür.
- ETJEN ve JOSEF(Mongolfier Kardeşler): Balon deneyleriyle havada uçan nesnelerin olabileceğini kanıtlayan araştırmacı iki kardeş.

16) ROBENSON CRUZOE:

- PINAR: Düş Robotu'nun geçmişe yolculuk yaptırdığı öğrenmeye meraklı örnek çocuk tipi

- AYŞEDENİZ: Düş Robotu'nun geçmişe yolculuk yaptırdığı öğrenmeye meraklı örnek çocuk tipi.

- ÇAYCI:(Okulun Çaycısı)

17) THOMAS'IN KEDİLERİ:

- PINAR: Oyunun anlatıcısı. Thomas Edison'u tanıtır.
- ANNE: Thomas'ın annesi
- THOMAS EDİSON: İnsanlık için büyük icatlar yapmış bir bilim adamıdır.

Yüzlerce buluşa imza atmıştır.

18) ANDERSEN'LE TANIŞMAK:

- AYŞEDENİZ-ÖZGÜR: Bilimsel gelişmelere ilgi duyan araştırmacı tipler. Geçmişe yolculuk yaparlar.

- H.C. ANDERSEN: Ünlü Fransız masal yazarı. Oyunda da masalı ve masalları tanıtır. Kibar, bilge bir karakter.

19) BULDUM... BULDUM:

- İPEK: Ders çalışan zeki ve meraklı bir kız çocuğu
- ARŞİMED: Bilisel çalışmalarla meşgul mucit. Yer çekimini anlatır. Oyun içinde çocuklara karşı da oldukça kibardır. Bildiklerini öğretmeye çalışır.
- HEİRON II: Kral. Bilime ve bilim adamına önem verdiğini belirtir.

20) EZOP HAKLI MI?

21) JULES VERNE:

- İPEK: Kitaplara ve yazarlara meraklı araştırmacı bir karakter(Geçmişe yolculuk yaparlar. Ya da yazarı geçmişten getirirler.)
- EMRE: Kitaplara ve yazarlara meraklı araştırmacı bir karakter (Geçmişe yolculuk yaparlar. Ya da yazarı geçmişten getirirler.)
- ÖZGÜR: Kitaplara ve yazarlara meraklı araştırmacı bir karakter(Geçmişe yolculuk yaparlar. Ya da yazarı geçmişten getirirler.)

- IŞIK: Kitaplara ve yazarlara meraklı araştırmacı bir karakter(Geçmiş yolculuk yaparlar. Ya da yazarı geçmişten getirirler.)
- ÖZLEM: Kitaplara ve yazarlara meraklı araştırmacı bir karakter(Geçmiş yolculuk yaparlar. Ya da yazarı geçmişten getirirler.)
- JULES VERNE: Ünlü çocuk yazarı.

22) LA FONTAİNE:

- LA FONTAİNE: Masal yazarı.
- PINAR: Düş Robotu'nun geçmişe yolculuk yaptırdığı öğrenmeye meraklı örnek çocuk tipi.
- İPEK: Düş Robotu'nun geçmişe yolculuk yaptırdığı öğrenmeye meraklı örnek çocuk tipi.

23) NEWTON' UN ELMASI: Sf: 3–4

- ZEYNEP: Sorgulayıcı bir kişiliğe sahip, uyumlu bir tip. Öğrenme ve öğretme isteğini temsil ediyor.
- ÖZLEM: Çalışkan, zeki ve bilimsel gerçeklere duyarlı bir tip

24) PINOKYO:

- AYŞEGÜL-EVNUR: Pinokyo kuklası yapmaya çalışan iki çocuk ve onların asıl Pinokyo'yu görmelerini Düş Robotu, zamanda yolculukla fantastik bir şekilde sağlıyor.
- CARİO COLLODİ: Pinokyo masalının yazarı

25) TEKERLEK:

- İPEK, CAN, IŞIL, KEMAL, AYŞEDENİZ: Ayşedeniz de bilgili ve diğer çocuklar da meraklılardır. Tarihe meraklı, öğrenmek isteyen karakterlerden oluşur oyunun çocuk kadrosu.
- PINAR: Pınar anlayışlı bir karakterdir.
- TAŞ ÇAĞI İNASANI: (Yaşlı Adam)Oyunda kaya parçasını hareket ettirmeye çalışan bir taş çağı insanıdır. Yaşlı bir insandır. Ama amacına ulaşmak için her yolu denemeye hazırdır. Tekerleği uzun uğraşlar sonunda bulur.

26) YARININ ÇOCUĞU:

- PINAR, AYŞEDENİZ, İPEK, ÖZLEM, ALİ, AYŞEGÜL, ZEYNEP:

Zamanlarını boşa harcamak istemeyen öğrenmek isteyen meraklı çocuklar.

- YURİ GAGARİN: Rus Astronot
- ARMSTRONG: Aya ilk ayak basan insan.
- YARININ ÇOCUĞU(ŞAFAK): Gelecekte gelen çocuk

27) BAYRAMI UNUTMAYIN: (Tiyatro O. 3)

- 5 AYRI ÇOCUK: Sahneye farklı oyunlar oynayarak gelirler. Oyun oynamaları

bayram kutladıklarını da ifade eder.

- SAVAŞÇILAR: (Üç ya da daha fazla)

28) DURUŞMA:

- PINAR: Anne ve babasının özgürlüklerini kısıtlamasından dolayı şikâyetçi kız.
- EMRE: : Anne ve babasının isteklerini yerine getirmemesinden dolayı

şikâyetçi erkek çocuk.

- ANNE ve BABA(PINAR)
- ANNE ve BABA(EMRE)
- YARGIÇ: Çocukları dinleyerek, şikâyetlerini değerlendiren dikkatli bir yargıç
- AVUKATLAR (İki Çocuk için): Davacı çocukların avukatı
- AVUKAT(Anne ve Babalar için): Davalı anne babaların avukatı.
- MAHKEME GÖREVLİSİ: İri yarı vücutlu, dikkatli bir katip

29) KOCA SEYİT ONBAŞI:

- CEVAT PAŞA: Çanakkale savaşlarında bir Osmanlı komutanı
- KOCA SEYİT: Balıkesir'in Havran ilçesinde fakir bir ailenin çocuğu olarak

dünyaya gelir. Hayatının çoğu savaşlarda geçer. Çanakkale savaşlarında inanılmaz bir olayı başarır. 276 kiloluk top güllesini sırtıyla topa koyar ve düşman gemilerinden en büyüklerinden olan Ocean (Oşın)'ı vurur.

- NİĞDELİ ALİ: Koca Seyit'in asker arkadaşı.
- EMİR SUBAYI: Çanakkale savaşlarında bir Osmanlı askeri

- FOTOĞRAFÇI: Koca Seyit'in fotoğrafını çekmek için gelen fotoğrafçı.
- ANLATICI: Oyunun başında, ortasında Çanakkale savaşlarını ve başkahramanları tanıtır. Olayın akışını aktarır. Oyunun sonunda da Koca Seyit Onbaşı ile şehitlerimize saygı öğütler.

30) LOKMAN HEKİM:

- ANLATICI: Oyununda Lokman Hekim'i tanıtan olay akışını anlatan, yazarın dilinden bilgiler veren anlatıcı.

31) MEVSİMLERİ SEÇELİM:

- İPEK: Doğayı seven, yaşamayı seven bir kız çocuğu
- GÖKHAN: Doğaya seven, sonbahar ve kıştan zevk alan bir erkek çocuğu

32) MUZİP AMCA:

- MUZİP AMCA: Çocukları seven, kibar anlayışlı ve muziplik yapmayı seven bir aktör
- AYDIN: Arkadaşlarıyla iyi geçinen bir erkek çocuk
- AYSU: Aydın'ın kız kardeşi.
- GÖKHAN: İpek'in kardeşi
- İPEK: İlişkilerinde dürüst ve anlayışlı olan neşeli bir kız çocuk.

33) CANIM SIKILIYOR:

- İPEK: Camı sıkılan bir kız çocuğu.

34) EN YARARLI İŞ HANGİSİ?

- ANLATICI: Bugünün giysileriyle olay akışını ve tarihi bilgileri aktaran anlatıcı
- KRAL: Aspendos kentinin kralı
- KRALİÇE: Kralın eşi
- BELKIS: Kral'ın evlendirmek için yarışma düzenlediği güzel ve akıllı kızı.
- OZAN: Belkıs ile evlenmek için şiirler yazan şair.
- FİLOZOF: Belkıs'la evlenmek için felsefe kitabı yazan filozof.
- YONTUCU: Kral'ın kızıyla evlenmek için bir yontu yapan yontucu.

- SERAMİKÇİ: Kral'ın kızı Belkıs ile evlenmek için seramik yapan.
- ÇALGICI: Belkıs'la evlenmek için ezgi besteleyen çalgıcı.
- MİMAR I: Aspendos'a Toroslardan su getiren mimar.
- MİMAR II: Aspendos tiyatrosunu yapan ve Belkıs ile evlenen mimar.
- NÖBETÇİ: (En az iki kişi)

35) KRAL MİDAS'ın KULAKLARI: Sf: 5-6

- ANLATICI:
- BERBERBAŞI: Sarayın berberi
- NÖBETÇİ: Midas'ın nöbetçisi
- KADIN, GENÇ, YAŞLI ADAM: Halkı temsil ederler.

36) MAYDANOZ TEYZE:

- İPEK: Çalışkan, şakacı bir kız.
- ANNE: İpek ve İlhan'ın kültürlü, kibar annesi
- İLHAN: İpek'in Yaramaz kardeşi
- BABA: İpek ve İlhan'ın babası
- DEFNE: İpek ve İlhan'ın arkadaşı
- ALPER: İpek ve İlhan'ın arkadaşı
- MAYDANOZ TEYZE: İpek ve İlhan'ın devamlı maydanoz isteyen, şakacı

komşuları

37) MİMAR SİNAN ve ÇOCUK:

- ZEYNEP: Oyunun başında ve belli yerlerinde bilgi verir.
- SİNAN: Mimar Sinan'ı canlandıracak çocuk.
- MİMAR SİNAN: Türk tarihinin ve dünya mimarlığının yetiştirdiği en büyük

mimar Yaptığı 300 e yakın eser hala ayaktadır. Çoğu eserinin dünyada eşi yoktur.

- KALFA: Mimar Sinan'ın yardımcısı. Bir çocuk canlandırıyor.
- İŞÇİLER: Cami inşaatında çalışanlar.

38) RENKLER ÜLKESİ:

39) 19 MAYIS 1919: (Tiyatro O. 1)

- ANNE: İstanbul'da yaşayan, işgali yaşayan Türk kadını
- BABA: Çocuğun milletini seven, cesur babası
- ÇOCUK: : Merak ettiklerini Annesine soran bir çocuk
- TÜRK ASKERİ: Savaşmaktan yorulmuş vatanını seven Türk askeri Mehmet.
- İNGİLİZ, FRANSIZ, YUNAN, İTALYAN ASKERLERİ: Anadolu'yu işgal etmek isteyen işgalci güç.

40) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

- ÖZGÜR: Çalışkan, ilgili bir kız öğrenci
- ANNE: Özgür'ün ilgili annesi
- UMUT: Özgür'ün arkadaşı
- BABA: Umut'un babası
- ÇOCUKLAR: Mektepteki dini eğitim alan, giyimleriyle, hareketleriyle döneme ışık tutan öğrenciler.

41) EN İYİ ARKADAŞ:

- PINAR: Liderlik vasfı bulunan biraz geveze; konuşkan bir kız öğrenci.
- AYŞE: Okulun en yardımsever ve en iyi arkadaşı
- KEMAL: Okulun yardımsever, yerinde duramayan en iyi arkadaşı
- PEMBE NİNE(Ülker Köksal mı?): Çocuklara iyilik yapmayı, yardım etmeyi, küsmemeyi öğretmeye çalışan, ödüllendiren bilge bir kişi.

42) OYUN BAHÇESİ:

- SOMURTUK PINAR: Devamlı somurtan hiç gülmeyen aksi bir kız çocuğu.
- TEMBEL MEHMET: Kilolarından ve tembelliği alışkanlık ettiği için hareket etmede zorlanır. Devamlı uyur ya da uyumaya hazır, dalar, esner.
- KEMAL: Meraklı, sporu seven bir çocuk
- AYŞE: Yetenekli, neşeli bir çocuk
- ASLI: Yetenekli, neşeli bir çocuk

43) ULUSAL EGEMENLİK ve ÇOCUK BAYRAMI:

- PINAR ve AHMET: Vatanını seven cesur çocuklar.
- BİNBAŞI EKREM: Türk ordusuna mensup milletperver, cesur bir Türk askeri
- BEKİR ÇAVUŞ: Vatanı, milleti için savaflara katılmış bir Türk askeri.
- TUTSAK(Düşman Askeri): Savafta tutsak olmuş düşman askeri.

44) YERLİ MALLAR HAFTASI:

- ÇOCUK: Koro yurdumuzun zenginliklerinin adını, bilmeceyi bilince o ürünü ya tanıtan şiiri okur ya da meyveden dağıtır.
- KORO(Çocuk Korosu): Çocuklardan oluşan bir koro. Yurdumuzun zenginliklerinin kendilerini ifade ettikleri şiirlerden sonra cevap verirler.

45) AĞLAMAK YOK GÜLMEK VAR:

- PINAR: Güler yüzlü, neşeli yerinde duramayan bir çocuktur.
- OFLAÇ: Devamlı ağlamaklı, hiçbir şeyden zevk almayan bir çocuk
- POFLAÇ: Devamlı off...pofff... layan kötümser, tembel bir çocuk

46) ÇOCUK BAYRAMI:

- KORO: 23 Nisan 1920 yazısı oluşturacak sayıda çocuk sahnede, boyunlarında bir harf ve sayıyı gösteren kartonlarla yer alırlar. Keloğlana egemenliği ve milletin kendini yönetmesini anlatırlar.

47) OKUMA BAYRAMI:

- ZEYNEP, UMUT, ASLI, LEYLA, MURAT, ALPER: Okuma bayramına katılacak öğrenciler.
- ÖĞRETMEN: Davranışlarına ve konuşmasına dikkat eden bir kız çocuğu seçilmesine özen gösterilmelidir. Çocuklara okumanın yazmanın önemini kavratarak, bilgiye ulaşmalarını sağlayan rehber rolü üstlenir. Her yıl yeni çocuklara okuma-yazma; bunun yanın matematikten dört işlemi, coğrafi bilgileri, havyanlar dünyasını tanıtır. Okuma-yazmayı öğrenince çocuklara okuma bayramı yapılacağını söyler.

48) TUTUMSUZUN ÖYKÜSÜ: Sf: 7–8

- TUTUMSUZ (ÇOCUK): Eşyalarını tutumsuz kullanıp, hem ailesine hem de millî servete zarar veren düşüncesiz bir çocuk.
- YARGIÇ: Tutumsuz' un yaptığı gereksiz, tutumsuz araç-gereç kullanımını yargılayan bir çocuk
- ÇOCUK: Sınıfta adaleti, hoşgörüyü temsil eden çocuk

49)YENİ DERS YILIMIZ:

- AYŞE: Başarıyla sınıfı geçen bir kız öğrenci. Eski sınıfına gelmiştir. Sırasını okşar.
- MEHMET: Başarıyla sınıfını geçen erkek öğrenci. Eski sınıfını ziyaret için gelmiştir.

50) ASPENDOS TİYATROSUNDA ŞEKER ŞENLİĞİ:

- ANLATICI: Oyunu anlatan, yönlendiren, oyunculara yol gösteren, gerektiğinde korobaşı olabilecek bir kişi.
 - ÇALGICI: Giyimiyle, müzik aletiyle 2000 yıl öncesinin insanı.
 - DANSÇI: Giyimiyle 2000 yıl öncesinin insanı.
 - RESSAM: Giyimiyle 2000 yıl öncesinin insanı
 - YONTUCU: Giyimiyle 2000 yıl öncesinin insanı
 - MİMAR ZENON: Giyimiyle 2000 yıl öncesinin insanı
 - GÜNEŞ PANKARTI TAŞIYAN ÇOCUK:
 - FABRİKA PANKARTI TAŞIYAN ÇOCUK:
 - MERDANELİ ÇOCUK: Merdanesiyle şeker kamışı ezen çocuk.
- * Çocuk grubundaki ve korodaki çocuk sayısı olanaklara göre saptanır.

51) BAYRAMDA NE UMDUK NE BULDUK?

- MELTEM: Evin kızı
- AYLA: Anne
- SAMİM: Otoriter, tutumlu ve şakacı baba
- BABAANNE:
- KEREM: Evin yaramaz ve oyun düşkünü oğlu.

- LEYLA: Bayram ziyaretine gelen konuk
- CAHİT: Leyla'nın eşi
- SELMA: Bayram ziyaretine gelen konuk
- VEDAT: Selma'nın eşi
- ÇOCUKLAR: (sayı değişebilir)

52) MEHMET' in BADEMCİKLERİ:

- MEHMET: Bademcikleri şişmiş, kibar bir çocuk.
- ANNE: Mehmet'in ilgili, oğlunun her isteğini yapan annesi
- ŞAKA TEYZE: Mehmet'in çocukları seven, şakalarıyla anlaşılan teyzesi Şahika

53) ORMANDA SAVAŞ:

- ANLATICI: Oyunu anlatan, yönlendiren, oyunculara yol gösteren, gerektiğinde koro başı olabilecek bir kişi.

- ÇOCUK KOROSU: Ağacı seven çocuklar

1.Çocuk–2.Çocuk–3.Çocuk–4.Çocuk

- KARA ODUNCU ve YARDIMCI: Çıkarı için ağaçları kesen kötü karakterler
- AVCI BAŞI VE YARDIMCILARI: Hayvanlar acımayan kötü karakterler

54) TUTSAK NEŞE:

- UMUT: Erkek çocuk. Neşe'nin en iyi arkadaşı
- NEŞE: Kız çocuk. Anlayışlı, hoşgörülü karakter
- ÇINAR: Erkek çocuk. Umut ve Neşe'nin arkadaşı
- YAĞMUR: Kız çocuk. Umut ve Neşe'nin arkadaşı
- TOPRAK: Erkek çocuk
- GÜNEŞ: Kız çocuk
- YABANCI: Hapisten çıkmış. Ailesine dönen yabancı
- BEKÇİ: Köy bekçisi

55) DAĞ DENİZE KAVUŞTU: (Çocuk O. 1)

- UMUT: Erkek çocuk. Dağköylü
- DAĞCI: Kırk yaşlarında, Dağköylü, Pınar'ın babası

- PINAR: Kız çocuğu. Dağköylü
- NİNE: Dağköylü yaşlı bir kadın
- DENİZ: Denizköylü bir kız çocuğu
- BEKÇİ: Denizköylü genç.
- ADİL BABA: Elli yaşlarında, Denizköylü
- BALIKÇI: Kırk beş yaşlarında, Denizköylü Deniz'in babası
- UMUT'UN ANNESİ
- ÇOCUKLAR: (Sayıları olanaklara göre saptanabilir.)

56) GÜL EMRİ:

- ÇIĞIRTKAN: Kralın haberlerini(fermanlarını) halka duyuran komik bir tip
- BAŞ BEKÇİ: Sarayın baş bekçisi
- GÜL HAN: Gül Yurt un hanı
- HAZIM(Kah Kah Hazım): Gülyurt'un halkından, gülmeyi seven bir tip
- ZEYNEP(Zıp Zıp Zeynep):
- NİNE(Tin Tin Nine): İnatçı yaşlı bir tip
- ŞİŞKO ve SİSKA BEKÇİ:
- BACI(Gül Bacı): Gül Oğlanın iyimser annesi
- GÜL OĞLAN(Gezgin ve Nasrettin Hoca): Gülyurt'un yakışıklı delikanlısı, Gül Ece'nin sevdiği; oyun ilerledikçe Gül Han'ın Gül Ece ile evlenmesine izin vermemesi üzerine Gül Oğlan Nasrettin Hoca ve Gezgin kılığında prensesi iyileştirmek için saraya girer.

- GÜL ECE: Gülyurt'un güzel ve temiz kalpli prensesi
- GÜL HATUN: Gül Han'ın eşi

57) SEVGİLİ KULÜBEMİZ:

- HALA: Kırk beş, elli yaşlarında
- HAKAN: On yaşında. Duygusal, bunalmış bir çocuk
- ZEYNEP: On yaşında. Şakacı bir kız
- ÖZLEM: Sekiz yaşında
- MURAT: On iki yaşında
- OSMAN: Yirmi beş yaşlarında

- SELİM: Elli beş yaşlarında
- YUNUSCAN: Altmış yaşlarında, sakin ve doğal bir yaşamı seven ilginç karakter. Sanat becerileri de vardır.

58) SIRÇA KÖŞK:

- DEDE: Köyün yaşlı, çalışmayı seven; ama Sırça Köşk'ten korkan karakteri
- NİNE: Köylü. Sırça Köşk'ün yapacaklarından çekinen karakter
- KADIN ve ERKEK
- AYŞE: Köylülerden iki meraklı çocuk. Sorgulayıcı ve öğrenmeye meraklı bir tip
- MEHMET: Köyden küçük bir çocuk. Sorgulayıcı ve öğrenmeye meraklı bir tip

59) YARINI AKIL YAPAR:

- PINAR: Çalışkan bir öğrencidir. Ama Tembelliğe yenik düşer yalanlarla
- ANNE: Pınar'ın annesi
- ALPER: Yalancının sözüne kanıp, Tembeller ülkesine düşen çocuk
- SEVİL: Yalancının sözüne kanıp, Tembeller ülkesine düşen çocuk

60) AYŞEGÜL: (Çocuk O. 1)

- AYŞEGÜL İPEK: Anne ve babası olmayan yetim bir kız çocuğu. Vasi bir ailesi vardır.
- AYŞEGÜL PETEK: : Anne ve babasıyla mutlu bir yaşamı olan iyi niyetli, sıcak kanlı bir kız çocuğu.
- HESNA: Orta yaşlı, taşralı, hoş bir kadın
- SELİM: Genç bir adam. Ayşegül Petek'in babası
- GÜLŞEN: Genç, güzel bir kadın. Ayşegül Petek'in annesi
- KAMİL: Ayşegül İpek'in vasisi. Yaşlıca
- ÖĞRETMEN: Genç tatlı bir kadın
- RASİM: Sevimli, gözlüklü, yaşlıca, şişman bir adam
- BABAANNE: Yaşlı, beyaz saçlı, kalın camlı gözlükleri olan sevimli bir kadın
- NURAN: Genç, canlı, güleç yüzlü bir genç kız

2. 5. 2. Kurmaca kişiler:

1) DÜŞ ROBOTU: Aşağıdaki oyunlarda rol alan hayal ürünü bir karakterdir. Adından da anlaşılacağı üzere düş gerçekliğidir. “Düş Robotuyla Yolculuk” isimli kitabın içindeki tüm oyunlarda aynı özellikleri taşıyan bir karakterdir. Bilimin erişebileceği noktayı simgeler aynı zamanda. Çocuklara bilimsel gerçekleri tarih içindeki yolculuklarla gösteren, ilgi uyandıran bir rehber görevini oyunlarda sergiler. Bilim adamları hakkında ve buluşlar hakkında son derece yeterli bilgiye sahiptir. Bu bilgisini de çocuklara aktarmak için fantastik öğeleri kullanır. Sf: 1-2

- ALO...GRAHAM BELL:
- ATEŞİ BULAN KİM?
- DÜRBÜN ve ÇOCUK:
- GALİLE:
- KİM KORKAR AŞIDAN:
- MARCONİ:
- NASRETTİN HOCA:
- MONGOLFİER KARDEŞLER:
- ROBENSON CRUZOE:
- ANDERSEN’LE TANIŞMAK:
- BULDUM...BULDUM:
- EZOP HAKLI MI?
- JULES VERNE:
- LA FONTAİNE:
- TEKERLEK:
- YARININ ÇOCUĞU:

2) BAYRAMI UNUTMAYIN: Sf:3-4

- BAHAR PERİSİ: Baharı, neşeyi ve sevinci eden peri.
- OYUNCAK PERİSİ: Çocukların vazgeçilmezi, gelişimlerinin önemli bir aracı olan oyuncağı temsil eden peri.
- BAYRAM PERİSİ: Başındaki “23 Nisan 1920” Yazısı Çocuk Bayramı için geldiğini gösterir. Çocukların bayramını onları mutlu ederek kutlayacak peri.

- SAVAŞ CANAVARI: Savaşı, kavgayı temsil eden; barıştan nefret eden bir kişi.

3) LOKMAN HEKİM:

- AZRAİL (Yaşlı Adam) Kılık değiştirerek ölümü sürdürebilmek için Lokman Hekim'i engellemeye gelir.

4)CANIM SIKILIYOR:

- OFCUK: Canı sıkılan, of... diyenlerin yardımına koşan bir peri.

5) YARINI AKIL YAPAR:

- UYKU PERİSİ: Uyku ve rüyaların perisi
- İYİLİK PERİSİ: İyiliklerin perisi
- NEŞE PERİSİ: Neşe ve sevincin perisi
- UMUT PERİSİ: Yarınlar için umudun perisi
- RÜYA PERİSİ: Uyku perisiyle beraber, rüyaların perisi
- AKIL: (Daha Sonra Kral Akıl): Doğruyu gösteren,yarınlar için yardımcımız, değeri kazandıran, başarıya ulaştıran rehberimiz, çocukları tembellikten kurtaran Kral Akıl
- SEVGİ KRALİÇESİ: Kral Aklın eşi. İnsanların yaşamak için en önemli ihtiyaçları sevginin simgesi.
- TEMBELLER KRALI: Tembeller ülkesinin miskin tembel kralı
- YALANCI: Tembeller Kralının çocukları yalanlarıyla toplayan yardımcısı.

6) BARIŞ GEZEGENİ:

- UZAY YOLCUSU(Uzaylı): Genç, Kadın ya da erkek

7) MAVİ GEZEGENİ KİM KURTARSIN?

- ROBİLİN: Robot, Fantastik bir ögedir.
- GÖKKUŞAĞI: Işık ismindeki kurgu ürünü gezegenden Dünya'nın kirliliğini önlemek için gelen bilgin.

- IŞIKYAY: Işık gezegeninden bilim adamı. Şekli, görünüşü tam olarak çizilmemiş.

8) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

- GÖKKUŞAĞI: Güzel, renkli, çekici bir genç kız. Fantastik bir karakterdir.

9) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

- TARİH: Özgür'e yardım etmek isteyen, tarih biliminin kişileştiği bilge karakter. Elinde yerküre ve bir kitap vardır. Özgür'ü (çocuk kahraman) tarih içinde yolculuğa çıkartır.

2. 5. 3. Masal, efsane ve destan kişileri:

1) NASRETTİN HOCA:

- NASRETTİN HOCA: İnsanları güldürerek ders vermeyi amaçlayan bilge bir karakter Tekerleme ve şarkılarla çocuklarla anlaşır.

2) ROBENSON CRUZOE:

- ROBENSON CRUZOE: Roman kahramanı. İlgili, kibar bir karakter
- CUMA: Robenson'un yardımcısı, roman kahramanı

3) EZOP HAKLI MI?

- EZOP: Eski Yunan'da yaşamış bir masalcı. Ezop insanlara anlattığı masallarla ders vermeye çalışan bir bilge bir karakterdir. Oyundaki anlatıcı Ezop'u canlandırır. Bunu seyircilere kendi anlatır. Esope kambur ve topal imiş. Anlatıcı Ezop'u canlandırırken o dönemin giyimine ve konuşmasına da dikkat etmektedir.

- KSANTOS: Zengin, soylu ve bilge olduğunu düşünen gösterişe önem bir karakterdir. Başkalarının hakkından ziyade kendi çıkarlarını düşünür. Oyunda Ezop'un sahibidir.

4) LA FONTAİNE:

- AĞUSTOS BÖCEĞİ ile KARINCA: La Fontaine'nin aynı isme sahip fablından karakterler. Oyunda bu hayvan karakterlerden korolar oluşturulur. La Fontaine tanıtmak için oyunda bu tipler seçilmiştir.

5) PİNOKYO:

- PİNOKYO: Masal kahramanı, kukla
- GEPETTO: Masalda Pinokyo'yu var eden kuklacı, marangoz.

6) KOCA SEYİT ONBAŞI:

- KOCA SEYİT ONBAŞI: Olay efsanevi olduğu için başkahraman Koca Seyit efsanevi bir karakter olabilir.

7) LOKMAN HEKİM:

- LOKMAN HEKİM: Hakkında çok şey bilinmemesine karşın milattan önce Çukurova bölgemizde yaşadığı varsayılan bitkilerden ilaç yapıp insanlara şifa dağıtan bir bilgin. Anlatıcı Lokman Hekim ile ilgili gerekli bilgileri vermektedir.

8) CANIM SIKILIYOR:

- PİNOKYO: Masal kahramanı.
- KELOĞLAN: Masal kahramanı
- KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ: Masal kahramanı
- KÜLKEDİSİ: Masal kahramanı
- PAMUK PRENSES: Masal kahramanı
- NASRETTİN HOCA: Fıkralarıyla ünlenmiş mizahi bir kişilik.

9) KRAL MİDAS'ın KULAKLARI:

- KRAL MİDAS(Karısı, Kızı): Firigya krallığının kralı.
- APOLLON: Kendine güvenen, gururlu, güneş ve aydınlık tanrısı. Aynı zamanda güzel sanatlar ve bilim tanrısı.
- PAN: Kırların ve çobanların tanrısı keçi bacaklı Pan.

10) ÇOCUK BAYRAMI:

- KELOĞLAN: Masal kahramanı oyuna katılır. Çocuk bayramını çocuklarla kutlamak ister. Çocuklarının ülke içini önemini vurgular.

- KÜLKEDİSİ: Çocuk masalı kahramanı. Keloğlanın arkadaşı.
- PAMUK PRENSES: Masal kahramanı. Keloğlan'ın arkadaşı.
- KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ: Masal kahramanı.
- FARELİ KÖYÜN KAVALCISI: Masal kahramanı

11) GÜL EMRİ:

- NASRETTİN HOCA: Gül Oğlan Gül Ece ile evlenebilmek için Nasrettin Hoca kılığına girer.

12) SIRÇA KÖŞK:

- HACİVAT : Sırça Köşk'ün sağ kolu
- KARAGÖZ: Cesur halktan yana. Hacivat'ı tehdit eden, çocukları seven gölge oyunu kahramanı
- İBİŞ: Sırça Köşk için Hacivat' yardım eden saf bir tip
- BEBERUHİ: Hacivat'ın yardımcısı. Safça Hacivat'ı tekrar eden sinsî bir tip
- KELOĞLAN: Meraklı, eleştiren, cesur, çocuklarla iyi anlaşılan masal karakteri
- NASRETTİN HOCA: Ak sakallı, güldürerek düşündüren; fıkralarıyla kendini tanıtan Hoca Nasrettin.

13) BARIŞ GEZEGENİ:

(Gerçek kişi olmalarına rağmen Masalcı Nine'nin masalı içinde aşağıdaki masal karakterlerine dönüşürler. Oyundaki çocuklar üstlendikleri masal kahramanı gibi konuşurlar ve masallardan canlandırma yaparlar.)

- FARELİ KÖYÜN KAVALCISI:(Metelik)
- PAMUK PRENSES: (Arıcık)
- CADI: (Çekirge)
- PİNOKYO: (Miskin)
- KÜLKEDİSİ: (Güleç)

- KELOĞLAN: (Doğrucu)

14) ANDERSEN'LE TANIŞMAK:

• KİBRİTÇİ KIZ: Andersen'in masallarda yer alan kişiler Andersen'i tanıtmak için seçilmiş ve oyun içinde masallardan kesitler canlandırılmıştır.

- KİBRİTÇİ KIZ'IN ANNESİ:
- İMPARATORUN TERZİSİ:
- DENİZ KIZI:
- KARLAR KRALİÇESİ:
- KURŞUN ASKER:
- KIRMIZI PATİKLİ DANSÇI:

(*Kibritçi Kız, Kibritçi Kızın Annesi, İmparatorun Terzisi, Deniz Kızı, Karlar Kraliçesi, Kurşun Asker, Kırmızı Patikli Dansçı: Andersen'in masallarından seçilmiş kahramanlardır. Masalın ne olduğunu şiirler ve şarkılarla anlatırken; Andersen masallarını da tanıtmış olurlar. Masallardan bölümler canlandırırılar.*)

2. 5. 4. Hayvan, bitki ve nesnelere:

1) ALO GRAHAM... BELL:

- TELEFON ÇOCUKLAR

2) LA FONTAİNE:

- AĞUSTOS BÖCEKLERİ ve KARINCALAR KOROSU

3)BAYRAMI UNUTMAYIN:

• HAYVANLAR KOROSU: (Kedi,Köpek,Kuş,Kelebek gibi hayvanlar olanaklara göre sayı belirlenir.)

4) LOKMAN HEKİM:

- FESLEĞEN, LAVANTA, URUM ÇİÇEĞİ, DEFNE, KEKİK: Çeşitli hastalıklara iyi gelen bitkiler. Oyunda bir çocuk elinde bitkinin maket ya da resmini taşıyarak canlandırır.

5) MEVSİMLERİ SEÇELİM:

- İLKBAHAR KOROSU(PEMBE ETEKLİ KIZ, BEYAZ ETEKLİ KIZ; BAHAR DALLI OĞLAN): İsimlerine göre ilkbaharın özelliklerini söyleyen kişiler. Koro halinde baharın özelliklerini sırlarlar. Dekoratif unsur olarak başlarında isimlerine göre pembe, beyaz çiçekler ve bahar dalı bulunur.

- YAZ KOROSU (KİRAZLI KIZ; UÇURTMALI OĞLAN, DENİZ TOPLU OĞLAN): Yaz mevsiminin renklerini ve canlılığını giysilerinde sergileyen korodan oluşur. Yaz mevsiminin tanıtıcı özelliklerini örneklerle sergilerler.

- SONBAHAR KOROSU(AYNALI KIZ, ÜZÜMLÜ KIZ; BUĞDAY BAŞAKLI OĞLAN): : Sonbaharı giysileriyle sonbaharın belirgin özellikleriyle sergileyen koro.

- KIŞ KOROSUN:(KIZAKLI OĞLAN, KAYAK SOPALI OĞLAN; MEYVE SEPETLİ KIZ): Kış mevsimini beyazlara bürünerek, kışın meyveleri,faaliyetleriyle anlatan koro.

6) CANIM SIKILIYOR:

- AĞAÇ ÇOCUKLAR: Simgeledikleri ağacın resmini ellerindeki çıtaya yapıştırmışlardır.

- ÇİÇEK ÇOCUKLAR: Ellerinde ve giysilerinde hangi çiçek olduklarını belirten resim kartonlar vardır.

- HAYVAN ÇOCUKLAR(KUŞ, TAVŞAN ve SİNCAP ÇOCUKLAR): Simgeledikleri hayvanın burun, kulak ve kuyruğunu takmışlardır.

- KİTAP ÇOCUKLAR(PİNOKYO, KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ, PAMUK PRENSES, KELOĞLAN, KÜLKEDİSİ, NASRETTİN HOCA) :İpek'in arkadaşlarıdır. İpek'e şaka yapmışlardır.

7) RENKLER ÜLKESİ:

- Balonlu Çocuklar : (Kırmızı-Turuncu-Sarı-Yeşil-Mavi-Lacivert-Mor) Her çocuk temsil ettiği renkte bir balon taşır.
- Ressam Çocuklar: Çocuklar temsil ettikleri renkleri tanıtırken, hem güzel bir resim yapar hem de renklerin doğada ulunduğu varlıkları ve özelliklerini tanıtır.
- Çiçekli Çocuklar:(Kırmızı-Turuncu-Sarı-Yeşil-Mavi-Lacivert-Mor-Kahverengi-Beyaz-Siyah) Her çocuk temsil ettiği renkte çiçek taşır. Gül, papatya vb.

8) 19 MAYIS 1919:

- ANADOLU: Sahnede bir Anadolu haritası olacak ve Ankara üzerinde Anadolu isminde bir kadın bulunur. Anadolu işgal edildikçe üzülür, sızlar.

9) YERLİ MALLAR HAFTASI:

- ÜZÜM, İNCİR, PORTAKAL, FINDIK, PAMUK, ZEYTİN, KÖMÜR: Yurdumuzun zenginlikleri oyununda faydaları ne olduklarını zevkle tanıtır.

10) OKUMA BAYRAMI:

- LOKOMOTİF: Oyunun başında ve sonunda sahnededir. Oyunun akışını ve mesajını aktaran anlatıcı, rehber ve çocukları bilgi ülkesine götüren bir araçtır.
- ÇİÇEKLER: En aşağı altı çocuk olarak düşünülmüştür. Sahne ve sınıftaki öğrencilerin isteğine bağlı olarak sayı on ikiye çıkarılabilir. Çiçekler Korosu sahneden salınır, hareket eder, dans eder; ancak konuşmazlar.
- KÖPEKLER: En aşağı altı çocuk olarak düşünülmüştür. Sayı gerekirse arttırılabilir. Köpekler Korosu sahnede havlar, hırlar, hareket eder ancak konuşmazlar.
- TAVŞANLAR KOROSU: En az beş çocuk olarak düşünülmüştür. Gerekirse sayı iki katına çıkarılabilir. Tavşanlar Korosu sahnede “fi... fi” diye sesler çıkarırlar. Atlar, zıplar, takla atarlar ancak konuşmazlar.
- ALFABE KOROSU: Alfabemizdeki 29 harfi temsilen çocukların boyunlarına kartonlar asılmıştır. İkinci “e” harfi sahnedeki yerini alır. Bunun sebebi oyun içinde harfler Lokomotif’in vagonlarını oluşturur. “Öğretmen” kelimesini oluştururken iki –e- harfine ihtiyaç olacağından Alfabe Korosuna bir tane daha –e- harfi eklenmiştir.

- SIFIR, BİR, İKİ, ÜÇ, DÖRT, BEŞ, ALTI, YEDİ, SEKİZ, DOKUZ: Çocukların dört işlemi öğrendikleri sayılar. Sayılar çocukların boynunda asılı olan kartonlara yazılmıştır.

- GÜNEŞ, DÜNYA, AY: Çocuklara coğrafi bilgileri öğretirken giyimleri ve makyajlarıyla güneşi, ayı, dünyayı; mevsimleri simgeleyen çocuklar sahnede belirirler.

- İLKBAHAR, YAZ, SONBAHAR, KIŞ: Çocuklara coğrafi bilgileri öğretirken giyimleri ve makyajlarıyla güneşi, ayı, dünyayı; mevsimleri simgeleyen çocuklar sahnede belirirler.

11) TUTUMSUZUN ÖYKÜSÜ:

- KALEM, SİLGİ, SULUBOYA, DEFTER, PALTO, KUMBARA: Tutumsuzdan kendilerine kötü davrandığı için şikâyetçi olan araç-gereçler ve eşyalar

12) YENİ DERS YILIMIZ:

- SIRA ÇOCUK, KARA TAHTA, ÇANTA ÇOCUK, SİLGİ, DEFTER, KALEM, TEBEŞİRLER: Cansız olan bu eşyalara insan özelliği kazandırmak için birer çocuk görevlendirilmiştir. Örneğin sıranın altına, kara tahtanın yanına konumlanmışlardır.

13) ASPENDOS'TA ŞEKER ŞENLİĞİ:

- ŞEKER PANCARI ve ŞEKER KAMIŞI KOROSU:
- KAZAN ÇOCUKLAR(Oyunda şeker kameşlarının kaynatıldığı kazanı temsilen):

14) ORMANDA SAVAŞ:

- ÇINAR DEDE: Ormanın en yaşlı, bilge, özgürlüğüne düşkün üyesi
- MAVİ ÇAM(Ağaçlar Korosu): Ormanın mutlu, özgürlüğüne düşkün üyesi.
- MEŞE: Ormanın kökü derinde, sağlamlığı temsil eden üyesi
- KESTANE: (Ağaçlar Korosu): Şekerlemesini herkesin bildiği ormanın tatlı üyesi.
- AKTAVŞAN(Hayvanlar Korosu): Ormanın utangaç, oynamayı seven üyesi

- MAVİ SİNCAP (Hayvanlar Korosu): Ormanın tasarruflu, yarını düşünen üyesi.
- KELEBEK(Hayvanlar Korosu): Ormanın nazlı, süslü; kısa ömürlü güzel bir çiçeği ya da böceği.
- KUŞ: (Hayvanlar Korosu): Ormanın özgürlüğü temsil eden üyesi

15) ORMANIN BEKÇİLERİ:

- ÇINAR DEDE: : Ormanın yaşlı üyesi. Bilge, rehber karakter.
- MAVİ ÇAM: Ormanın genç üyesi. Canlı, fıkır fıkır sevgiyi temsil eden ağaç.
- AK GÜVERCİN: Ormanın sakinlerinden. Çocuklar tarafından hayvanları belirtecek kartonlarla ya da resimlerle canlandırılır.
- AL TAVŞAN: Çocuklar tarafından hayvanları belirtecek kartonlarla ya da resimlerle canlandırılır.
- MAVİ SİNCAP: Çocuklar tarafından hayvanları belirtecek kartonlarla ya da resimlerle canlandırılır.
- KALEM: Ağaçları korumak için Kara Oduncu ve Yardımsına savaş açan, ağaçtan üretilen nesne
- KÂĞIT: Ağaçları korumak için Kara Oduncu ve Yardımsına savaş açan, ağaçtan üretilen nesne

Oyun içinde kişiler olayı yaşatan, devinimi devam ettiren unsurlardır. Mesajı yansıtmak için en önemli araçtır.

2. 6. Oyunlarda Mekân:

Çocuğun yaşadığı çevreye uyumu, aile ortamında rahat hareket edebilmesi ve eşyaları tanınması açısından tiyatro mekânların özenle seçimi dikkat edilecek bir husustur. Dekor olarak oyunda eğlendirici ve tanıtıcı öğeler, çocukta merak, öğrenmede kolaylık sağlar. Mekân, oyun ile seyirci arasında etkileşimin başlaması için bağ kuran ilk öğedir. Bu etkileşimin oyunun olay zinciri devam ettikçe sürekliliğini sağlama da sahnedeki dekor unsurlarının doğru belirlenmesine bağlıdır.

2. 6. 1. Gerçek mekânlar:

1) OKUMA BAYRAMI(Tiyatro Oyunları 1):

Mekân eğitim-öğretim yapılan bir sınıf olarak düşünülmüştür. Basit ve geniş bir sahnede, olanaklar göre, çok sayıda çocuk oyunda görev almaktadır. Mevsimleri temsil eden çocuklar renk ve kıyafet olarak ahenkli bir bütün oluşturuyor. Kıyafetler canlılık kazandırılan nesnenin ismini, şeklini gösteren kartonlardan oluşur.

2) YENİ DERS YILIMIZ:

Sınıfta oynanabilir. Sınıf ortamında olay canlandırılır. Kurmaca karakterler dekor olarak da görülebilir.

3) YERLİ MALLAR HAFTASI:

Sınıf içinde fazla dekor unsuru gerektirmeden canlandırılır. Meyve ve sebzeleri canlandıran çocuklar, canlandırdıkları cansız varlıkların ismi ya da resmi olan kartınlar kullanır.

4) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

Çalışma odası mekân olarak görülür. Oyun kişisi Özgür'ün çalışma masası, sandalyesi gerçekçi bir görünüm sağlar.

5) TUTUMSUZUN ÖYKÜSÜ:

Sınıf ortamında olay geçer. Gerçek bir mekân özelliği gösteren sınıf, karmaşık bir dekora da sahip değildir. Mahkeme salonu ve mekâna uygun kişiler (yargıç, davacı, davalı) mekâna gerçeklik katıyor.

6) OYUN BAHÇESİ:

Olayın başladığı yer(*günlük yaşamda yer alan herhangi bir mekân olabilir*) ve daha çocukların davet edildiği oyun bahçesi gerçekçi birer unsurdur.

7)ULUSAL EGEMENLİK ve ÇOCUK BAYRAMI:

Anadolu gerçek bir coğrafya ve çok köklü bir tarihe sahip vatandır. Oyunun mekânı Anadolu ve Kurtuluş Savaşı cepheleridir. Karmaşık ya da zahmetli bir dekor hazırlığına gerek yoktur.

8) ÇOCUK BAYRAMI:

Masal kahramanlarının olay zincirini devam ettirdiği oyunda mekân gerçekçi bir özellik gösterir. Mekân “23 Nisan millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı”nın kutlama alanıdır. Çocuk bayramını kutlayan çocuklar gerçekçi birer unsurdur.

9) EN İYİ ARKADAŞ:

Olay okul ve bir sınıf içinde akseder.

10) AĞLAMAK YOK GÜLMEK VAR:

Bahçe, çiçekler, kuşlar, böcekler ve sınıf gerçek bir mekânın parçalarıdır.

11) 19 MAYIS 1919:

Mekân ve oyunun başkişisi Anadolu’dur. Sahne, Türkiye haritası olarak düşünülür.

12) CANIM SIKILIYOR:

Olay gerçek bir mekânda başlar. “ İpek evlerinin önündeki bahçede küçük hasır bir tabureye oturmuştur.” Cümlesinde de görüldüğü üzere mekân bir evin bahçesidir. Olay zinciri örüldükçe masal kahramanları mekâna girer.

13) KOCA SEYİT ONBAŞI:

Mekân Çanakkale Boğazı civarındadır. Çanakkale Savaşlarının yapıldığı alanlarda olay geçiyor. Dekor yoktur.

14) MİMAR SİNAN ve ÇOCUK:

Olay mekânı İstanbul’da Süleymaniye Cami’nin inşaat alanıdır.

15) MAYDANOZ TEYZE:

Apartman dairesinde olay geçer.

16) MUZİP AMCA:

Olay bir apartmanın bodrumundaki çocukların oyun sahasında geçer. Sokak görüntüleri de oyunun belli bölümlerinde vardır.

17) DURUŞMA:

Olay mekânı bir mahkeme salonudur. Sıralar ve kürsüler gerçekçi dekorlardır.

18) LOKMAN HEKİM:

Mekân Adana Misis Ovasıdır.

19) KRAL MİDAS'IN KULAKLARI:

Mekân Ankara yöresinde M.Ö. 12 yy.da kurulmuş olan FRİGYA krallığıdır. Kostüm ve diğer dekorlar tarihi özelliklere göre seçilmiştir.

20) EN YARARLI İŞ HANGİSİ?

Olay bugün Belkışköy olarak bilinen tarihi Aspendos kentidir.

21) SIRÇA KÖŞK:

Olay mekanı Balpınar Köyüdür. Mekân gerçek özellikler gösterir.(dumanlı dağlar... çapa, kazma ve köy halkının giyimi)

22) YARINI AKIL YAPAR:

Oyun kişilerinden Pınar'ın odasında olay başlar. Olay zincirinin halkaları daha sonra kurmaca bir mekâna "**Tembeller Ülkesi**"ne bağlanır.(Oyun kurmaca mekanda da incelendi.)

23)DAĞ DENİZE KAVUŞTU:

Oyun Dağköy'de ve Denizköy'de geçiyor. Mekân özellikler gerçekliği tamamlayıcı niteliktedir.(dağ, orman, kahverengi giysiler; deniz, balıkçı, mavi giysiler)

24)SEVGİLİ KULÜBEMİZ:

Mekân deniz kenarında bir yerdir.

25)ORMANIN BEKÇİLERİ:

Uçsuz bucaksız bir orman olay mekânıdır. Ağaçlar, kozalaklar ve mantarlar gerçekçi öğelerdir.

26) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

Olayın başlangıcında mekân gerçek, kırık geniş bir alan ve köydür. Ancak olayın devamında fantastik karakterlerle birlikte mekânda kurmaca özellik göstermeye başlamıştır.

27) AYŞEGÜL:

Olay küçük bir kasabada(Yerköy) başlayıp İzmir'de devam ettiği için mekân gerçektir. Olay içindeki ev, bahçe ve tren istasyonu mekânın gerçekliğini tamamlar.

28) MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLERİ:

Olay Anadolu'da Kurtuluş Savaşı yıllarında geçer. İstanbul Kuleli Askeri Lisesinde başlayıp cephede devam eder. Afrika ve Trablusgarp cepheleri de anılır.

29) ORMANDA SAVAŞ:

Oyun mekânı bir ormandır.

30) ASPENDOS'TA ŞEKER ŞENLİĞİ:

Aspendos Tiyatrosu'nda(Belkisköy) olay geçiyor.

31) MEHMET'İN BADEMCİKLERİ:

Mehmet'in ailesiyle yaşadığı ev oyun mekânıdır. Çalışma masası, sandalye, battaniye gerçekçi dekorlardır.

32) TUTSAK NEŞE:

Kırsal alanda yer alan bir köyün civarında olay geçmektedir. Köy ve kentten bahsedilmesi gerçekçi izlenim uyandırır.

33) BAYRAMDA NE UMDUK NE BULDUK?

Şehir yaşamının ağır temposu altında geleneklerini yaşatmaya çalışan küçük bir ailenin evleri olayın geçtiği yerdir.

34) EZOP HAKLI MI?

Oyun eski Yunanistan'da geçiyor.

35) NASRETTİN HOCA:

Oyun gerçek bir mekânda bir odada geçer. Bu odada Düş Rübotu'nun olağanüstü özelliklere sahip bilgisayarı da vardır. Oyunun devamını da Nasrettin Hoca olaya katıldıktan sonra mekânlarla fıkraların mekânları olurlar.

36) PASTÖRİZE SÜT:

Mekân çalışma odasıdır.

37) THOMAS'IN KEDİLERİ:

Mekân Thomas Edison'un çocukluğunda ailesiyle yaşadığı evdir.

38) MARCONİ:

Olay bir odanın içinde geçer. Geçmişe bir yolculuk yapılmaz.

39) ANLAŞILMAYAN KÜÇÜK ADAM:

Günümüzde küçük bir şehirde olay yaşanıyor. Ev ortamı, kahvehane, gişe, istasyon gerçek mekân unsurlarıdır.

40) MAVİ GEZEĞENİ KİM KURTARSIN?

Mekân **“Dünya”** yani mavi gezegendir. Oyunda **“Işık”** gezegeninden bahsedilmekte ve bu mekân kurmaca bir mekândır.

41) NEWTON’IN ELMASI:

Mekân oyun kişisi Özlem’in odasıdır.

“Tiyatro Oyunları 2” isimli kitapta Düş Robotu’yla oyun kişilerinin yaptığı zaman içindeki yolculukların ardından oyun, kurmaca mekânlarda ve masal mekânlarında geçmektedir. Bu kitaptaki oyunlarda olay, gerçek mekânda, oyun kişilerinin odalarında başlar. Düş Robotu çocukları zamanda yolculuğa çıkarttıktan sonra oyun kurmaca mekânlarda ya da masal mekânlarında devam eder. Aşağıdaki çocuk oyunlarında bu durum geçerlidir.

42) ATEŞİ BULAN KİM?

Olay gerçek mekânda başlar. Tarih öncesinde bilinmeyen hayali bir yerde devam eder.

43) TEKERLEK:

Olay gerçek mekânda başlar. Tarih öncesinde bilinmeyen hayali bir yerde devam eder.

44)DÜRBÜN Ve ÇOCUK:

Olay kişisi Pınar’ın odasında başlayıp, geçmişe yolculukla dürbünü icat eden Liperşil’ in evinde devam eder. Ancak Liperşil’ in evi hayalidir.

45) GALİLE:

Bu oyunda da aynı durum geçerlidir.

46)LA FONTAİNE:

Oyun, oyun kişisi Düş Robotu'nun olduğu yerde başlar. Geçmişe yolculuk yapılır. La Fontaine masalları canlandırıldığında masal mekânlarında devam eder. Ağustos Böceği ile Karınca vb.

47) ROBENSON CRUZOE:

Olay gerçek mekânda başlar; gerçek mekânda oyun kişilerinin buldukları yerde biter.

48) KİM KORKAR AŞIDAN?

Bir evde olay başlar. Ardından zamanda yolculukla birlikte aşının mucidi Dr. Jenner'in aşığı bulduğu varsayılan hastaneye gidilir.

49) MONGOLFİER KARDEŞLER:

Açık alanda oyun kişisi balonla oynarken zamanda yolculuk yapılır. Geçmişe gidilir. Balonun mucitleri Mongolfier Kardeşlerin yaşadığı varsayılan mekâna gidilir.

50) ANDERSEN'LE TANIŞMAK:

Oyun, oyun kişilerinin yaşadıkları mekânda sohbetleriyle başlar. Sonra masal yazarı Andersen'in yaşadığı zamana 1860'lı yıllara yolculuk yapılır. Oyunun devamında Andersen masalları canlandırılır ve masal mekânlarında oyun devam eder.

51) PİNOKYO:

Oyun bir odada başlar. Oyunun devamında "Pinokyo" isimli kuklayı yapan marangoz Gepetto Usta'nın yaşadığı varsayılan zamana yolculuk yapılır. Mekân değişir.

52) JULES VERNE:

Düş Robotu'nun yaşadığı yerde oyun başlar. Masal yazarı Jules Verne'nin yaşadığı zamana yolculuk yapılır. Mekân değişir ama yeni mekân hayalidir.

ALO...GRAHAM BELL:

Oyun bir odada başlar. Geçmişe yolculuk yapılır. Telefonun ve birçok elektrikli aletin mucidi Graham Bell'in yaşadığı zamana gidilir.

53) YARININ ÇOCUĞU:

Olay gerçek mekânda başlıyor, zamanda yolculuk yapılarak yine gerçek bir zamana 1961'e gidilir. Ancak mekân ile ilgili bir gerçeklik ifadesi yoktur.

2. 6. 2. Kurmaca mekanlar:

1) RENKLER ÜLKESİ:

Renkler Ülkesi kurmaca bir mekândır. Gerçek mekân özelliği taşıyan herhangi bir unsur da yoktur.

2) MEVSİMLERİ SEÇELİM:

Olayın başlangıcında herhangi bir mekân unsuru olmaması ile birlikte, oyun kişileri belli olmayan bir mekânda korolar eşliğinde repliklerini sunarlar.

3) BAYRAMI UNUTMAYIN:

Kurmaca bir mekân içinde olay akseder. Mekânın gerçekliğini gösteren bir işaret yoktur.

4) GÜL EMRİ:

Olay kurmaca özellik taşıyan "*Gülyurt*" ta geçer.

5) YARINI AKIL YAPAR:

Oyun kişilerinden Pınar'ın odasında olay başlar. Olay zincirinin halkaları daha sonra kurmaca bir mekâna "*Tembeller Ülkesi*"ne bağlanır.

6) BARIŞ GEZEGENİ:

Kurmaca bir mekân olan "*Mavi Ada*" olayın geçtiği yerdir. Mavi Ada'da her yer mavidir. (Barış ve özgürlüğün simgesi olarak)

7) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

Olayın başlangıcında mekân gerçek, kırık geniş bir alan ve köydür. Ancak olayın devamında fantastik karakterlerle birlikte mekânda kurmaca özellik göstermeye başlamıştır.

8) MAVİ GEZEĞENİ KİM KURTARSIN?

Mekân “*Dünya*” yani mavi gezegendir. Oyunda “*Işık*” gezegeninden bahsedilmekte ve bu mekân kurmaca bir mekândır.

2. 6. 3. Masal,destan,efsane mekanları:

1) NASRETTİN HOCA:

Oyun gerçek bir mekânda bir odada geçer. Bu odada Düş Robotu’nun olağanüstü özelliklere sahip bilgisayarı da vardır. Oyunun devamında, Nasrettin Hoca olaya katıldıktan sonra mekânlar, fıkraların mekânları olurlar.

2. 7. Oyunlarda Zaman:

Çocuklarda gerçekçi zamanda ve hayal âleminin sınırlarına uzanan zaman aralıklarında olay kullanımı, çocukları tiyatroya çekici bir özellik taşır. Tiyatroda da diğer yazın türleri olduğu gibi, anlatım bütünü ve onlardan farklı olarak göstergeler bütünü vardır. Zaman olarak tiyatro anlatım zamanı ile göstergelerin zamanını içinde barındırır. Bizim için önemli olan dramatik olayın zamanıdır. Bu konuya yönelik bir açıklamayı Ayten Er “Oyun Çözümlemesinde İlk Adım” eserinde Gerard Genette’den bir alıntıyla şöyle ifade eder; “Bir anlatımın zamansal dizgesini düzenlemek, öykü içinde yer alan olayların mantıksal sıralanışındaki düzeni oluşturmaktır.”⁴⁶ Klasik tiyatrodaki üç birlik kuralının Aristo’nun etkisi sonucu tiyatrodaki kullanıldığını biliyoruz. Çağdaş tiyatrodaki artık üç birlik kuralından giderek uzaklaşmış, zamanın belirginliği kaybolmuştur. Zaman dramatik eylem içindeki hareketliliğini yitirmiş; fakat zaman teknikleri (geriye dönüş gibi) üsluba uygun kullanılmaya devam edilmiştir.

2. 7. 1. Aktüel(Gerçek) zaman:

1) YENİ DERS YILIMIZ:

Okulda yaşanan sıradan bir günde olay yaşanıyor.

⁴⁶ AYTEN Er ;”Oyun Çözümlemesinde İlk Adım”, Ürün Yay. Ankara 1998 s.31

2) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

Zaman unsuru ikili bir yapı(uzam) gösterir. Zamanın iki ayrı uzamında da gerçek bir zaman dilimi vardır. Olay günümüzde başlar; devamında ise cumhuriyetten öncesine Osmanlı İmparatorluğu zamanına geçer. Bunun sebebi verilen mesaj için karşılaştırma imkânı sunmaktır.

3) OYUN BAHÇESİ:

Oyunda canlandırılanlar, gerçek bir zaman aralığında yaşanıyor.

4) ULUSAL EGEMENLİK ve ÇOCUK BAYRAMI:

Gerçek bir zaman aralığında olaylar gelişir. Kurtuluş savaşı yılları, oyunun vakasının geçtiği zamandır. Kurtuluş Savaşı, I. İnönü-II. İnönü savaşları da zaman için gerçekliği belirleyici unsurlardır.

5) ÇOCUK BAYRAMI:

Olay millî bir bayram olan 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda geçiyor. Kahramanlar masallardan olsalar da gerçek bir zaman diliminde yaşam buluyorlar. Tarihi vurgulamak için kartonlara günün tarihi yazılır.

6) EN İYİ ARKADAŞ:

Oyun okulda eğitim gören öğrenciler arasında geçer. Bu nedenle olayın zamanı da günlük yaşam içindedir.

7) AĞLAMAK YOK GÜLMEK VAR:

Oyun bir 23 Nisan gününde geçiyor.

8) 19 MAYIS 1919:

Adından da anlaşılacağı üzere zaman gerçektir. 19 Mayıs 1919 günü, Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışı ve millî mücadelenin ilk adımı olarak görülen bir tarihi dönemeçtir.

9) CANIM SIKILIYOR:

Sıradan bir günde olay yaşanır. Oyun ilerledikçe oyuna olağanüstü kişiler katılır. Zaman da gerçeklikten uzaklaşır.

10) KOCA SEYİT ONBAŞI:

Oyun Çanakkale Savaşları döneminde yaşandığı söylenen bir olayı konu edinir. Ancak yaşanan olayın zamanı tarihi bir zaman dilimidir.

11) MİMAR SİNAN ve ÇOCUK:

Oyun Süleymaniye Cami'sinin yapımı sırasında yaşandığı varsayılan bir olayı sahneler. Olayın geçtiği dönem geçmiş zamanda ve gerçek zamandır.

12) MAYDANOZ TEYZE:

Olay gerçek bir zamanda yaşanmıştır. Olağan bir yaşam kesitidir.

13) MUZİP AMCA:

Oyunun konusu günlük yaşamdan, zamanı da günlük yaşamdan bir parçadır.

14) DURUŞMA:

Zaman gerçek bir duruşma anıdır.

15) DAĞ DENİZE KAVUŞTU:

Oyunda sahnelenen olay yaşanabilir nitelikte olduğundan gerçek zaman aralığı oyun için uygun görülebilir. İki köyün geçmişte yaşadığı kötü bir anının bugüne kadar yaşatılması oyunda konu edilir.

16) SEVGİLİ KULÜBEMİZ:

Olay günlük yaşamadan alınmıştır. Yaşanan olayın zamanı gerçektir. Yaz mevsiminde olay yaşanır; bununla birlikte kişilerin yaşadığı olaylar ve hava şartları bunu destekler.

17) AYŞEGÜL:

Ayşegül isimli oyunda yaşananlar tamamen gerçektir. Yaşanabilir bir olay örgüsüne sahip oyunun zamanı da gerçektir. Yaz tatili, okulda geçen zamanlar gerçeklik için birer işarettir.

18) MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLERİ:

Oyunda canlandırılan olay Kurtuluş Savaşı dönemlerinde yaşanır. Oyun içinde Mondros Ateşkesi'nin zamanı 13 Kasım 1918'tir. Bu olaylar tamamıyla gerçektir. Oyun gerçek bir zamanda geçer.

19) MEHMET'İN BAĞDEMCİKLERİ:

Olay gerçek bir zamanda geçer. Oyunda yaşananlar, günlük yaşamın bir parçasıdır.

20) TUTSAK NEŞE:

“Tutsak Neşe” isimli oyunda yaşanan olay, kısa bir tatil zamanında yaşanır. Olay belirli bir zaman aralığına sahiptir. Üç günlük bir tatil içinde yaşananlardan bir kısmı sahneye konulur.

21) ANLAŞILMAYAN KÜÇÜK ADAM:

Oyun, gençlik dönemindeki bir çocuğun gelişiminin bunalımları içinde arkadaş çevresi sebebiyle düştüğü sıkıntıları anlatılıyor. Olay zamanı gerçek zaman aralığında yaşanıyor.

22) BAYRAMDA NE UMDUK NE BULDUK?

Oyun olağan bir bayram tatilinde yaşanan olayları sahneye koyuyor.

23) ATEŞİ BULAN KİM?

Oyunda canlandırılan olay günümüzden 25000 ya da 10000 yıl önce geçiyor. Olay tarihi kanıtlarla ispatlanan bir icadı tanıtıyor. Zaman gerçek bir zaman dilimidir.

24) TEKERLEK:

Tekerleğin icadını kurmaca bir mekânda ve gerçek kişilerle anlatan olay, Taş Devrinde geçiyor. Taş Devri gerçek bir zaman dilimidir.

25) PASTÖRİZE SÜT:

Zaman unsuru oyunda gerçektir. Olay olağan bir günde yaşanır. Olay örgüsünden zamanın günümüze yakın olduğu çıkarılabilir.

2. 7. 2. Kurmaca zaman:

1) OKUMA BAYRAMI:

Oyunda geçen olay örgüsünün zamanı belli değildir. Oyun zaman özelliği açısından yazarın hayalinde var olmuştur. Gerçek zaman ile ilgili bir işaret yoktur.

2) YERLİ MALLAR HAFTASI:

Kurmaca bir zamanda oyun vakası gerçekleşir. Oyunda yaşanan zamanla ilgili herhangi bir ipucu yoktur.

3) TUTUMSUZUN ÖYKÜSÜ:

Olay zamanı kurmacadır. Olay gerçek bir zaman aralığında gerçek kişilerle yaşanmamaktadır. Yazarın hayal dünyasında tasarlanmıştır.

4) RENKLER ÜLKESİ:

Oyunda yaşanabilir bir olay yoktur. Bu nedenle oyun zamanı da kurmacadır.

5) MEVSİMLER SEÇELİM:

Mevsimlerin başlangıç-bitişlerini ve belirleyici özelliklerini kurmaca bir zamanda anlatan bir olay canlandırılır.

6) BAYRAMI UNUTMAYIN:

Oyun 23 Nisan çocuk bayramını, barışı ve sevgiyi konu edinmesine rağmen belirli bir zaman dilimden yaşanmamaktadır. Kurmaca bir zamanda olay yaşanır.

7) SIRÇA KÖŞK:

Oyunda olay zamanı belli değildir. Oyun mekânı gerçek özelliklere sahiptir. Fakat olay kurmaca bir zamanda yaşanır. Oyun kahramanları arasında kukla, gölge oyunu ve masal kahramanları olduğu için zaman unsuru kurmaca özellik gösterir.

8) *GÜL EMRİ:*

Oyunun zamanı kurmacadır olay yazarın hayal dünyasında tasarlanır ve sahneye aktarılır. Gerçekçi hiçbir zaman ögesi oyunda bulunmamaktadır.

9) YARINI AKIL YAPAR:

Oyunun zamanı iki uzamda incelenebilir. Önce olay gerçek bir zamanda başlar. Çocukların ders çalıştıkları bir akşam vakti, ardından çocukların uykuya dalmasıyla yeni zaman uzamı hayal âleminde işe koyulur.

10) BARIŞ GEZEGENİ:

Oyun kurmaca bir zamanda yaşanmış bir olayı canlandırır.

11) ORMANDA SAVAŞ:

Oyunda yaşananların zamanı kurmaca özellik gösterir. Yaşanan olayın zamanının gerçekliğine ilişkin bir işaret oyunda bulunmamaktadır.

12) ASPENDOS'TA ŞEKER ŞENLİĞİ:

Aspendos tiyatrosunda olay geçer. Şeker Şenliği kurmaca bir konudur. Oyun zamanı da kurmacadır. Gerçek zamanla oyun zamanının hiçbir bağı yoktur.

13) MAVİ GEZEGENİ KİM KURTARSIN?

Oyun mekân olarak gerçekçi bir özelliğe sahiptir; ancak olay içinde olağanüstü unsurlar bulunmaktadır. Zaman olarak olay, kurmaca bir zamanda yaşanır.

14) EZOP HAKLI MI?

Her ne kadar Ezop ile fabllar özdeşleşse de oyun zamanı belli değildir. Oyunda olay, kurmaca bir zamanda yaşanmaktadır.

15) NASRETTİN HOCA:

Nasrettin Hoca zamanda yolculuk edip oyun kişilerinin yaşadığı zamana getirilir. Oyun zaman kurgu ürünüdür.

16) BULDUM...BULDUM:

Düş Robotu ve arkadaşlar çocuk kahramanlar kurmaca bir zamanda yaşarlar. Oyun içinde de Arşimed'i düş bilgisayarı aracılığıyla yaşadıkları döneme getirirler.

17) THOMAS'IN KEDİLERİ:

Thomas Edison'un çocukluğunda geçtiği varsayılan bir olay sahnelenir. Oyun zamanı zamanın gerçekliğiyle ilgili bir belirtiye sahip olmadığı için kurmaca özellik gösterir.

18) MARCONİ:

Oyun, kurmaca bir zamanda çocuk kahramanların ve Düş Robotu'nun aralarındaki sohbetten ibarettir. Kurmaca bir karakterin olayda yaşatılması zamanı da gerçeklikten uzaklaştırır. Bu nedenle oyun zamanı için kurmaca zaman sınıflaması doğru olacaktır.

19) DÜRBÜN ve ÇOCUK*:

20) GALİLE*:

21) LA FONTAİNE*:

22) NEWTON'IN ELMASI*:

23) ROBENSON CRUZOE*:

24) KİM KORKAR AŞIDAN?*

25) MONGOLFİER KARDEŞLER*:

26) ANDERSEN'LE TANIŞMAK*:

27) PİNOKYO*:

28) JULES VERNE*:

29) ALO...GRAHAM BEL*L:

30) YARININ ÇOCUĞU*:

Yukarıda sıraladığımız oyun ortak zaman özellikleri taşımaktadır. Oyunlarda bulunan kurmaca kişi Düş Robotu düş bilgisayarıyla ya çocuk kahramanları ya da tarihi kişileri zamanda yolculuk ettirir. Olaylar iki zaman uzamına sahiptir. Önce olay çocuk kahramanların olağan yaşantısıyla başlar ardından tamamen kurmaca hayali bir zamana geçer. İkinci uzamda yaşananların gerçek zamanda olamaz. Bu nedenler yazarın hayal âleminin zamanı oyun hâkim olur.

2. 7. 3. Masal-efsane zamanları:

1) LOKMAN HEKİM:

Lokman Hekim ile ilgili Anadolu'da anlatıla gelmiş olan olayların gerçekliği saptanmamıştır. Anlatılanlardan bitkilerle şifa bulma gerçek olabilir; ancak ölüme deva bulması tamamen efsanevidir. Bu sebeple de olay, anlatılan efsanelerden konusu almıştır. Oyunun zamanı efsanevidir.

2) KRAL MİDAS'IN KULAKLARI:

Kral Midas ile ilgili anlatılan efsaneden konusunu alan oyunun zamanı efsane zamanıdır. Anlatılan efsanede Kral Midas'ın kulakları eşek kulağı olmuş ve ölümü de efsanevi bir şekle bürünmüştür.

3) EN YARARLI İŞ HANGİSİ:

Oyun, M.Ö. 1. ya da 2. yy.da geçtiği varsayılan bir olaydan konusu alır. Olay yeri tarihi bir mekân Aspendos(Belkışköy);ama zamanı efsanevidir.

4) ORMANIN BEKÇİLERİ:

Olay içinde olağanüstü unsurlar da yer alır. Oyunda kişiler olağanüstü, masalsı özelliklere sahiptir. Ancak olay zamanının yaşanmışlığı ile ilgili herhangi bir gerçek kanıt yoktur. Oyun bir masal zamanında yaşanmış izlenimi uyandırır.

5) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

Oyunda yaşananlar bir masal içinde yaşanabilir. Bu sebeple zamanı da masal özelliği taşır. Yaşananların zamanı ile ilgili bir tarihi işaret yoktur.

2. 8. Oyunların Dil ve Üslup Özellikleri:

Çocuk anadilini, aile içerisinde çocuk dünyasıyla özdeşleştirdiği yaşam alanında öğrenir. Çevresindeki insanları yansılayarak, onların hareketlerini kullanarak dil becerisini kazanır. Bu kazanım da kendini ifade edebilmesini sağlar. Tiyatroda çocuk, görsel öğelere ve sözle anlatılan her şeye sonuna kadar zihnini açar. Bunları özümsemeye hazırdır. Çocuğun bu hazır bulunuşluğu yaşadığı toplumun kültürünü, yaşam kaygısını ve içinde yaşadığı mekânı sindirip kişilik oluşturmaya yardımcıdır.

“Çocuk, özellikle oyun çağında kendisine verilen her şeyi hızla öğrenir, algılar ve benimser. Çocuğun tiyatrodaki gördükleri, öğrendikleri bazen bütün yaşamını etkiler.”⁴⁷

Çocuk Tiyatrosu'nun dil gelişimine etkisi adına yapılan araştırmaların hemen hepsi, çocuğun dil becerisi ve anlatımı için tiyatronun olumlu kazanımları paydasında buluşur.

Çocuk oyunlarının yazımında olay örgüsünün ağır bir tempodan ziyade daha hareketli bir iç devinime sahip olması gerekir. Bunun için diyaloglarda uzun, karmaşık cümle yapılarının yerine kısa, açık ve durağanlıktan uzak cümle yapılarına yer vermek daha doğrudur. İncelediğimiz oyunlarda da bu özellik korunmuştur. Uzun, karmaşık diyaloglardan kaçınılmıştır. Çocuğun dikkatini toplaması, somut-soyut düşünebilme kapasitesine uygun kavrayışı gerçekleştirebilmesi için diyalogların; önce hedef kitle belirlenip oluşturulması, ardından açık, anlaşılır iletilerle oluşturulması önemli bir kuraldır. Tiyatroda göstergeler ve anlatım vazgeçilmez işlevlerdir. Sözel anlatımla oyunun işlevi başlar. Anlatım, oyunda seyirciye gösterilmeyen ama varlığı kabul ettirilen olay kısımlarıdır. Devamında göstergeler yansılama ile örnek yaşantıyı oluşturur. Göstergeler, olayın sahnede kişilerce canlandırılmasıdır. Unutulmamalıdır ki tiyatro göstergelere dayalı(görsel) bir sanattır.

Çocuk oyunu eğlendirici unsurları kullanmalı; fakat oyunun içeriği ile bu öğeler bütünleşmelidir. Örneğin, müzik, şarkı, renkli kostümler, danslar, ışık ve efektleri kullanma oyunu çocuklara benimsetici işleve sahiptir. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da müziğin enstrümantal değil de sözlü olmasıdır. Bu çocuk için önemlidir. Çünkü çocuk müziğe eşlik etmekten hoşlanır.

Çocuk için yazılan ve sahnelenen oyunlarda çok önemli bir noktada da kullanılan kelimelerin, günlük konuşma dilinden, çocuğun yaşamını destekleyici olmasıdır. Bu kurala uygun kelime seçimi çocuğa anadilini öğrenmede yardımcı olacaktır. Cümle kurulumlarında kurallı, anlam bütünlüğüne sahip cümlelerin kullanımına, argo ve küfür içeren diyaloglardan kaçınmaya özen gösterilmelidir. Argo ile kaba sözler, ergen ve yetişkin oyunlarında gerçekçilik için kullanılabilir. Ancak çocuk oyunlarında kullanımı gelişim çağındaki bireyde olumsuz kazanımlar sağlar. Anlamsız kelimelerin, anlamsız

⁴⁷ Didem ÜLGER;Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Ens. Yüksek Lisans Tezi; “Ankara Devlet Tiyatrolarında Oynanmış Yerli Çocuk Tiyatrosu Metinlerinin Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi”,s. 339 Ankara 2002

yansımların ve ikilemelerin, uzun, anlamı bozuk cümlelerin kullanımından kaçınılmalıdır. Okul öncesi, ilk ve orta öğretim dönemindeki çocukların dil seviyeleri farklılık arz eder. Bu fark dikkate alınmalıdır. Okul öncesi dönem göre, ilk ve orta öğretimde günümüz koşullarında kelime dağarcığı espri ve argoya dayalı bir kelime hazinesi zenginliği hâkimdir. Bu tür toplumsal koşullara dikkat edilmelidir.

Çocuk oyunları üzerine yaptığımız bu çalışmada ana materyali oluşturan oyunların yazarı Ülker Köksal, bu konuda “ *Tiyatro insanı insan aracılığıyla insanlara anlatma sanatı olduğuna göre tiyatrodaki dilin önemi, ağırlığı hemen anlaşılabilir.*”⁴⁸ değerlendirmesini yapar. Oyunlarında da bu bilinçle hareket eden Köksal, oyunlarında dil konusuna bilhassa özen göstermiştir. İncelediğimiz altmış çocuk oyununda, açık iletiler sağlayan diyaloglara, göstergeleri kolayca anlamlandıran cümle yapılarına, günlük yaşamda kullanılan dilin sıradanlığından gelişigüzeğelliğinden ziyade, özenle kullanılmasına, oyunların anlatımında aksiyonu sağlayan soru- cevap yapılarına, çocuklarda ilgi uyandıran oyunların, şarkıların ve müzikli dansların ustaca kullanılmasına şahit olduk. Ayrıca yazarın, oyun kişilerinin yaşı, cinsiyeti, eğitim ve kültür düzeyi, çevre ve aile özellikleri, tutkuları, alışkanlıkları gibi özgün özelliklerine uygun dil becerileri kazandırılmasındaki başarılı seçimleriyle karşılaştık.

“*Çocuk gördükleriyle işittiklerini birleştirerek, oyunu anlar ve değerlendirir.*”⁴⁹ Tiyatro bu işlevini korumak için, dil ve anlatım için anlatılan noktalara, özel bir değer kazandırır. Tiyatro çocuklara doğru ve güzel konuşma yeteneği kazandıran yeri doldurulamaz bir araçtır.

Çocuk oyunlarında dile gösterilen özen, çocuğun tiyatrodaki canlandırılan olayları yansılamaıyla kazandığı, eleştirel düşünebilme, toplumsal koşullara uyum sağlayabilme ve kişilik oluşturma gibi kazanımları doğru öğrenmesinin, yerinde uygulayabilmesinin anahtarıdır.

Araştırmamızın örnek materyali olan Ülker Köksal’ın çocuk oyunlarında genel dil ve üslup özelliklerini kısaca belirtmemizle birlikte oyunlardaki somut örneklerle dil ve üslup olaylarını tespit edelim.

TİYATRO OYUNLAR 1

⁴⁸ Ülker KÖKSAL “Tiyatro ve Dil”; Çağdaş Türk Dili Dergisi, Ankara 1990 sayı: 28

⁴⁹ Nihal KUYUMCU, Çocuk Tiyatrosu; Mitos Boyut Yay. İst. Saf: 52

1) OKUMA BAYRAMI:

Öğretmen oyuncunun rehberliği dil ve üslup için de geçerlidir. Oyunda okuma-yazma becerisini yeni kazanacak çocuklar için doğadan yansımalar kullanılmıştır.

Çuh....çuh...çuh / fı...fı.fı...⁵⁰

Diyaloglarda kısa ve açık iletiler kullanılmıştır. Kültürel gelişim için bilgiler yer alır. Şiirli kısımlarda çalışma, işbölümü, okuma ve eğitim gibi konular kavratılır. Günlük konuşma Türkçesinden kelimeler çocuk seviyesine uygundur. Göstergeler çocukların nesnelerin kişileştirilmesini daha kolay anlamasını sağlamıştır.

⁵⁰ Ülker KÖKSAL “Tiyatro Oyunlar 1” ;s. 7 İst. Esin Yay.

2) YENİ DERS YILIMIZ:

Doğal bir üslup hâkimdir. Kullanılan kelime oldukça basit, cümleler de açık ve anlaşılırdır. İlkokul seviyesindeki çocuklar için cümleler oldukça uygundur.

3) YERLİ MALLAR HAFTASI:

Şiirlerdeki ezgi ve uyum çocuklarda merak uyandırıcıdır. Korolar şarkılarında bilmeceleleri kullanır. Bu özellikler çocuk dil becerisini geliştirir. Diyaloglar şiirlerden oluşur.

4) CUMHURİYETTEN ÖNCE CUMHURİYETTEN SONRA:

Anne ile çocuğu oyunun çocuk kişisi Özgür arasındaki sıradan bir konuşma diyalogları oluşturur. Soru ve cevap olay örgüsünde aksiyonu sağlar. Eski yazı dili ile yeni alfabenin karşılaştırılması yapılır. Bugünkü alfabe için ilgi uyandırıcıdır.

5) TUTUMSUZ'UN ÖYKÜSÜ:

Diyaloglar şiirlerden oluşur. Akıcı ve duru bir Türkçe kullanılmıştır. Dilek-şart kipinin kullanımı oyun bir hareketlilik sağlar. Eksilteli cümle kullanımı da vardır.

6) OYUN BAHÇESİ:

Kişilere has ünlem cümleleri kullanılmıştır.

Somurtuk Pınar: of...pofff

Tembel Memet: horul...horul. Ayrıca heceler uzatarak söylemesi: Bir tem...bel kar...ın...caya demiş ki. vb.⁵¹

Tellal: Oooo...

7)JULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI:

Son derece yalın, akıcı bir Türkçe kullanılmıştır. Konunun önemini vurgulamak için Atatürk'ün ünlü sözü "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz. İleri!" kullanılmıştır.

⁵¹ Ülker KÖKSAL;a.g.e. s. 63

8) ÇOCUK BAYRAMI:

Masal kahramanları masalsı bir ifade kullanırlar. Ahenkli diyaloglar kullanılmıştır. Soru-cevaplar olay içinde devinimi sağlamıştır. Şiirli diyaloglar ilgi uyandırır.

9) EN İYİ ARKADAŞ:

Anlaşılır cümleler kullanılır. Duyguları yansıtan iletilere sahip cümleler kullanılmıştır.

10) AĞLAMAK YOK GÜLMEK VAR:

Kişi özelliklerine uygun yansımalar kullanılmıştır.

Poflaç: off...poff off...poff

Ağlaç: hiii...hiii...⁵²

11) 19 MAYIS 1919:

Yurt savunması ve işgal acısını konu alan olay, kısa, açık ve duygulu cümlelerle diyaloglarla canlandırılmıştır. İleti verilisinde anlatımın kolaylığı sağlanmıştır.

TİYATRO OYUNLARI 3

12) RENKLER ÜLKESİ:

Duygulu ve coşkulu diyaloglar kullanılmıştır.

13) CANIM SIKILIYOR:

Kısa açık diyaloglar anlatımı anlaşılır kılmıştır. Soru ve cevaplar aksiyonu sağlar.

14) MEVSİMLERİ SEÇELİM:

Oyun tanıtıcı ve bilgilendirici bir üslup kullanılmıştır. Geçişler müzikle zenginleştirilmiştir. Vivaldi'nin Dört Mevsim Konçertosu kullanılmıştır.

⁵² Ülker KÖKSAL;a.g.e. s. 89

15) BAYRAMI UNUTMAYIN:

Şiirli diyaloglar çocuksuluğu sağlar. Şiirler kişilere göre seçilir. Geçişler müzikle sağlanır. İkilime ve tekerlemeler devinimi korur.

16) KOCA SEYİT ONBAŞI:

Türkçe kelime kullanımına özen gösterilmiştir. Açık iletilere sahip diyaloglar vardır.

17) MİMAR SİNAN VE ÇOCUK:

Bilgi verici diyaloglar, anlaşılır, çocuğa yönelik bir anlatım özelliğine sahip bir oyundur. İşçi naraları, atın ayak sesleri gerçekçiliği sağlar.

İşçi naraları: heya...çek... / heya....çek...

At: tıkı...tık⁵³

18) MAYDANOZ TEYZE

Şiirli diyaloglar, öğüt verici cümleler kullanılmıştır. Kısa diyaloglar, günlük konuşma dilinden alışılmış kelimeler seçilmiştir.

19) MUZİP AMCA:

Günlük hayatın doğal konuşma Türkçesi kullanılmış, duru bir anlatım ile oyun çocuk seviyesini korumuştur. Soru cevaplarla oyunda hareketlilik sağlanmıştır.

20) DURUŞMA:

Akıcı bir dile sahip oyunun diyalogları, çocukların doğal söylemlerine uygun cümle yapısını kullanmıştır. Türkçe kelime kullanımına özen gösterilmiştir. Örnek; hâkim yerine yargıç, kâtip yerine yazıcı⁵⁴ kullanımı tercih edilmiştir.

21) LOKMAN HEKİM:

Hastalıklarla ilgili bilgiler veren Lokman Hekim, bitkilerle konuşur. Oyunun anlatımında bunun fantastik öğeler yer alır. İnsani özellikler doğaya aktarılır.

⁵³ Ülker KÖKSAL Tiyatro Oyunları 3 s. 37, İst. Esin Yay.

⁵⁴ Ülker KÖKSAL Tiyatro Oyunları 3 s. 51-53, İst. Esin Yay.

22)KRAL MİDAS'IN KULAKLARI:

Dili anlaşılır. Hitap cümlelerine, eksilteli cümlelere ve soru-cevaplarla oyunun akıcı özellik kazanması istenmiştir.

23) EN YARARLI İŞ HANGİSİ:

Cümleler anlaşılır. Bilgi verici (dikaskalık) parantezlere geniş yer ayrılmıştır. Karmaşıklıktan uzak cümleler kullanılmıştır.

ÇOCUK OYUNLARI

24) SIRÇA KÖŞK:

Kafiyeli cümle kullanımı, akıcı bir anlatım diyaloglara hâkimdir. Karakterlerin kendilerine has ifadeleri vardır.(Keloğlan, Hacivat vb.) şiirlerden oluşan cümle yapıları vardır. Nasrettin Hoca'nın sözleri yazarın çocuk tiyatrosuna bakışını ve olayın mesajını yansıtır. “ Her kim çocukta yaşar...yaşı yüzleri aşar...”⁵⁵

25) GÜL EMRİ:

Şiirler, şakalar ve ünlemlerle gelişen diyaloglar kullanılır. Tekerlemelere, yansıma seslere⁵⁶ yer verilmiştir. Konuşma Türkçesi kullanılmıştır. Akıcı bir anlatımı ve diğer özellikleriyle çocuksu özellik kazanıyor. Şarkılarla geçiş sağlanıyor.

26) YARINI AKIL YAPAR:

Şiirlerden oluşan diyaloglara sahiptir. Kısa ve yalın cümleler, öğüt verici söylemler kullanılmıştır. Soru ve cevaplar oyunda devinimi sağlar.

27)DAĞ DENİZE KAVUŞTU:

Kısa ve açık cümle yapısı vardır. İsimlerin seçiminde gerçekçi olma düşünce etkili olmuştur.(Umut, Dağcı, Adil Kaptan, ,Deniz vb.) Soru ve cevaplar, seslenişler

⁵⁵ Ülker KÖKSAL “Çocuk Oyunları” s. 13 İst. Esin Yay.

⁵⁶ Ülker KÖKSAL “Çocuk Oyunları” s. 55 İst. Esin Yay.

kullanılmıştır. Müzikli geçişler kullanılmıştır. Koro eşliğinde şarkılarla da oyun sona eriyor.

28) SEVGİLİ KULÜBEMİZ:

Çocuklara yönelik kısa şiirlerden oluşan diyaloglar vardır. Günlük konuşma dili hâkimdir. Kafiyeli cümleler, sorular ve cevapları, şarkılı bölümler çocukların ilgisini çekicidir.

ÇOCUK OYUNLARI 2

29) BARIŞ GEZEGENİ:

Olay ve zaman özelliğine göre mesajı destekleyici kişi isimleri Bilgin Dede, Metelik, Barış vb. kullanılmıştır. Temiz ve anlaşılır bir Türkçe, şiirli kısımlar, masallardan oluşan canlandırmalar diyalogları oluşturmuştur.

30) ORMANIN BEKÇİLERİ:

Sevgi ve samimiyet dolu ifadeler oyunun diyaloglarında yer alır. Renkler anlamlar yüklenmiştir. Mavi Çam, Maviş kız gibi. Tekerlemeler, ünlemler ve şiirler kullanılır. Cansız varlıklara konuşma özelliği yüklenir. Şarkıyla sona erer.⁵⁷

31) GÖKTEN KAYDI ÜÇ YILDIZ:

Gökkuşuğu fantastik bir kişilik kazanmıştır. Kısa, kurallı cümleler kurmaya özen gösterilmiştir. Kullanılan kelimeler günlük yaşamdan alınmıştır. Karaktere özgü üslup özellikleri vardır. (Kral; emir cümleleri. Kraliçe; ünlemler, beğeni cümleleri. Pehlivan; Seslenme gibi.)

32) AYŞEGÜL:

Öncelikle oyunda başkişilerinin isimlerindeki yakınlık(Ayşegül İpek ve Ayşegül Petek) aralarındaki dostluğun işaretidir. Çocuk seyirci için güzel bir örnektir. Cümleler son derece açık, akıcı bir ifade özelliği taşır.

⁵⁷ Ülker KÖKSAL “Çocuk Oyunları 2” s. 106 İst. Esin Yay.

33) MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLERİ:

Eğitici, tarih bilincini açıklayıcı diyaloglar vardır. Cümleler anlaşılır, açık iletilerle mesajı iletiyor. Mustafa Kemal'in Kağnısı isimli şiirle oyun arasında benzerlikler bulunuyor. Günlük konuşma dili temele alınmıştır. Tekerlemelerle oyun sona erer.

MONOLOGLAR ve ÇOCUK OYUNLARI

34) ORMANDA SAVAŞ:

Şiirlerle süslenmiş diyaloglar, koro şarkıları çocuksu söylemi oluşturur. Ağaçlar ve hayvanlar kişileştirilir. Tekerlemeler aksiyonu sağlar. Açık bir dil kullanılır.

35) ASPENDOS'TA ŞEKER ŞENLİĞİ:

Anlatıcı Aspendos ile ilgili bilgiler aktarır. Tekerlemelerden oluşan şiirlerde paylaşma dile getirilir. Duru bir Türkçe, günlük konuşma dilinden kelimeler kullanılmıştır. "Şeker Şenliği Şarkısı" ile oyun biter.⁵⁸

36) MEHMET'İN BADEMCİKLERİ:

Şakalarla çocuk seviyesine uydurulmuş diyaloglar, kısa, anlaşılır bir konuşma dili kullanılır. Eğlenerek öğrenme vurgulanır.

37) TUTSAK NEŞE:

Şiir ve şarkılarla eğlenceli hale getirilmiş bir üslup vardır. Açık ve anlamlı cümleler kullanılır. Çocuklara doğadan isimler verilmiştir.(Doğa sevgisi için; güneş, Toprak, Çınar vb.)

38) BAYRAMDA NE UMDUK NE BULDUK:

Günlük konuşmaların hâkim olduğu, açık, kısa cümlelerden oluşan diyaloglar anlaşılır bir üslupla yazılmıştır.

ANLAŞILMAYAN KÜÇÜK ADAM

39) Anlaşılmayan Küçük Adam (Orta Okullar için)

⁵⁸ Ülker KÖKSAL "Monologlar ve Çocuk Oyunları"; S. 59 İst. Esin Yay.

Günlük konuşma dili ve kısa, akıcı cümlelerden oluşan diyaloglar vardır. Türkçe kelime kullanımı ve kurallı cümleler çocuklar dil becerisi için faydalıdır. Eksilteli cümleleri, soru-cevaplar ve ünlemler çocuksu dilin unsurlarıdır.

MAVİ GEZEĞENİ KİM KURTARSIN?

40) Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın?(11 Yaş Üstü)

İsimlerin seçiminde(Yunusca-Bilgican), şiir ve şarkı seçiminde, kullanımında, masallardan alıntılar ve onları canlandırmalar çocuk ilgisi içindir. Bu tür özellikleri oyunun eğlendirici olmasını sağlıyor.

TİYATRO OYUNLARI 2

Bu kitaptaki oyunları mekân, zaman ve kişiler açısından ortak özelliklerinin yanında dil ve anlatım açısından da ortak yanları vardır. Kitaptaki tüm oyunlarda kısa, açık cümleler kullanılmıştır. Kurmaca zamanda bulunan tarihi kişilikler son derece duru bir Türkçeyle konuşturulmuştur. Kelimelerin seçiminde günlük konuşma Türkçesi esas alınmıştır. Soru ve cevaplar devinimi sağlamıştır. Konuya göre masal ve tarihi olaylarda canlandırmalar yapılmıştır. Yazarlarla geçen diyaloglarda kitaplar tanıtıyor ve çocuklara okuma bilinci aşıyor. Şiirli, ünlemler ve hayvan ya da nesnelere seslerinden oluşan kısımlarda aşağıdaki oyunların bazılarında yer alıyor. Eksilteli masal cümleleri kullanılmıştır.

41)ATEŞİ BULAN KİM?

42)TEKERLEK:

43)EZOP HAKLI MI?

44)BULDUM BULDUM..

45)NASRETTİN HOCA:

46) DÜRBÜN ve ÇOCUK:

47)GALİLEO GALİLEİ:

48)LA FONTAİNE:

49)NEWTON'IN ELMASI:

50)ROBENSON CRUZOE:

51)KİM KORKAR AŞIDAN?

52)MONGOLFİER KARDEŞLER:

53)ANDERSEN'LE TANIŞMAK:

54)PASTÖRİZE SÜT:

55)PİNKYO:

56)JULES VERNE:

57)Aloo...GRAHAM BELL:

58)THOMAS'IN KEDİLERİ:

59)MARCONİ:

60)YARININ ÇOCUĞU:

Oyunlar genel itibariyle yukarıda belirlediğimiz çocuk oyunlarındaki dil ve üslup özelliklerini taşımaktadır. Bilhassa çocuksu dili yakalamak için şarkı, şiir, ünlem ve doğadan uygun sesler kullanılmıştır.

SONUÇ

Eğitimde tiyatro ya da yaratıcı dramanın, devamlı duyulduğu bir zamanda, çocuk gelişimi ve eğitimi için etkin metotlar arama girişimleri hızlı değişimin bir gereğidir. Ülkemizde ise yakın bir geçmişte fark edilen tiyatronun kullanıldığı eğitim yolları için girişimler devam etmektedir. Ancak eksikliği hissedilen kazanım, eğitimde kullanılacak olan Çocuk Tiyatrosu ürünlerinin henüz ülkemizde genele yaygınlaştırılmamış ve sanatsal niteliğinden uzak olmasıdır. Çocuk Tiyatrosu, sanat yaşamımızda evrimini tamamlamadan, amacından saptırılmıştır.

Çocuk dünyasına hitap eden çocuk sahneleri ve oyunları da yok değildir. Yazdığı çocuk oyunları ve Radyo-TV oyunları ile Ülker Köksal, 1970'li yıllardan bu yana hem çocuklara hem de yetişkinlere yönelik, insanı insana insan aracılığıyla anlatmak gayesiyle, oyunlar kaleme almıştır. Elli sekizi yayımlanmış ikisi yayımlanmamış altmış çocuk oyunuyla Çocuk Tiyatromuz için asrın son çeyreğinde emek vermiş en verimli oyun yazarlarından biridir. Oyunlarının hemen hepsi sahnelenmiştir. Özellikle, Devlet Tiyatrosu sahnelerinde ve Şehir Tiyatroları'nda seyirciyle buluşmuştur. Oyunların eğitici işlevini bir yana bırakıp salt komedi gayesi taşıması özel tiyatroların Ülker Köksal'ın oyunlarına mesafeli durmasına sebep gösterilebilir. Ülker Köksal'ın oyunları, yurt dışında da sahnelenme imkânı bulmuştur. Örnek vermek gerekirse "Yollar Tükendi" oyunu Zürih'te 1975 yılında sahnelenmiştir.

Kaleme aldığı çocuk oyunlarında çocuk bakışı her zaman ön plandadır. Bu ilke çocuk oyunlarının dramatik varlığını çocuğun psikolojik-toplumsal kişiliğinin gelişimine ve eğitimine hizmete sevk etmiştir. Ülker Köksal, çocuğa bakışı ve onlara yönelik oyun yazarlığı için, "Çocuklar yarınlardır, pencereleri umuda açılmalıdır." sözlerini sarf etmiştir. Yazarın ifadesinden de anlaşılacağı gibi oyunları her zaman çocukları hayata bağlar, onlara umut aşılar. Oyunlarındaki olağan olayların olağan tiplerle iyimser anlatımı; basit görünen yapısına rağmen oyunları çocuklar için ilgi çekici yapmıştır. Çünkü hepsi oyunlarda kendi hayatları için bir yaşam kesiti bulmuştur. "Çocuk Tiyatrosu Kavramı" başlığında da değindiğimiz çocuk oyunlarının (konu, mekân, kişi ve dil ve üslup gibi) dramatik unsurlarına çocuğun eğitimi ve gelişimi için özen gösterilmelidir.

Ülker Köksal, çocuk oyunlarında çocuklara barış, sevgi, bilgi merakı, aile, özgürlük, toplumsal sorumluluk, çevre bilinci vb. temalara uygun mesajları, oyunların dramatik yapısı içinde, çocuksu bir dille yoğurmuştur.

Çocuk oyunlarında yazar, çocukların dünyasına yabancı olmayan, onları gerçek dünyaya hazırlayan konuların seçimine özen göstermiştir. Çocukların toplumsal sorumluluk üstlenme, eğitim- öğretim, arkadaşlık, barış, bilime ve bilgiye ulaşmada merak, dürüstlük gibi kişilik gelişimi için önemli konu ve temalar oyunlarda işlenmiştir. Yaşanılan zaman dilimi içinde çocuk davranışları, sözleri ve istekleri ile seyirciye sunulmuştur. Oyunların temaları ve ilettikleri mesajları için de aynı konu geçerlidir. Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarında oyun temaları, çocuğun yetişkinliğine yardımcı, sağlam karakter sahibi olabilmesi bilinciyle seçilmiştir. Oyun temalarının, çocuğun gelecek yaşamı için örnek alabileceği, yansılayabileceği yaşam kesitlerinin içinde olması, yazarın çocuğa bakışının bir parçasıdır.

Ülker Köksal'ın ele aldığı temalar kategorize edilirse; değerlerin karmaşası(Aile içinde)-(Barış, Özgürlük ve Savaş), kültür sorunları (Bilinçsizlik, Sorumsuzluk), gençlik sorunları (Ergenlik ve Hayatı Tanıma), çevre sorunları (Dünyanın Kirlenmesi), toplum ülküleri (Özgürlük, Doğruluk, Teknoloji-İnkılâpçılık, Barışçılık, Mutluluk), eğitimin önemi, aile kavramı, dürüstlük, bilimi tanıma, çocukluk ve yetiştirme şeklinde sıralanabilir.

Sahnedeki taklide yönelen olay zincirinden, çocukların kavrayabilecekleri mesajlar oyunun çocuk karakteri için en önemli ayrıntısıdır. Mesajlar, büyümesinin ve gelişiminin her aşamasında çocuğa, insanı tanıtıcı, hayata hazırlayıcı örnek durumları yaşatarak benimsetir. Yazarın ele aldığı konu aracılığıyla çocuğa yansıtmak istediği mesajlar, hem algılama düzeyi hem de çocuğun toplumsal sorumluluğu dahilindedir. Bu özellik, çocuğun oyunda yaşadığı yaşamı içselleştirebilmesini sağlamaktadır.

Ülker Köksal, çocuk oyunlarında günceli yakalama, çocuğu hayata hazırlama, aile ve toplum içinde kendi güven kazandırma, çocuğun sağlıklı gelişim ve büyüme, kendisi ve çevresi için duyarlı olma, hayatını tek başına sürdüremeyeceği gerçeği, yaşanabilme ve yaşatabilme(Gerçek Yaşam-Sahnedeki), öğrenmeye merak ilkelerini oyunların tema ve mesajlarını belirleme de esas almıştır.

Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarında bu ilkelere ve çocuk bakışına aykırı hareket etmemesi, çocuk tiyatrosunun yetişkin tiyatrosuna oranla daha özverili olmasına inancıyla açıklanabilir.

Çocuğun yaşadığı çevreye uyumu, aile ortamında rahat hareket edebilmesi ve eşyaları tanınması açısından oyunlarda olay örgüsünün geçtiği mekânın seçimi dikkat edilecek bir husustur. İncelenen çocuk oyunlarında genel olarak bu kurala uyulmuştur. Çocukların ev içinde ve açık alanda rahat hareketi, oyun oynayabilmesine dikkat edilmiştir. “Muzip Amca” isimli oyunda çocuklar için oyun alanı dahi tasarlanmıştır. Çocuk bakışına hizmet eden mekânlara başka örnek vermek gerekirse; “Oyun Bahçesi ve Ayşegül” oyunlarında çocukların oynayabilecekleri park, sahaların yer alması. “Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın” isimli oyunda ise Dünya tanıtılıyor. Çevre bilinci aşılanıyor.

Çocuklar için kurgulanmış olan dünyayı çocuğa yansıtacak; gerek karakteriyle örneklenen gerek diyaloglarıyla kahramanlar önemli yer tutar. Kişiler, olayı yaşayan göstergeleri seyirciye sunan, yansılama yapılacak olan, olay örgüsü içinde tema ve mesajı taşıyacak karakterlerdir. İncelenen çocuk oyunlar “Pınar, Ayşegül, Şaka Teyze, Maviş, Mavi Bekçi vb. “ kişiler çocukların yaşamında örnek alacakları tiplerdir. Oyunlarda olması gereken örnek ileti kişilikleri, hem gerçek kahramanlar için hem de kurmaca kahramanlar için başarılıdır.

Ülker Köksal’ın çocuk oyunları dil ve üslubu çocuğa görelilik dikkate alındığında oldukça özenli ve anlaşılardır. Bu konuda “ Tiyatro insanı insan aracılığıyla insanlara anlatma sanatı olduğuna göre tiyatrodaki dilin önemi, ağırlığı hemen anlaşılabilir.”⁵⁹ bilinciyle hareket eden *Köksal*, oyunlarında, dil konusuna bilhassa özen göstermiştir. İncelediğimiz altmış çocuk oyununda, açık iletiler sağlayan diyaloglara, göstergeleri kolayca anlamlandıran cümle yapılarına, günlük yaşamda kullanılan dilin sıradanlığından gelişigüzelliğinden ziyade, özenle kullanılmasına, oyunların anlatımında aksiyonu sağlayan soru- cevap yapılarına, çocuklarda ilgi uyandıran oyunların, şarkıların ve müzikli dansların ustaca kullanıldığını belirledik. Ayrıca yazarın, oyun kişilerinin yaşı, cinsiyeti, eğitim ve kültür düzeyi, çevre ve aile özellikleri, tutkuları, alışkanlıkları gibi özgün özelliklerine uygun dil becerileri kazandırılmasındaki başarılı seçimleriyle karşılaştık.

Sonuç olarak evrensel değerler açısından tiyatronun sanatsal niteliğine ulaşamamış Çocuk Tiyatromuz içinde hem yetişkin oyunlarında hem de çocuk oyunlarında niteliği ve eğiticiyi koruyan bir yazar olan Ülker Köksal’ın oyunları, gerek bireysel gerekse toplumsal olarak gelişimleri çok önemli olan çocuklarımız için çok uygundur. Özdemir Nutku’nun “Önce öyküden, sonra yaratıcılık yoluyla oluşturduğu

⁵⁹ Ülker KÖKSAL “Tiyatro ve Dil”; Çağdaş Türk Dili Dergisi, Ankara 1990 sayı: 28

oyunlarla tiyatroya yönelmekte, tiyatroya yaklaşmaktadır. Tiyatro, çocuğu bireycilikten çıkarıp dünyayı ve yaşamı tanimasına toplumsallaşmasına yardımcı olur.”⁶⁰ değerlendirmesi tespitimizi daha yerinde kılmaktadır. Tabii oyunların dramatik yapısı yanında sahnelenme şartları da başarıya ulaşmada etkili olacaktır. Ama oyunlar gerçekten ciddi, profesyonel ve yetkin kişilerce sahnelenirse çocuk gelişimine katkısı göz ardı edilemez derecede olacaktır.

Dramatik eğitim alanında yaptığı incelemelerle dramanın eğiticiliğine önemli bir devinim kazandıran Doç. Dr. Nurhan Tekerek, bilişim çağının kitle kültürünün sunduğu bütün araç ve kolaylıkların bireysellik üzerindeki toplumsal baskıyı güçlendirdiğini, bireyin direnme ve kendini koruma gücünü tahrip ettiğini savunur. İnsanoğlu için bunu bireysel ve toplumsal bir körleşme olarak tanımlar. Bu bağlamda Oyun ve Drama’yı bu körleşme probleminin çözüm yollarından biri olarak görür. (Ben ve Biz arasındaki köprüyü kurma yollarından biri)⁶¹

Günümüzde çocuk oyunlarının yanında, çocuk ve gençlik romanları dalında da eser veren Köksal, geleceğin seyircilerini yetiştirme amacını aşarak kültür-sanat çatısı altında sağlıklı gelişmiş nesiller yetiştirmeye katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

Çocuk oyunlarına yönelik çalışmamızın amacı, ülkemizde önemi başlı başına bir sanat olarak ve eğitimdeki işlevselliği henüz kavranmamış olan gelişmiş toplumlarda yeni disiplinler oluşumlara sahip Çocuk Tiyatrosu kavramının önemine işaret etmek; bunun için de tiyatromuz için önemli olan örnek bir yazar ve onun oyunlarını kullandık. Oyunları dramatik incelemeye tabi tuttuk ve amacımıza örnek olmasını sağladık. Çocuk oyunlarının yazımında yetişkin oyunlarından daha çok çaba ve dikkat gerektiği de görülmüştür. Bu bağlamda tiyatro alanında yadsınamayacak inceleme ve dikkatleri bulunan Özdemir Nutku’nun çocuklar için yapılacak tüm yetiştirici faaliyetlerin sebebini kısaca açıkladığı” *Her çocuk, dünyadaki yerini anlamalı, kendine güvenmeyi öğrenmeli, birlikte yapabilmeye çalışmalı ve bir şeyler üretmenin sevincini duymalıdır!*⁶² sözleri hatırlanmalıdır. Çocuğa yönelik her türlü faaliyetin onlara insan olmayı sağlayan kazanımlar sağlaması vazgeçilmez bir kuraldır.

⁶⁰ Özdemir Nutku “Dram Sanatı Tiyatroya Giriş”;Kabalıcı Yay. İstanbul Dördüncü Baskı 2001

⁶¹ Nurhan Tekerek “ Oyun Kavramından Drama’ya Drama’dan Dramatik Eğitime” Tiyatro Araştırmaları Dergisi Sayı:22 s.64 Ankara 2006

⁶² Özdemir Nutku “ Zeynep’in Tiyatro Kitabı” Kabalıcı Yay. S.103 İstanbul 1992

Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarının dramatik incelemesini içeren çalışmamız, Çocuk Tiyatrosu'nun, çocuk gelişiminde ve bilgiye ulaşma da hedeflere ulaşmayı sağlayan çocuk seviyesine indirgenebilir özelliği ile yeri doldurulamayacak bir sanat etkinliği olduğunu saptamıştır. Çocuğa yapılan edebi, eğitici, sosyal ve sanatsal etkinliklerin tümü onu hayata hazırlamak amacı taşıdığı düşünöldüğünde Çocuk Tiyatrosu'nun önemi daha da iyi kavranacaktır.

KAYNAKÇA

- And, Metin “**Türk Tiyatrosunun Evreleri**”; Turhan Kitabevi, Ankara 1983
- Aristo “**POETİKA**” Çev: İsmail Tunalı; Remzi Kitabevi, İstanbul 2005
- Baltacıoğlu, İsmayıl Hakkı “**Tiyatro Nedir**”; sf;44 Mitos Boyut Yay. İstanbul 2006
- Bilgin, Beyza “**İslam ve Çocuk**”; Diyanet Başkanlığı Yayınları, Ankara 2004
- Çalışlar, Aziz “**20.Yüzyılda Tiyatro**”; Mitos Boyut Yayınları, İstanbul 1993
- Devlet Tiyatroları Arşivi ;www.devtiyatro.gov.tr/web/cocuk.htm
- Er, Ayten “**Oyun Çözümlemesinde İlk Adım**”; Ürün Yayınları, Ankara 1998
- Fuat, Mehmet “**Tiyatro Tarihi**”; MSM Yayınları, İstanbul 2003
- Heathcote, Dorothy, Çev: Ceren Arzu OKUR, “**DRAMA And EDUCATION**” (Eğitsel Drama)<http://turkceogretmeni.wordpress.com>
- Karnal, Kemal Hasan “**TÜRKİYE’DE ÇOCUK TİYATROSU**”; MARMARA Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi; İstanbul 1989
- Kıyı Kültür-Sanat Dergisi** Sayı: 15, Trabzon 1998
- Köksal, Ülker “**Monologlar ve Çocuk Oyunları**”; Esin Yayınevi, İstanbul 2005
- Köksal, Ülker “**Tiyatro Oyunları 2(Düş Robotuyla Tarihte Yolculuk)**”; Esin Yayınevi, İstanbul1996
- Köksal, Ülker “**Çocuk Oyunları**” Esin Yayınevi, İstanbul1999
- Köksal, Ülker “**Tiyatro Oyunları 3**”; Esin Yayınevi, İstanbul 1999

Köksal Ülker “**Toplu Oyunları 2 Kadın Üçlemesi**”; Mitos Boyut Yayınları Tiyatro Oyun Dizisi İstanbul 1999

Köksal, Ülker “ **Tiyatro Oyunları 1**”; Esin Yayınevi, İstanbul 2001

Köksal, Ülker “ **Çocuk Oyunları 2**”; Esin Yayınevi, İstanbul 2001

Köksal, Ülker “**Toplu Oyunları 3 Kadın Üçlemesi**”; Mitos Boyut Yayınları, Tiyatro/Oyun Dizisi, İstanbul 1999

Köksal, Ülker “**Tiyatro ve Dil**”; Çağdaş Türk Dili Dergisi, Ankara 1990

Köksal, Ülker; “**Oyun Yazarı Gözüyle Çocuk Tiyatrosu**”; ASSİTEJ Seminer Bildirisi, <http://www.assitejturkiye.org> Mayıs 1992

Kuran-ı Kerim, Furkan Suresi 74. Ayet Boğaziçi Matbaacılık, İstanbul2006

Kuyumcu, Nihal “**Çocuk Tiyatrosu**”; Mitos Boyut Yayınları İstanbul 2000

Kuyumcu, Nihal “**Çocuklarla Tiyatro/ Eğitimde Tiyatro**”; Papirüs Yayınevi, İstanbul 2002

Nutku, Özdemir “**Oyun, Çocuk, Tiyatro**”; Özgür Yayınevi, İstanbul 2006

Nutku Özdemir, **Sahne Bilgisi** , Kabalcı Yay. İstanbul, 1989

Nutku, Özdemir “**Dram Sanatı**”; Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2001

Nutku, Özdemir “ **Zeynep’in Tiyatro Kitabı**”; Kabalcı Yayınevi, İstanbul 1992

Schiller, Friedrich,” **İnsanın Estetik Eğitimi Üzerine Bir Dizi Mektup**” Çev. :Melahat Özgü: Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1990

Şener, Sevda “**Nasıl Bir Çocuk Tiyatrosu**” “Ulusal Kültür” adlı Üç Aylık Kültür Dergisi, Ankara Nisan–1979; sayı:4

Şener Sevda; “ **Ülker Köksal’ın Oyun Yazarlığı**” **Toplu Oyunlar 1** ; Mitos Boyut Yay. İstanbul 2002

Şener, Sevda “**Çağdaş Türk Tiyatrosunda Ahlak Ekonomi Kültür Sorunları**”;
D.T.C.F. YAYINLARI, Ankara 1971

Şener, Sevda, “**Türkiye’de Çocuk Tiyatrosu**” ASSİTEJ Seminer Bildirisi,
<http://www.assitejturkiye.org> Ekim 2005

Şimşek, Tacettin, “**İlköğretimde Drama Kuramsal Bilgiler ve Uygulama Örnekleri**”
Suna Yay., İstanbul 2004

Tekerek, Nurhan, “**Oyun Kavramından Drama’ya Drama’dan Dramatik Eğitime**”
Tiyatro Araştırmaları Dergisi Sayı:22 ; Ankara 2006

“**Türkiye Çocuk Tiyatrosu Kurultayı Bildirileri**”; Alaçatı 1998,
Tiyatro...Tiyatro...Dergisi; <http://www.tiyatrodergisi.com.tr>

Ülger, Didem “**Ankara Devlet Tiyatrolarında Oynanmış Yerli Çocuk Tiyatrosu
Metinlerinin Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi**”; GAZİ ÜNİV. Eğitim Bilimleri
Ens. Yüksek Lisans Tezi Ankara 2002

Zongur, Yaşar, “**Düşünsel Gelişim Açısından TÜRKİYE’DE ÇOCUK TİYATROSU**”
İSTANBUL ÜNİV. Sosyal Bilimler Ens. Yüksek Lisans Bitirme Tezi, İstanbul 1994

ÖZ GEÇMİŞ

1983 yılının Ocak ayında Ordu'nun Fatsa ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Fatsa'da tamamladı. 2000 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümüne girdi. 2004 yılında bölümünden ve fakültesinden başarıyla mezun oldu. Aynı yıl, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. Aynı bölümde yüksek lisans eğitimini sürdürmektedir.